

GRAD TUZLA

STRATEGIJA RAZVOJA GRADA TUZLA 2012-2026

(revidirana za period 2019-2021)

Razvojni tim Grada Tuzla

Decembar, 2018. godine

SADRŽAJ

UVOD	4
1. REVIDIRANA STRATEŠKA PLAFORMA	5
1.1. SOCIOEKONOMSKA ANALIZA	5
1.1.1. Izmjene u oblasti geografsko-komunikacijske povezanosti	5
1.1.2. Demografska kretanja	5
1.1.3. Stanje i kretanje osnovnih ekonomskih pokazatelja	7
1.1.4 Stanje i promjene u oblasti ekonomije	9
1.1.4.1 Poslovni subjekti	9
1.1.4.2 Poljoprivreda	10
1.1.4.3. Šumarstvo	11
1.1.4.4. Rudarstvo – eksploatacija uglja i soli	11
1.1.4.5. Prerađivačka industrija	12
1.1.4.6. Kreativna industrija	12
1.1.4.7. Građevinarstvo	13
1.1.4.8. Trgovina	13
1.1.4.9. Turizam	14
1.1.4.10. Stari zanati	15
1.1.5. Stanje i promjene u društvenom sektoru	16
1.1.5.1. Obrazovanje	16
1.1.5.2. Kultura	17
1.1.5.3. Sport	18
1.1.5.4. Zdravstvena i socijalna zaštita	19
1.1.5.5. Civilno društvo i mladi	20
1.1.6. Stanje i promjene u javnoj infrastrukturi i uslugama	21
1.1.6.1. Saobraćajna infrastruktura	21
1.1.6.2. Vodovod i kanalizacija	21
1.1.6.3. Prikupljanje otpada	22
1.1.6.4. Grijanje	22
1.1.6.5. Stanje prostorno-planske dokumentacije	23
1.1.7 Zaštita okoliša	23
1.1.8. Sigurnost stanovništva	25
1.1.8.1. Poplave i klizišta	25
1.1.8.2. Požari	26
1.1.8.3. Kontaminacija minama i eksplozivnim sredstvima	26

1.1.8.4. Kriminalitet	27
1.1.8.5. Napuštene životinje	27
1.1.9. Kapaciteti lokalne uprave	27
1.1.10. Analiza budžeta	28
1.2. SWOT ANALIZA	30
1.3. STRATEŠKI FOKUSI RAZVOJA	32
1.4. VIZIJA	36
1.5. STRATEŠKI CILJEVI	36
2. REVIDIRANI SEKTORSKI PLANOVI	39
2.1. Usklađenost, komplementarnost i međusobni uticaj sektorskih planova	39
2.2. Plan lokalnog ekonomskog razvoja	40
2.2.1. Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim ishodima i indikatorima	41
2.2.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa	41
2.2.3. Inicijative međuopćinske saradnje	43
2.2.4. Programi, projekti, mjere	43
2.3. Plan društvenog razvoja	45
2.3.1. Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim indikatorima	45
2.3.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa	46
2.3.3. Inicijative međuopćinske saradnje	48
2.3.4. Programi, projekti, mjere	48
2.4. Plan zaštite okoliša	50
2.4.1. Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim ishodima i indikatorima	51
2.4.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa	52
2.4.3. Inicijative međuopćinske saradnje	53
2.4.4. Programi, projekti, mjere	53
3. OPERATIVNI PLAN	55
3.1. Plan implementacije strateških projekata i mjera za 3 godine (1+2 godine)	55
3.2. Plan organizacionih i ljudskih kapaciteta za implementaciju, praćenje i vrednovanje strategije	81
Prilog 1: Integrisani pregled revidirane Strategije razvoja grada Tuzla 2019.-2021. godine	86
Prilog 2: Tabela varijabli za praćenje indikatora revidirane Strategije 2019-2021	107
Prilog 3: Plan implementacije strateških projekata i mjera za 3 godine (1+2 godine) u excel formatu ...	143
Prilog 4: Procjena mogućnosti finansiranja prioriteta revidirane Strategije razvoja grada Tuzla za period 2019-2021	143
Prilog 5: Projekti koji nisu obuhvaćeni Planom implementacije zbog nedostatka sredstava za period 2019-2021	145

UVOD

Gradska uprava, vođena uvjerenjem da strateško planiranje predstavlja ključni instrument za proaktivno i odgovorno upravljanje lokalnim razvojem, inicirala je proces revizije Strategije, uz podršku UNDP LID (Local Integrated Development) projekta za lokalni integrisani razvoj. Za reviziju strategije, formiran je Razvojni tim Grada Tuzle, u aprilu 2018. godine, a u ključnim fazama procesa, vrši se usaglašavanje revidiranih pravaca razvoja sa Partnerskom grupom kao konsultativnim tijelom za razvoj. Praćenje procesa revizije i konsultativnu podršku u procesu pruža angažovani konsultant za strateško planiranje UNDP LID projekta.

U reviziji Strategije razvoja grada Tuzla, korištena je standardizirana *Metodologija za integrirano planiranje lokalnog razvoja (MiPRO)*, prihvaćena i preporučena od strane entitetskih vlada te saveza općina i gradova oba entiteta. *MiPRO* je u potpunosti usklađena sa postojećim zakonskim okvirom kojim je definirano planiranje razvoja na lokalnom nivou, gdje je gradska uprava nosilac procesa izrade implementacije *Strategije*, uz maksimalno uključivanje svih drugih razvojnih aktera iz života u lokalnoj zajednici.

Vodeći principi na kojima se zasniva proces revizije Strategije su **kvalitet života građana, održivost ekonomije, održivost okoliša i socijalna uključenost**. Ovi principi koje primjenjuje Grad Tuzla u svom razvoju su definisani Olborškom poveljom kao poveljom Evropskih gradova o održivosti razvoja. Održivost, kao princip, integrira ekonomski i okolišni aspekt, dok princip socijalne uključenosti podrazumijeva jednake šanse za sve i pravičnost u smislu identificiranja potreba i interesa marginaliziranih i socijalno isključenih grupa stanovništva.

Pored toga, revizija uključuje i poštivanje dva principa: 1. integracija (što znači da su ekonomski, društveni i ekološki aspekti posmatrani kao neodvojivi dijelovi jedne cjeline) i 2. participacija (da su svi zainteresirani akteri angažirani i mogu dati doprinos izradi Strategije).

Polazna tačka za reviziju Strategije je bila srednjoročna evaluacija implementacije Strategije za period 2012.-2016. godine te procjena stepena ostvarenja postavljenih sektorskih ciljeva i stepena realizacije planiranih projekata u implementaciji Strategije (2017. godina nije posmatrana, jer u periodu pripreme evaluacije nije bilo dostupnih statističkih podataka za ovu godinu). Pored toga, u procesu revizije Strategije, razmatrane su i preporuke postojećih strategije na višim nivoima vlasti, posebno Strategija razvoja Tuzlanskog kantona za period 2016.-2020. godine i postojeće sektorske strategije na nivou FBiH, te strateški dokumenti na nivou BiH i EU. Pored toga, uzete su u obzir i preporuke drugih planskih dokumenata na području grada, uključujući Strategiju za mlade grada Tuzle 2017.-2026. sa Akcionim planom 2017.-2019., Akcioni plan politike za socijalno uključivanje za grad Tuzlu 2017.-2018. godina, te Plan upravljanja otpadom za grad Tuzlu 2017.-2022.

Noseći i najvažniji dio *Strategije razvoja* predstavlja strateška platforma, čija je revizija obuhvatila ažuriranje SWOT analize, na osnovu bitnih promjena socioekonomskog stanja u lokalnoj zajednici, da bi se izdvojile snage koje se mogu dovesti u vezu sa prilikama za razvoj u cilju definisanja strateških fokusa razvoja.

U procesu revizije, Razvojni tim se usaglasio oko redefinisanja vizije razvoja, kako bi se učinila jednostavnijom i lako pamtljivom za sve građane, a uz zadržavanje i isticanje ključnih vrijednosti na kojima se zasniva razvoj zajednice. Nakon redefinisanja vizije, izvršeno je i prilagođavanje definicija strateških ciljeva, uz uvažavanje preporuka iz srednjoročne evaluacije *Strategije*.

Proces revizije strateškog fokusiranja proveo je Razvojni tim uz konsultacije sa UNDP LID konsultantom.

Nakon usaglašavanja strateške platforme sa Partnerskom grupom, slijedi proces revizije sektorskih planova razvoja te operativnog plana implementacije strategije za naredni trogodišnji period. Posebna pažnja u izradi sektorskih planova će biti posvećena uspostavljanju koherentnosti programsko-projektnih, sektorskih i strateških ishoda i indikatora, na šta je ukazano u procesu evaluacije *Strategije*.

U okviru revizije Strategije, u završnom dijelu procesa, biće izvršena i revizija plana razvoja organizacijskih kapaciteta i ljudskih potencijala neophodnih za proces implementacije i praćenja *Strategije*.

1. REVIDIRANA STRATEŠKA PLAFORMA

1.1. SOCIOEKONOMSKA ANALIZA

U procesu revizije Strategije Grada Tuzle izvršena je analiza ključnih izmjena u socioekonomskim pokazateljima stanja u odnosu na stanje u 2012. godini, kako bi se utvrdili rezultati i utjecaj dosadašnje implementacije Strategije, kao i utjecaj drugih vanjskih faktora na promjenu okruženja za buduće razvojne aktivnosti.

1.1.1. Izmjene u oblasti geografsko-komunikacijske povezanosti

Za bolje povezivanje Sarajeva i Beograda, izrađen je nacrt mape Y kraka autoceste od Sarajeva prema Beogradu, koji vodi preko Žepča, Tuzle, Brčkog i Bijeljine do granice sa Srbijom, za koji se u narednom periodu realizacije očekuje podrška Republike Turske. Trasa autoceste od Tuzle do Žepča (priključak na koridor Vc) duga je 55,4 kilometra, a njena izgradnja bi koštala 726.263.801,5 eura. Dionica autoceste od Tuzle do Brčkog duga je 44,83 kilometra, a njena izgradnja bi koštala 466.432.982 eura. Budućom izgradnjom ove autoceste, dolazak iz Tuzle u Sarajevo će trajati oko 1 sat i 30 minuta vožnje. U narednom periodu neophodno je da Grad Tuzla učestvuje u aktivnostima zagovaranja izgradnje Y kraka ove autoceste.

Od avgusta 2017. godine, Grad Tuzla je povezan i željezničkom vezom sa Sarajevom i Banja Lukom, uvođenjem voza na relaciji Sarajevo-Tuzla-Doboj-Banja Luka, čime je pored teretnog omogućen i putnički željeznički saobraćaj i povezanost na ovoj relaciji.

1.1.2. Demografska kretanja

Na području Tuzle u 2017. godini, broj stanovnika je bio 110.379 što je za 16,1% manje u odnosu na stanje prema popisu stanovništva iz 1991. godine (131.513), a što je u skoro jednakom omjeru smanjenje i u poređenju sa 2013. godinom (131.638).

Stopa prirodnog priraštaja na hiljadu stanovnika u 2017. godini je -3,39, što je znatno veći negativan prirodni priraštaj stanovništva u odnosu na 2012. godinu, kada je iznosio -0,46, što je uticalo i na negativnu promjenu starosne strukture stanovništva, koja je prikazana u tabeli. Stoga, najznačajniji izazovi odnose se na poduzimanje mjera za zaustavljanje daljeg povećanja negativnog prirodnog priraštaja i migracija, što za posljedicu ima smanjenje ukupnog broja stanovnika, te njegovu nepovoljnu starosnu strukturu, što zahtijeva unaprijeđenje kvaliteta i standarda života građana.

1.1.2.1. Starosna struktura stanovništva

Zabilježeno kontinuirano smanjenje broja stanovnika u Tuzli u proteklom periodu implementacije Strategije, kao i u odnosu na stanje broja stanovnika 1991. godine, odrazilo se i na starosnu strukturu, gdje je zabilježeno smanjenje udjela starog stanovništva za 5,16% u odnosu na 2012. godinu, zatim radno sposobnog stanovništva za 17,8%, kao i udjela djece za 20,68%.

Tabela 1. Promjena starosne strukture stanovništva na području grada Tuzla

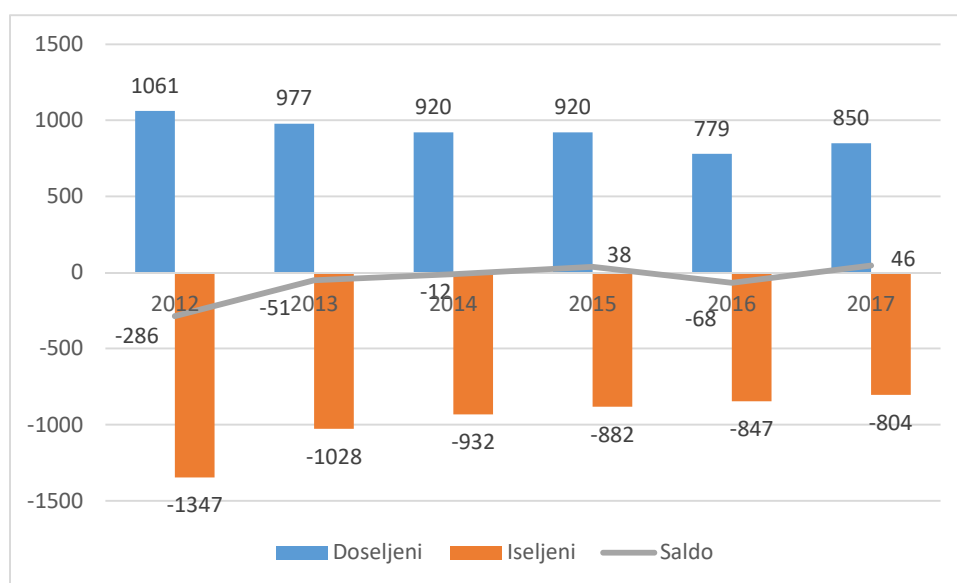
Starosna struktura	1991	2012	2017 ¹
0 – 14	Nema dostupnih podataka	18.388	14.586
16 – 64	Nema dostupnih podataka	92.963	76.420
>65	Nema dostupnih podataka	20.427	19.373

¹Izvor: Federalni zavod za statistiku, Procjena ukupnog broja prisutnih stanovnika po starosnoj i spolnoj strukturi, 2017. godine

Ukupno**131.513****131.778****110,379****1.1.2.2. Migracije stanovništva i dijaspora**

Zvanični podaci o migracijama Federalnog zavoda za statistiku ukazuju na uravnoteženost migracijskih kretanja tokom posljednjih osam godina²².

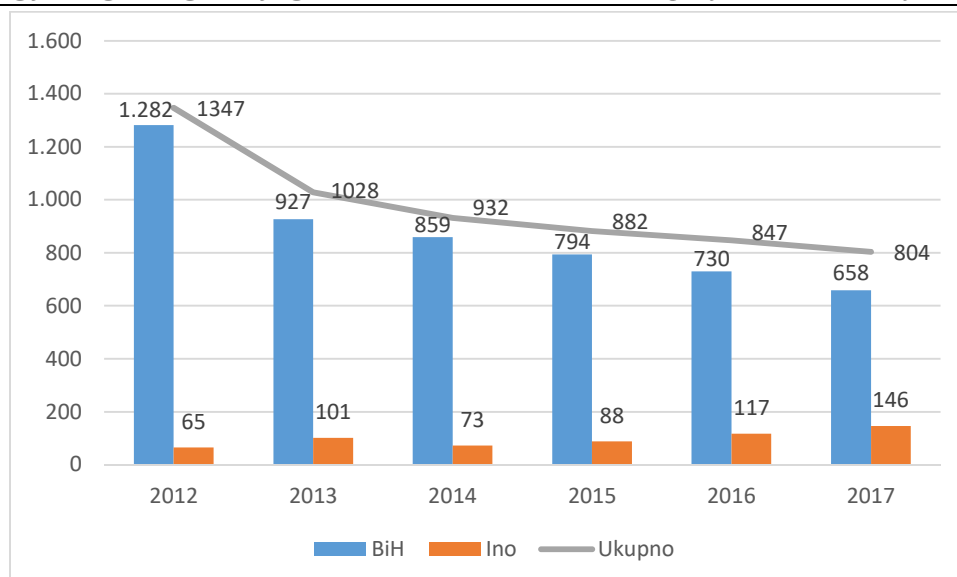
Prosječan broj registrovanih doseljenih osoba godišnje je 958, a iseljenih osoba 952 godišnje. Prosječan migracijski saldo je -24 stanovnika godišnje i ne bilježi značajne promjene, a bio bi manji kada bi se izuzeo uticaj ekstremno visokog negativnog salda iz 2012. godine. Ove migracije su ekonomske prirode i najvećim dijelom uključuju radno sposobno stanovništvo u dobi između 20 i 40 godina koje migrira u potrazi za poslom. Međutim, ovi podaci ne mogu se smatrati potpunim, s obzirom na to da obuhvataju samo registrovane migracije koje prati promjena mjesta prebivališta. Prilikom migriranja ne postoji obaveza prijave odnosno odjave mjesta prebivališta te se pretpostavlja da je obim migracija u stvarnosti znatno veći. Slika 1 prikazuje podatke o ukupnim registrovanim migracijama.

Slika 1. Migracijski saldo stanovništva grada Tuzle za period 2012.-2017. godina

Analiza strukture registrovanih migracija po lokacijama ukazuje na to da su to prvenstveno unutrašnje migracije. Najveći broj doseljenih je iz Federacije BiH, odnosno Tuzlanskog kantona, dok niti jedan nije iz inostranstva. Najveći broj iseljenih, takođe, je unutar BiH (u prosjeku 91% godišnje). Ukupan broj iseljenih nakon 2012. godine pokazuje trend pada od oko 9% godišnje, što bi mogao biti indikator poboljšanja ekonomskih prilika i mogućnosti zapošljavanja u gradu Tuzli u odnosu na druge lokacije unutar BiH. Međutim, iako mali u ukupnom broju (oko 9%), broj iseljenih u inostranstvo pokazuje trend rasta od oko 10% godišnje, što ukazuje na relativno nepovoljne mogućnosti zapošljavanja na ovom području u odnosu na druge zemlje. Pretpostavlja se da je stvarni broj iseljenih znatno veći od zvaničnog, te da će dalje rasti zbog „otvaranja“ EU zemalja. Pored iseljavanja radi zapošljavanja, spajanje porodica je drugi važan razlog iseljavanja u inostranstvo. Slika 2 prikazuje podatke o lokacijskoj strukturi iseljenih.

²² Federalni Zavod za statistiku, godišnji bilteni "Migracije stanovništva" u period 2010-2017. godine

Slika 2. Struktura registrovanih migracija za grad Tuzla za period 2012.-2017. godina

Prema lokacijskoj strukturi, pretpostavlja se da je najbrojnija dijaspora u Hrvatskoj, Sloveniji i Srbiji, nakon čega slijede Njemačka i Austrija. Značajan broj iseljenika živi u Švedskoj, Norveškoj i Danskoj, dok se manji broj nalazi u prekomorskim zemljama. Pretpostavlja se da obrazovna struktura iseljenika prati obrazovnu strukturu domicilnog stanovništva, s obzirom na to da su migracije zajednička karakteristika svih obrazovnih skupina. Ovo bi značilo da najmanje 19% iseljenika posjeduje više ili visoko obrazovanje³, uz tendenciju povećanja ovog broja u skladu sa trendom povećanja broja visokoobrazovanih. Iako ne postoje registrovana udruženja tuzlanske dijaspor, evidentan je aktivizam pojedinih akademskih radnika u oblasti povezivanja dijaspor sa domovinom, a posebno u oblasti obrazovanja i nauke. U prosjeku oko 59% od ukupnog broja iseljenih godišnje čine žene. Obzirom da se radi o radno sposobnom stanovništvu, ovo može ukazivati na smanjenje ženske radne snage na području grada Tuzle, kao i na činjenicu da za njih postoje bolje mogućnosti zapošljavanja unutar EU.

Neophodno je dalje poboljšavati ekonomske prilike i mogućnosti zapošljavanja za smanjenje iseljavanja sa područja grada Tuzle.

1.1.3. Stanje i kretanje osnovnih ekonomskih pokazatelja⁴

Prema procjeni Federalnog zavoda za programiranje razvoja, bruto domaći proizvod (GDP) Tuzle je konstantno rastao u odnosu na 2010. godinu, kada je iznosio 8.410 KM po glavi stanovnika. U 2013. godini, GDP/pc je porastao na 9.189 KM, sa porastom od 9% na godišnjem nivou. Od 2014. godine, Federalni zavod za programiranje razvoja, na općinskom nivou prati poreske prihode umjesto bruto domaćeg proizvoda. U 2014. godini, poreski prihodi u Tuzli iznosili su 18.020.000 KM ili 137 KM po stanovniku, dok su u 2017. godini, poreski prihodi u Tuzli po glavi stanovnika iznosili 183 KM, što je porast od 34% u odnosu na 2014. godinu.

Tabela 2. Bruto domaći proizvod za grad Tuzla za period 2012.-2014. godine i poreski prihodi za grad Tuzla za period 2015.-2017.

	2012	2013		2014	2015	2016	2017
BDP(hilj)	1,178,604,000	1,209,627	Poresni prihodi	18.020.000	18.102.000	19.777.000	20.156.639
BDP/gl st.	8,944	9,189	Poresni prihodi/gl.	137	137	179	183

³ U skladu sa Popisom stanovništva iz 2013. godine

⁴ Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama za 2017. godinu

Obim vanjskotrgovinske razmjene privrede Tuzle u periodu 2012.- 2017. godine bilježi konstantan rast. U 2017. godini, ukupna vanjskotrgovinska razmjena Tuzle iznosila je 535.710.088 KM i veća je za 26% u odnosu na 2012. godinu. U 2017. godini je iznosila 535.710.088 KM, od čega 73% predstavlja uvoz, a 27% predstavlja izvoz. Ukupna vrijednost vanjskotrgovinske razmjene veća je za 26% u odnosu na 2012. godinu, pri čemu je i izvoz i uvoz povećan za 26%.

Tabela 3. Uporedni pregled vanjskotrgovinske razmjene za period 2012.-2017. godine

Period	Ukupno VT razmjena (hilj. KM)	Uvoz (hilj. KM)	Učešće u uvozu* (%)	Izvoz (hilj. KM)	Učešće u izvozu* (%)	Pokrivenost uvoza izvozom (%)	Saldo robne razmjene (hilj. KM)
2012.	424.044	309.884	3,11	114.160	2,18	36.84	-195.724
2013.	431.543	310.812	3,16	120.731	2,18	38.84	-190.081
2014.	431.931	312.936	3,02	118.995	2,06	38.03	-193.941
2015.	469.279	349.888	3,28	119.391	1,94	34.12	-230.497
2016.	457.305	347.338	3,18	109.967	1,76	31.66	-237.371
2017.	535.710	392.000	3,15	144.000	1,99	36.73	-247.000

*učesće u uvozu i izvozu u FBiH

Najveći izvoznici sa područja grada Tuzle su: Solana d.d., Elsta Mosdorfer Bosnia d.o.o., Elatec d.o.o., Umel-dalekovodmontaža d.o.o., Traktionssysteme Bosnia d.o.o., Elcom d.o.o., Rentex-com d.o.o., Piemonte d.o.o., Babilon d.o.o., Menprom d.o.o., Deling d.o.o., Pixel interactive d.o.o, CA Design d.o.o. i Progetty Bosnia d.o.o.

U posljednjih sedam godina prosječna neto plaća na području Tuzle je povećana sa 839 KM u 2012. godini na 894 KM u 2017. godini, a veća je za 103,9 % u odnosu na prosječnu neto platu u FBiH u 2017. godini.

Tabela 4. Prosječna neto plata za Tuzlu za period 2012.-2017. godine

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Prosječna neto plata u Tuzli	839	852	860	865	874	894
Prosječna neto plata FBiH	830	835	833	830	839	860

Prosječna penzija na području Tuzle u 2017. godini (440 KM) je nešto iznad razine prosječne penzije u FBiH (372 KM). Broj penzionera je, u periodu 2012. - 2017. godine, zabilježio kontinuiran trend rasta, a od ukupnog broja penzionera (25.055) u 2017. godini u Tuzli, 53,9% je starosnih penzionera, 18,9% je invalidskih penzionera i 27,2% porodičnih penzionera.

Tabela 5. Pregled broja penzionera i prosječna penzija za Tuzlu za period 2012.-2017. godine

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Broj penzionera	24.388	24.511	24.799	24.973	25.220	25.055
Zaposl./penz.	1,32	1,29	1,26	1,24	1,22	1,25
Prosječna penzija	400	400	423	428	434	440

Za dalji rast poreskih prihoda i vanjskotrgovinske razmjene, kao i visine neto plate, neophodno je podržavati rast malih i srednjih preduzeća, kao i start-up poslovne poduhvate, koji će kreirati ukupni rast poslovnih aktivnosti na području grada Tuzle i njihove konkurentnosti na domaćem i inostranom tržištu.

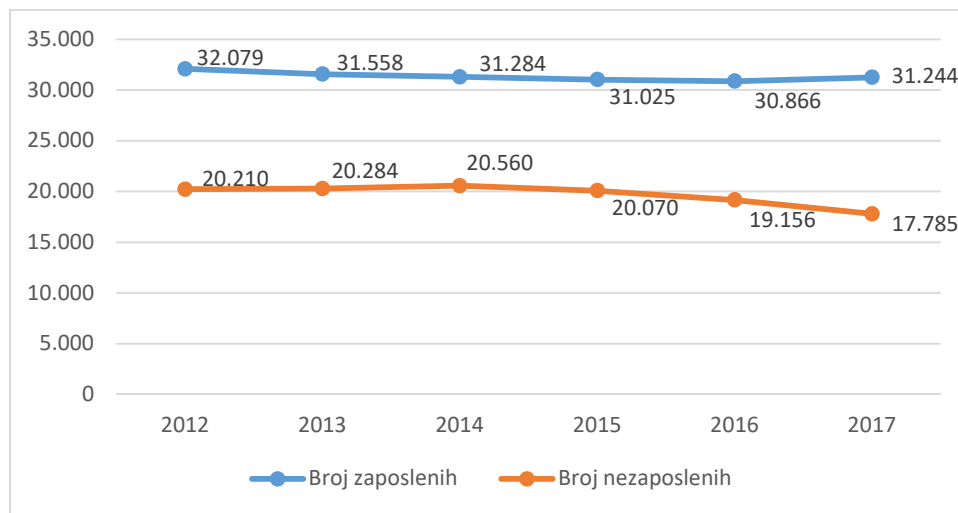
1.1.3.1. Pregled stanja i kretanja na tržištu rada

Ukupan broj registriranih zaposlenih na području Tuzle u 2017. godini je 31.244. Od 2012. godine, od kada je počela implementacija strategije, došlo je do smanjenja broja zaposlenih, što ukazuje da nisu kreirana održiva

radna mjesta, te je broj zaposlenih u 2017. godini manji za 2,6 % u odnosu na 2012. godinu prije početka implementacije strategije.

Međutim, stopa zaposlenosti u odnosu na radno sposobno stanovništvo zabilježila je rast u 2017. godini i iznosila je 40,9%, a porasla je za 19% u odnosu na 2012. godinu. Istovremeno, broj nezaposlenih u periodu implementacije Strategije, od 2012. do 2017. godine, je smanjen za 10%, da bi u 2017. godini iznosio 18.203 nezaposlenih osoba.

Službeni podaci o registriranoj nezaposlenosti pokazuju i smanjenje procenta nezaposlenosti u 2017. godini (36,8%) u odnosu na radno aktivno stanovništvo, i to za 5% u odnosu na 2012. godinu. Udio žena u ukupnoj nezaposlenosti je 54%.

Slika 1. Broj zaposlenih i broj nezaposlenih u Tuzli u periodu 2012. - 2017. godina

Udio mladih u ukupnoj registriranoj nezaposlenosti muškaraca (15-34 godine) je 39,48% (3.118 od 7.897), a i kod registriranih nezaposlenih žena imamo sličnu situaciju, jer je udio mladih u ukupnoj registriranoj nezaposlenosti žena (15-34 godine) 42,10% (4.163 od 9.888). U odnosu na 2012. godinu, došlo je do smanjenja učešća mladih u ukupnom broju registriranih nezaposlenih za 8,16% (9.923 od 20.210 =49,09% naspram 7.281 od 17.785 =40,93%). Kod registrovanih nezaposlenih osoba i dalje je izražena dugoročna nezaposlenost, pri čemu je kod nezaposlenosti žena 31% preko 9 godina, odnosno 26% za čekanje od 1-3 godine na zaposlenje. U kvalifikacionoj strukturi nezaposlenosti nije bilo bitnih promjena. Kada je u pitanju kvalifikaciona struktura žena, dominantna je nezaposlenost od 38% sa SSS zanimanjima, zatim slijede KV (24%) i NKV (22%). Pored toga, ukazuje se i na problem na tržištu rada koji se odnosi na nepotizam u zapošljavanju.

U narednom periodu je potrebno nastaviti sa aktivnostima sprovođenja aktivnih mjera zapošljavanja, kao i prilagođavanja ponude radne snage potrebama privrede kroz stipendiranje za deficitarna zanimanja, te raditi na zagovaranju prilagođavanja obrazovnih programa potrebama a što je u nadležnosti viših nivoa vlasti.

1.1.4 Stanje i promjene u oblasti ekonomije

1.1.4.1 Poslovni subjekti

Na području Tuzle, broj registrovanih poslovnih subjekata je imao trend kontinuiranog rasta, a na kraju 2017. godine je bilo ukupno 9.299 registriranih poslovnih subjekata (3.722 pravnih osoba, 2.086 jedinica u sastavu i 3.491 obrta), što predstavlja 84 poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika, a to je više za 19 poslovnih subjekata u odnosu na 2012. godinu (65). Ukupan broj poslovnih subjekata je povećan za 7,9% u odnosu na 2012. godinu (8.619), jer je u 2017. godini bilo više pravnih lica za 408, više jedinica u sastavu za 138, te više obrta za 134 u odnosu na 2012. godinu.

Najveći broj privrednih subjekata registrovan je u djelatnosti trgovine na veliko i malo (31,8%, 2.962). Treba istaći da je pozitivan pomak, u 2017. godini u odnosu na 2012. godinu, u djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva, gdje je registrovano za 51% više poslovnih subjekata.

Kod broja registrovanih obrta, dominiraju obrtnici u oblasti trgovine (26,8%, ili 937), a zatim ugostiteljstva (14,7%, ili 515).

Tabela 8. Broj registrovanih poslovnih subjekata za period 2012.-2017. godine

Vrsta djelatnosti	Broj poslovnih subjekata					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	67	70	74	80	96	101
Ribarstvo						
Vađenje ruda i kamena	3	12	11	11	10	11
Perađivačka industrija	702	670	703	712	734	747
Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom i vodom	13	32	32	35	36	37
Građevinarstvo	362	375	372	376	380	387
Trgovina na veliko i malo i održavanje	2.999	2.988	2.976	2.956	2.955	2.962
Prevoz i skladištenje	810	744	751	749	743	736
Ugostiteljstvo	701	730	751	743	747	738
Transport, skladištenje i komunikacije	99	162	172	180	175	181
Financijsko posredovanje	915	100	101	102	110	117
Poslovanje nekretninama	108	42	40	41	43	47
Naučno i tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	405	813	821	827	873	892
Javna uprava i odbrana	1.428	109	109	107	108	107
Obrazovanje	2	192	201	208	214	214
Zdravstvo i socijalni rad	5	154	216	226	226	226
Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne aktivnosti		1.252	1.628	1.675	1.743	1.788
Djelatnosti domaćinstava		380	2	2	2	2
Eksteritorijalne organizacije i tijela			4	4	4	4
Ukupno	8.619	8.825	8.930	9.034	9.202	9.299

Dodjela poticaja za rast MSP-a je započela 2015. godine, kada je su dodijeljeni poticaji u vrijednosti od 80.000 KM, dok je već u narednoj godini ukupna vrijednost poticaja povećana na 126.500 KM, što je za 58% više izdvojenih sredstava za poticaje. Za podršku rastu MPS-a realizovani su projekti podrške kroz Fond za razvojne projekte MSP-a i Kreditno-garantni fond.

Pored direktne podrške preduzećima za rast poslovanja, podrška koja se pruža razvoju poslovnih servisa je od posebnog značaja, da bi se obezbjedila znanja, konsultacije i usluge za preduzeća u procesu njihovog rasta.

Opredjeljenost gradske uprave je da se, u skladu sa potrebama rasta, i dalje potiču razvojni projekti za rast malih i srednjih preduzeća i investicije, te da se pruži podrška daljem razvoju poslovnih servisa.

1.1.4.2 Poljoprivreda

U 2017. godini registrovano je novih 110 poljoprivrednih gazdinstava i njihov ukupan broj sa 31.12.2017. godine je iznosio 1.311 poljoprivrednih gazdinstava, čime je broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava na hiljadu stanovnika povećan na 11,88, što je za 71% veći broj u odnosu na 2012. godinu (u 2012. godini je bilo 6,96 registrovanih poljoprivrednih gazdinstava na hiljadu stanovnika).

Na području Tuzle su zastupljene različite primarne poljoprivredne grane. Proizvodnja mlijeka je značajna zbog organizovanog otkupa i prisutnosti prerađivačkih kapaciteta, tako da se otkupljene proizvedene količine mlijeka povećavaju. Otkupljivač mlijeka je tuzlanska mljekara Prerada i promet mlijeka d.d. Tuzla. Problem u

stočarskoj proizvodnji se odnosi na nisku rentabilnost zbog niske otkupne cijene mlijeka i visoke cijene stočne hrane, što zahtijeva veću podršku sa svih nivoa vlasti kroz veća izdvajanja za poticaje i zaštitu domaćih proizvođača.

Zadnjih godina je proširena proizvodnja u zaštićenom prostoru. Na području grada Tuzla, locirana je proizvodnja rasada Plant d.o.o. Tuzla i to: paradajza, krastavca, paprike, patlidžana, lubenice, dinje, FRIGO sadnice jagode i kontejnerske sadnice jagode.

Grad Tuzla i Udruženje BOSPER uspostavili su saradnju u razvoju primarne poljoprivredne proizvodnje i realizaciji sredstava Tekućeg granta za razvoj primarne poljoprivredne proizvodnje. Očuvanje primarne poljoprivredne proizvodnje se odnosi na očuvanje proizvodnje povrća u plastenicima, proizvodnju mesa i mlijeka (proizvodnju silaža, podršku u očuvanju rasplodnog materijala krmača i nazimica u svinjogojstvu nabavkom hrane), kao i pčelarstvo (podršku dodjele pogačica za ishranu pčela), proizvodnju gljiva (nabavku posudica za pakovanje sa pvc folijom) te podršku prikupljanju i prijevozu mlijeka do otkupnih stanica.

Grad Tuzla je za poljoprivredu u 2017. godini ukupno isplatila 270.000 KM. Izdvajanja za poljoprivredu su povećana u odnosu na 2012. godinu za 3,42 puta.

Generalno, problemi u poljoprivrednoj proizvodnji se odnose na: usitnjenost parcela i prisutnost ekstezivne poljoprivredne proizvodnje, te problem plasmana proizvoda i nerazvijeno zadrugarstvo. U narednom periodu, neophodno je pružati podršku za razvoj i očuvanje primarne poljoprivredne proizvodnje, kao i unaprijeđenje konkurentnosti poljoprivrede za održivost ruralnih područja, uz jačanje zadrugarstva.

1.1.4.3. Šumarstvo

Na osnovu podataka Grada Tuzla i Federalnog zavoda za programiranje razvoja za 2017. godinu, na površini šumskog zemljišta od 13.944 ha na području Tuzle količina drvene mase je iznosila 1.563.196 m³, odnosno 112 m³/ha, a stanje je bitno promijenjeno u odnosu na 2012. godinu u kojoj je bilo 11.400 ha šumskog zemljišta. Stanje drvnih zaliha u 2017. godini u privatnim šumama iznosilo je 1.187.247 m³ (76% od ukupne količine drvene mase), dok je stanje drvnih zaliha državnih šuma, iznosilo 375.949 m³ krupnog drveta. U narednom periodu je potrebno nastaviti sa realizacijom plana pošumljavanja koje realizuje JP, „Šume TK“ te pojačanom kontrolom nadležne inspeksijske i izricanjem kazni u cilju smanjenja krađe drvene mase.

1.1.4.4. Rudarstvo – eksploatacija uglja i soli

Rudnici „Kreka“ Tuzla kao društvo sa ograničenom odgovornošću ima status Zavisnog društva po osnovu Ugovora o vođenju poslova koji je 2009. godine zaključen sa JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo. Tri rudnika su i dalje aktivna: Dubrave, Šikulje i Mramor, dok je rudnik Bukinje prestao sa eksploatacijom. Utvrđene bilansne rezerve uglja iznose oko 664 miliona tona. U 2015. godini, obim proizvodnje je iznosio 1.807.828 tona, a broj zaposlenih je iznosio 2.754 zaposlena radnika.

U vezi sa rudničkim kapacitetima, važno je napomenuti da na području grada Tuzle, postoje napušteni rudnički prostori, i to Rudnik Bukinje i Rudnik Mramor.

Rudnik „Soli“ d.d. Tuzla posjeduje sva neophodna postrojenja, uređaje, opremu, odobrenja kao i stručni kadar za vođenje i kontrolu procesa dobivanja i distribucije slane i tehnološke vode. U periodu implementacije strategije, u 2015. godini Rudnik je realizovao investicije u dvije nove bušotine i sisteme za transport slane i tehnološke vode, a u 2016. godini realizovana su nova geološka istraživanja na lokalitetu Rasovca, na kojem se očekuju i prva bušenja. U 2017. godini, obim proizvodnje je iznosio 3.401.464 m³, što je za 42% više u odnosu na 2012. godinu, dok je ukupan broj zaposlenih iznosio 136 osoba. Pored primarnog zadatka na obezbjeđenju

dovoljnih količina slane vode, istraživanje mogućnosti produženja eksploatacione dobi podzemnih komora predstavlja jedan od strateških planova za budućnost.

Na osnovu do sada prikupljenih i analiziranih podataka stanja stjenjskog masiva na tuzlanskom ležištu kamene soli, tokom implementacije monitoringa zaključeno je da je nivo podzemnih voda u pukotinsko karstnoj izdani dostigao kvazi prirodni nivo i da je proces konsolidacije krovinskih sedimenata u početnoj fazi, te da i dalje traje slijeganje površine terena i da intenzitet ovisi od tehnogenih aktivnosti. Proces trajne obustave eksploatacije, prema dostupnim podacima, odvija se u skladu sa očekivanjima.

Tuzla-kvarc d.o.o. Tuzla raspolaže sa geološkim rezervama na prostoru sjevernog krekanškog sinklinorijuma tuzlanskog bazena koji ujedno predstavlja najbolji istražen dio sa najkvalitetnijim rezervama kvarcnih pijeskova u Bosni i Hercegovini. Vlada Tuzlanskog kantona je, u decembru 2016. godine, donijela odluku o dodjeli koncesije ovom privrednom društvu za eksploataciju kvarcnog pijeska na ležištu „Bukinje“ na period od 5 godina, "Moluška Rijeka" na period od 10 godina i na ležištu „Kužići“ na period od 3 godine, na području Grada Tuzla. Ukupan broj zaposlenih je, u 2017. godini, iznosio 29 radnika.

1.1.4.5. Prerađivačka industrija

Struktura djelatnosti prerađivačke industrije grada Tuzle je raznolika. Prehrambena industrija svoje najznačajnije kapacitete ima na području Tuzle (mlinsko-pekararska industrija, prerada mesa, prerada mlijeka, proizvodnja piva, osvježavajućih napitaka i mineralne vode, proizvodnja kolača i konditorskih proizvoda). Industrija građevinskog materijala u Tuzli obuhvata kapacitete za gas beton, kvarcni pijesak i betonsku galanteriju, a uspostavljeni su i kapaciteti iz metalne i elektro industrije, tekstilne industrije, kao i iz grafičke djelatnosti.

Proizvodna i prerađivačka industrija ima značajan izvozni potencijal, a najveći izvoznici u ovoj djelatnosti, sa područja grada Tuzle, su prikazani u tabeli 6.

Tabela 6. Lista najvećih prerađivačkih preduzeća izvoznika sa području Tuzla u 2017. godini

Naziv preduzeća	Djelatnost	Vrijednost izvoza
Solana d.d.	Prehrambena industrija	18.753.616
Elsta Mosdorfer Bosnia d.o.o.	Elektro industrija	13.904.576
Elatec d.o.o.	Elektro industrija	11.266.376
Umel-dalekovodmontaža d.o.o.	Metalna i mašinska industrija	6.005.883
Traktionssysteme bosnia d.o.o.	Elektro i mašinska industrija	5.491.697
Elcom d.o.o.	Procesna automatika i inženjering	4.678.275
Rentex-com d.o.o. tuzla	Proizvodnja radne odjeće	2.726.615
Piemonte d.o.o. za trgovinu	Mesna industrija	2.562.044
Babilon d.o.o. tuzla	Proizvodnja namještaja	2.164.284
Menprom d.o.o. za proizvodnju, trgovinu i usluge	Mesna industrija	1.574.016
Deling d.o.o. za proizvodnju, promet i usluge	Elektro industrija	1.446.556
Piksel interactive"" d.o.o.	Programiranje i dizajn	1.089.879
CA design d.o.o. tuzla	Programiranje i dizajn	1.069.494
Bosit industry d.o.o. za proizvodnju, promet i usluge	Proizvodnja obuće	1.054.895

Broj poslovnih subjekata u djelatnosti prerađivačke industrije je, u 2017. godini, iznosio 747, što je za 6,4% više u odnosu u odnosu na 2012. godinu (702).

1.1.4.6. Kreativna industrija

U gradu Tuzla, glavni nosioci kreativne industrije su: Centar za kulturu, u okviru kojeg su Međunarodna galerija portreta i Dom mladih, Narodno pozorište, Narodna univerzitetska biblioteka, Osnovna i srednja muzička škola, Teatar "Soli" – Teatar Kabare Tuzla, Colosseum d.o.o., Arthur Production, Radio Kameleon, UHD Bosanske Rukotvorine, Plesni klub Flamenco, UG Tuzla Live, Blicko d.o.o., Bend "Defence", Galerija "Mi Ritmo", UNDO Design, Bend Nula Plus, Softworks d.o.o., Platinum d.o.o., UG Manufaktura, UG Kuća Plamen Mira, Proart d.o.o, Udruženje "Vesta", kao i veliki broj samostalnih umjetnika.

Grad Tuzla se fokusira na koncept privlačenja kreativne klase i stvaranja sistemskih uslova za razvoj kreativnih industrija i njihovo povezivanje sa ostalim privrednim granama (turizam i tehnološki razvoj). U postojećoj Strategiji razvoja posebno je naglašen razvoj kreativne industrije kao okosnice razvoja kulturnog turizma i korištenja potencijala kulturnog i industrijskog nasleđa u funkciji razvoja opštine, te stvaranja otvorenog i kreativnog okruženja. Grad Tuzla je učestvovao u programu *Creative Cities* Britanskog savjeta, kada je otpočeo dijalog između relevantnih aktera tuzlanske kreativne ekonomije. Kao rezultat dijaloga sa predstavnicima kreativnog sektora, realizovana je obnova Sonog Trga koji treba da bude Tuzlanski Montmartre, prostor na kojem se susreću kreativci kako iz Tuzle, tako i regije.

U proteklom periodu implementacije Strategije nije bilo posebnih projekata koji su se odnosili na razvoj kreativne industrije, ali je neophodno nastaviti aktivnosti na promociji i podršci razvoju sektora kreativne industrije u gradu Tuzli.

1.1.4.7. Građevinarstvo

Na osnovu podataka Federalnog zavoda za statistiku, bilježi se rast broja poslovnih subjekata u djelatnosti građevinarstva, sa 362 poslovna subjekta u 2012. godini na 387 u 2017. godini (za 7%).

U periodu 2014.-2016. godina, došlo je do smanjenja vrijednosti izvršenih građevinskih radova, sa 76.496 hiljada KM u 2014. godini na 63.205 hiljada KM u 2016. godini, odnosno za 21%. Pri tome, u oblasti visokogradnje došlo je do povećanja vrijednosti izvršenih radova sa 23.962 hiljade KM u 2014. godini i na 42.343 hiljade KM u 2016. godini, odnosno za 76,7%, dok je u oblasti niskogradnje zabilježen veliki pad sa 42.534 hiljade KM u 2014. godini na 20.862 hiljade u 2016. godini, odnosno za 103,9%.

1.1.4.8. Trgovina

U oblasti trgovine na veliko i malo, u 2017. godini, ukupan broj poslovnih subjekata u ovoj djelatnosti iznosio je 2.962, što je za 7 subjekata više u odnosu na prethodnu godinu (2.955). Zbog rasta domaćih trgovinskih firmi te ulaska internacionalnih trgovinskih firmi, dolazi do gašenja mnogih malih firmi koje ne mogu da podnesu tržišnu konkurenciju, što potvrđuje podatak da je broj obrta u sektoru trgovine samo u posljednoj godini smanjen za 3%, sa 966 u 2016. na 937 u 2017. godini.

Najveći bh. trgovački lanac Bingo ima sjedište u Tuzli. Bingo je u 2014. godini preuzeo poslovnice francuskog Interexa, a kasnije i poslovnice slovenačkog Tuša. Bingo, osim prehrambenih proizvoda, nudi i hemijske, konfekcijske, kozmetičke proizvode, kao i tehniku i proizvode za kućnu upotrebu, a ne otkupljuje samo robu od drugih proizvođača, nego i proizvodi te prodaje robu pod sopstvenim brendom "Bingo". Bingo je, u 2015. godini, započeo investiciju izgradnje Bingo City Centra, na površini oko 38.498 m², sa poslovnim sadržajima i parking garažom unutar tri etaže, a Centar je otvoren u 2016. godini i nudi poseban ugođaj kupovine koji do sada nije bio na području grada Tuzle. U ovom centru su trgovačke radnje koje nude i asortimani poznatih regionalnih i internacionalnih brendova, kao što su Zara, Sport Vision, Koton, Terranova, Top Shop, Mona, Office Shoes, Deichmann, Tom Tailor, dm, kao i mnogi drugi.

Također, na području grada Tuzle prisutan je i trgovački lanac Piemonte. Pored širokog asortimana domaćih proizvoda, Piemonte kroz uspostavljenu saradnju sa renomiranim inostranim proizvođačima, nudi i proizvode različitih kompanija iz Turske i Makedonije.

U 2014. godini, Merkator centar u Tuzli je preuzeo Konzum, nakon što je Merkator postao dio Agrokor grupacije koja je vlasnik trgovačkog lanca Konzum, ali je u 2017. godini ovom Centru ponovo vraćen stari vlasnik.

1.1.4.9. Turizam

Grad Tuzla je korištenjem resursa slane vode za izgradnju jedinstvenog kompleksa slanih jezera Panonika sa slanim vodopadom, napravio izvjestan preokret u razvoju privrede, stavljajući značajan fokus na razvoj turizma. Broj registrovanih turista je, u periodu 2012.-2017. godine, imao trend kontinuiranog rasta, odnosno broj turista je povećan sa 15.247 turista u 2012. godini na 30.365 turista u 2017. godini, što je povećanje za oko 2 puta.

Broj poslovnih subjekata u djelatnosti turizma, odnosno hotelijerstva i ugostiteljstva je povećan za 37 poslovnih subjekata, sa 701 u 2012. godini na 738 u 2017. godini.

Tabela 7. Broj turista i poslovnih subjekata u turizmu za period 2012.-2017. godine

	2012	2013	2014.	2015.	2016	2017.
Broj turista	15.247	25.366	32.087	39.070	46.261	30.365
Broj poslovnih subjekata u turizmu	701	730	751	743	747	738

Pored kompleksa slanih jezera, turizam Tuzle se zasniva i na drugim oblicima turizma, kao što su: kulturno-historijski, sportsko-rekreativni, vjerski, banjsko-lječilišni, zdravstveni, poslovni i kongresni, koji zajedno sa slanim jezerima čine jedinstvenu turističku ponudu grada Tuzle.

U proteklom periodu implementacije Strategije, izgrađeno je treće jezero u kompleksu slanih jezera Panonika (površine 1,7 ha), uređen je ulaz u kompleks, te izvršeno je unutrašnje uređenje kompleksa i izgrađena zapadna kapija na kompleksu. Pored toga, izgrađen je spomenik kralja Tvrtka I Kotromanića.

Podaci za hoteljerstvo i ugostiteljstvo se prikupljaju na bazi slučajnog stratificiranog uzorka koji je izabran za nivo Federacije BiH.⁵ Prilikom izbora uzorka nije uzet kriterij teritorijalne pripadnosti kantona odnosno općine tako da je uzorak reprezentativan samo na nivou Federacije BiH. U trogodišnjem periodu 2015.-2017. godine, promet u turizmu je rastao i u 2017. godini je bio veći za 46,8%.

Tabela 8. Ostvareni promet u turizmu za period 2012.-2017. godine

Naziv	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Hoteli	4.003.203	3.403.482	3.533.673	2.034.072	1.137.112	2.818.910
Kampovi	23.562	64.333	62.397			
Restorani	5.421.909	5.671.289	5.742.402	5.826.271	8.516.658	7.849.061
Barovi	204.963	287.760	302.716			
Buffet	374.362	1.711.613	1.560.577			
Kavana	238.778	168.834	502.938	611.755	709.209	1.768.610
Kantine i pripremnice obroka (Catering)	3.324.861	1.251.174	837.588			
Ukupno (u KM)	13.591.638	12.558.485	12.542.291	8.472.098	10.362.979	12.436.581

⁵ Federalni zavod za statistiku je do 2015. godine, za oblast hotelijerstvo i ugostiteljstvo, provodio statističko istraživanje putem Tromjesečnog izvještaja o ugostiteljstvu (obrazac UG-11), čiji je obuhvat bio potpun, gdje su obuhvaćeni svi poslovni subjekti (pravna lica, jedinice u sastavu i obrtnici). Od 2015. godine prešlo se na potpuno novi način prikupljanja, obrade i objave podataka u oblasti statistike ugostiteljstva, u skladu sa EU regulativom.

Potrebna je dalja promocija turističke ponude grada Tuzle, te povezivanje u regionalne turističke proizvode, uz dalje unaprijeđenje turističke infrastrukture. Posebnu pažnju treba posvetiti razvoju turističkih sadržaja za zimsku sezonu.

1.1.4.10. Stari zanati

U ruralnim područjima grada Tuzle, uz poljoprivrednu proizvodnju koja predstavlja oslonac ruralnog razvoja, prisutni su i oblici proizvodnje odnosno jednostavne prerade, prema tradicionalnim načinima, voća i povrća, mlijeka i mliječnih proizvoda, mesa i drugog, te proizvodnja tekstilnih i/ili odjevnih predmeta, predmeta od metala, predmeta za kućanstvo i drugo. Trenutno, ne postoji evidencija o stvarnom broju poljoprivrednih proizvođača i ponuđača usluga smještaja u ruralnim područjima, odnosno zanatlija i obrtnika u smislu tradicionalnih zanata, ali je evidentan porast broja osoba koje putem apliciranja za dostupna podsticajna sredstva podižu određenu proizvodnju za obezbjeđenje vlastite egzistencije.

Ruralno područje u gradu Tuzla ima preduslove za promovisanje starih zanata (proizvodi od voća, povrća, mesa, mlijeka meda i drugi). Proizvodnja i potrošnja proizvoda starih zanata u svijetu je u stalnom porastu, zahvaljujući činjenici da se radi o proizvodima posebnih svojstava koja proizilaze iz samog načina proizvodnje (postupci i sastojci), kao i podneblja iz kojeg potiču. Karakteristični proizvodi starih zanata za ovo područje su: pekmez od jabuke, suhi sir, pekmez od šljive, grnčarija, stari umjetnički zanati, kovači, tkalje i vezilje.

Potrebno je razvijati svijest i znanje potrošača o tome na koji način njihove potrošačke navike mogu pridonositi očuvanju tradicionalnih obrta i starih zanata. Uz to, potrebno je uvođenje posebnih obrazovnih programa odnosno programa prekvalifikacije i dokvalifikacije u oblastima starih zanata, uz podizanje svijesti o vrijednosti kulturne baštine i oživljavanje tradicionalnih obrta za proizvodnju autohtonih proizvoda prilagođenih savremenim potrebama i načinu života. Potrebno je osmisliti programe oživljavanja i afirmisanja starih zanata, kao sastavnog živog dijela kulturne baštine, te promovisati njihova upotrebnost u savremenom načinu života.

1.1.4.11. Poduzetnička infrastruktura

Sa svrhom stvaranja što povoljnijeg poslovnog ambijenta za ekonomski razvoj grada Tuzle, uspostavljena je određena infrastruktura za unaprijeđenje poduzetništva, koju čine: Poslovna zona Kreka-sjever, Razvojno-poduzetnički centar - Inkubator Lipnica, Biznis inovacije i tehnologije - BIT Centar (inkubator, trening centar i istraživački centar), Razvojna agencija Udruženje NERDA, Istraživački centar i sl.

- Poslovne zone

Na području grada Tuzle uspostavljena je Industrijska zona Bosanska Poljana i Plane (kompleks se sastoji od preko 800,000 m² zemljišta), u kojoj postoje parcele za potencijalne investitore.

Poslovna zona Kreka-Sjever, nalazi se na zapadnom izlazu iz grada, a u toku je faza izgradnje neophodne infrastrukture, odnosno saobraćajnica, vodovodne i kanalizacione mreže, te priključka za električnu energiju. Iz Budžeta Grada Tuzle za 2018. godinu za ovaj projekat izdvojeno je 350 hiljada KM. Ukupna površina je 18.317 m² za 5 parcela koje su izdate putem dva objavljena poziva, do sada. Očekuje se da će ovih 5 firmi zaposliti oko 500 radnika. U pitanju su proizvodne firme, a specifičnost ove Poslovne zone je što nudi dugoročni zakup u trajanju od 40 godina po povoljnoj cijeni parcele od 30 KM mjesečno, a nakon 40 godina imaju mogućnost produženja ugovora o korištenju zemljišta. Planirana je i izgradnja poslovnih zona na drugim lokacijama u Tuzli, kao što je lokacija prema Gornjoj Tuzli i Požarnici, u naredne četiri godine.

- Biznis inkubator i tehnološki park

Razvojno-poduzetnički centar Tuzla - Inkubator Lipnica je uspostavljen 2004. godine u prostoru kompleksa bivšeg rudnika „Lipnica“ u Lipnici i od tada funkcioniše kao poslovni inkubator. Centar posjeduje neophodnu

vodovodni i kanalizacionu mrežu, električne instalacije, primarnu i sekundarnu mrežu grijanja, te putnu komunikaciju. Inkubator čine 21 građevinski objekat ukupne površine 9.567 m², dok je 158.770 m² neizgrađenog zemljišta. U inkubatoru su trenutno smještene 32 preduzeća, što je za 3 preduzeća više u odnosu na 2012. godinu (29), dok je trenutno ukupan broj zaposlenih radnika 330, što je za 8 radnika više u odnosu na 2012. godinu. Ukupno 4 preduzeća posjeduju odgovarajuće certifikate za standarde kvaliteta.

Za podršku razvoju sektora informacionih tehnologija, Grad Tuzla je uspostavio BIT Centar koji ima tri komponente: biznis inkubator, trening centar i istraživački centar za firme iz oblasti informacionih tehnologija. BIT Centar se sastoji od pet zgrada sa ukupno oko 2.700 m² u centru grada (BIT I - 1.080,00; BIT II - 354,00; BIT III - 165,00; BIT IV - 463,65; BIT V - 609,73). U periodu 2012.-2017. godina, adaptirane su dvije zgrade za nastavak proširenja kapaciteta BIT Centra (BIT IV i BIT V), čime su povećani prostorni kapaciteti za 40%. Trenutno se u BIT Centru nalaze 22 firme koje zapošljavaju preko 200 radnika. Pored kancelarijskog prostora sa savremenom opremom, BIT Centar pruža i stručne usluge: poslovni konsalting, poslovne treninge, poslovno povezivanje, te transfer znanja i tehnologija. BIT Centar sarađuje sa Univerzitetom u Tuzli, posebno Fakultetom elektrotehnike, na izgradnji i selekciji najboljih kadrova iz oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija, ohrabrivanju na start up poslovnim projektima, njihovom poslovnom treningu i podršci putem SEED Capital fonda.

- Naučno-istraživački centri

Kao što je prethodno pomenuto, u okviru BIT Centra je uspostavljen istraživački centar za informacione tehnologije, u saradnji sa Fakultetom elektrotehnike u Tuzli. U okviru istraživačkog centra, realizuje se nastava, predavanja i vježbe, te unapređenje nastavnog procesa Fakulteta elektrotehnike iz oblasti računarstva i komunikacija, a u cilju podizanja kvaliteta laboratorija, prostora i opreme za obrazovanje studenata i poboljšanje naučnoistraživačkog rada na Fakultetu elektrotehnike.

U 2017. godini su započeti pregovori između Univerziteta u Tuzli i Sisecam soda Lukavac za uspostavljanje Istraživačkog centra, a u 2018. godini je potpisan Sporazum o međusobnoj saradnji u oblasti edukativnih, istraživačkih i naučnih djelatnosti. Sporazum podrazumijeva unapređenje znanja i vještina studenata i profesora prirodnih i tehnoloških znanosti, s namjerom da Sisecam soda Lukavac postane istraživački centar Univerziteta u Tuzli. Ovaj Sporazum će omogućiti realizaciju projekata korisnih za širu društvenu zajednicu, ali i stručno usavršavanje budućeg kadra neophodnog specifičnoj industriji, posebno u okviru Tehnološkog fakulteta i Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Tuzli.

U oblasti rudarstva, tradicionalno djeluje Rudarski institut Tuzla, sa tri naučno-istraživačka centra (NIC 1 – za površinsku i podzemnu eksploataciju mineralnih sirovina te građevinarstvo, elektrotehniku, pripremu mineralnih sirovina, mašinstvo i geodeziju; NIC 2 – za geološka istraživanja, ispitivanje građevinskih materijala i konstrukcija, geometriku i mehaniku stijena i NIC 3 – za zaštitu, zavarivanje, defektoskopiju i koroziju, te ekologiju, zaštitu, ventilaciju i opasnu ugljenu prašinu), sa sedam laboratorija.

1.1.5. Stanje i promjene u društvenom sektoru

1.1.5.1. Obrazovanje

Predškolsko obrazovanje

U periodu 2012.-2017. godine došlo je do povećanja broja ustanova za predškolski odgoj za 20% tako da danas ima ukupno 15 takvih ustanova na području grada Tuzle. U istom periodu, povećan je i broj djece koja koriste usluge tih ustanova za 10%, a u 2017. godini 1.650 djece je bilo prijavljeno u predškolske ustanove. Jedan broj ustanova je osnovan u obliku udruženja i igraonica, koji pružaju usluge brige i poludnevnog smještaja za predškolsku djecu, iako ne ispunjavaju sve potrebne uslove propisane zakonom o predškolskom odgoju djece.

Prema podacima o popisu stanovništva za područje grada Tuzle, 9.800 djece pripada kategoriji predškolskog uzrasta.

Kod predškolskog obrazovanja veliki je problem što sva djeca nemaju iste mogućnosti kod korištenja usluga predškolskog obrazovanja. Ovdje se prvenstveno misli na djecu iz ruralnih područja gdje postoji nedostatak predškolskih ustanova u postojećim objektima osnovnih škola i mjesnih zajednica.

U periodu 2012.-2017. godine, izvršena je rekonstrukcija 4 objekta predškolske ustanove „Naše dijete“ u Tuzli, koja se odnosila na mjere energetske efikasnosti, uključujući zamjenu dotrajale stolarije, obnovu fasade, obnovu unutrašnjih prostora za boravak i igru djece, nabavku namještaja i didaktičkog materijala za rad sa djecom. Iskazane su potrebe za proširenjem kapaciteta javne ustanove „Naše dijete“, radi interesa za upis većeg broja djece, posebno za mjesne zajednice Sjenjak i Slavinovići, gdje trenutno ne postoji odjeljenje ove ustanove. Na taj način bi se povećala i mogućnost zapošljavanja odgajateljica za rad sa ovom djecom.

Osnovno obrazovanje

U oblasti osnovnog obrazovanja, za period 2012.-2017. godine, došlo je do smanjenja broja učenika za 1,6 %, sa 8.649 na 8.511, dok je došlo do povećanja broja učenika na 1000 stanovnika sa 66 na 77, što je posljedica smanjena broja stanovnika. U 2017. godini, broj osnovnih škola je 33, što je za 1 školu manje u odnosu na 2012. godinu.

Srednje obrazovanje

U oblasti srednjeg obrazovanja u Tuzli, za period 2012.-2017. godina, došlo je do značajnog smanjenja broja učenika za 63,5%, sa 10.236 na 6.260, a smanjen je i broj škola za 1 (sa 20 na 19 srednjih škola). To je dovelo i do smanjenja broja učenika na 1000 stanovnika, sa 78 na 57. Treba uzeti u obzir i činjenicu da se u srednje škole na području Tuzle upisuje i određeni broj djece iz susjednih općina. Mogući uzroci ovakvog pada broja srednjoškolaca se odnose na kretanje stanovništva, odnosno negativni prirodni priraštaj stanovništva i migracije stanovništva.

Visoko obrazovanje

JU Univerzitet u Tuzli ima ukupno 12 fakulteta i Akademiju dramskih umjetnosti. U 2017./2018. godini došlo je do smanjenja broja upisanih studenata za 54,9%, sa 2.479 studenata u 2012. godini na 1.600 u 2017. godini, što je do sada najmanji broj upisanih studenata. Ovaj problem je refleksija smanjenja broja učenika srednjih škola, te se može vezati za posljedice kretanja stanovništva, ali isto tako i za upis studenata na privatne fakultete i fakultete u inostranstvu. Pored toga, u Tuzli je uspostavljena i visokoškolska ustanova Američki Univerzitet u BiH, koji je akreditovan u SAD-u, Bosni i Hercegovini, EU i Turskoj. U periodu 2015. - 2017. godine, uspostavljeno je nekoliko novih privatnih obrazovnih ustanova u Tuzli i to: Evropski univerzitet „Kallos“ (u 2015. godini), koji danas realizuje studentske programe na 7 fakulteta: Ekonomski fakultet, Pravni fakultet, Pedagoški fakultet, Fakultet političkih nauka, Tehnički fakultet, Fakultet zdravstvenih nauka i Medicinski fakultet; kao i Visoka škola računarstva i poslovnih komunikacija „eMPIRIKA“ (u 2015. godini); Visoka škola za finansije i računovodstvo FINra (u 2016. godini) i Centar za multidisciplinarnu studiju – CMS (u 2016. godini); te Internacionalna poslovno-informaciona akademija – IPI (u 2017. godini). Time je povećana ponuda u sektoru visokog obrazovanja na području grada Tuzle, što ujedno stvara potrebu za povećanje kvaliteta i konkurentnosti studentskih programa između državnih i privatnih fakulteta.

1.1.5.2. Kultura

U oblasti kulture u Tuzli je uspostavljeno pet ustanova: Dom mladih, Međunarodna galerija portreta, Narodno pozorište, Narodno-univerzitetska biblioteka Derviš Sušić i Centar za kulturu. U 2017. godini je došlo do spajanja dvije ustanove (Međunarodne galerije portreta i Doma mladih) u jedinstveni Centar za kulturu, te je na taj način spojena muzejsko-galerijska, kulturno-umjetnička, izdavačka, naučna i istraživačka djelatnost u cilju

unapređenja prezentacije likovnih i primijenjenih umjetnosti, arhitekture, književnosti, muzike i drugih oblika umjetničkog rada i djelovanja u gradu Tuzli.

Ukupan broj zaposlenih u ustanovama kulture u 2012. godini je bio 105, dok je u 2017. godini bio 93, što je manje za 13%, a najveće smanjenje broja zaposlenih je zabilježeno u Narodnom pozorištu Tuzla (sa 54 na 43 zaposlena).

Iz budžeta Grada Tuzle, za finansiranje ustanova iz oblasti kulture, u 2012. godini je izdvojeno ukupno 485.638 KM, dok je u 2017. godini izdvojeno 1.115.986 KM, što je za 2,3 puta više.

Neke od značajnih kulturnih manifestacija koje se realizuju u gradu Tuzla su: *Ljeto u Tuzli* (organizuje se kulturni program u periodu od juna do septembra u kojem učestvuju udruženja građana iz oblasti kulture, kulturno-umjetnička društva, Dom mladih, Međunarodna galerija portreta i dr.), *Književni susreti Cum grano salis* (organizuju se od 2001. godine za dodjelu nagrade „Meša Selimović” za najbolji roman objavljen u prethodnoj godini na govornom prostoru Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije i Crne Gore), *Festival Kaledioskop* (organizuje se od 2009. godine, a tokom četiri dana programa organizuje se niz izložbi, filmskih projekcija, izvođenja uživo, radionica, razgovora sa novinarima, umjetnicima i esejistima, koncerata, foto i umjetničkih događaja i drugih različitih sadržaja koji su aktuelni među mladima. Potrebno je i dalje podržavati održavanje kulturnih manifestacija u Tuzli u cilju unaprijeđenja kulturnog života i kvaliteta kulturnih sadržaja za građane i turiste.

1.1.5.3. Sport

U Tuzli je uspostavljena infrastruktura za razvoj sporta i organizaciju sportskih manifestacija od regionalnog značaja. Od javnih ustanova, uspostavljeni su SKPC Mejdan i Stadion Tušanj sa ukupno 57.248 m² prostora za sportske aktivnosti. Iz budžeta Grada Tuzle, za finansiranje ustanova iz oblasti sporta, u 2012. godini je izdvojeno ukupno 470.126 KM, a u 2017. godini je izdvojeno 581.300 KM, što je za 23,6% više. Ukupna izdvojena sredstva iz budžeta Grada Tuzle za sport koja, pored finansiranja javnih ustanova SKPC Mejdan i Stadiona Tušanj, uključuju i dodijeljena sredstva kroz javne pozive za sportske manifestacije, podršku radu sportskih klubova i podršku radu Sportskog saveza grada Tuzla, su takođe rasla, a u 2017. godini izdvojeno je ukupno 1.841.300 KM.

Prema podacima Kantonalnog poreznog ureda Tuzla, u Tuzli su u 2017. godini djelovala 83 poslovna subjekta iz oblasti sporta, a broj klubova raste tako da je u 2017. godini registrovano 7 novih poslovnih subjekata u oblasti sporta, dok prema podacima Sportskog saveza grada Tuzla, na području grada djeluju 154 sportska udruženja.⁶ Poslovni subjekti su iz raznih grana sporta: atletike, plivanja, košarke, odbojke, rukometa, nogometa, kao i borilačkih sportova (karate, boks, kik boks i dr.). Prisutan je trend formiranja škola sportova po pojedinim granama sporta, što može biti osnova za nadogradnju sportskih rezultata i afirmaciju sporta među populacijom djece i mladih.

Kada je u pitanju rodna struktura, prema podacima Sportskog saveza grada Tuzla, u trenažni proces je uključeno 40% djece mladih i odraslih osoba ženskog spola, dok je u sportskom takmičenju uključeno ne više od 20% osoba ženskog spola. Razlog za to je, jednim dijelom, u manjem broju klubova isključivo ženskog sporta, koji je ograničen na sportove kao što su: atletika (gimnastika), odbojka, košarka i rukomet.

U 2017. godini, grad Tuzla je u kolektivnim sportovima imao sljedeće ekipe Premijer lige: Fudbalski klub „Sloboda“, Omladinski košarkaški klub „Sloboda“, Košarkaški klub „Jedinstvo Piemonte“, Ženski odbojkaški klub „Sloboda“, Ženski rukometni klub „Jedinstvo“, te Malonogometni klub „Salines“.

Treba napomenuti da veliki broj sportskih klubova ima problem sa finansijskom održivošću. Grantovi za sport se dodjeljuju sa različitih nivoa vlasti, ali su sredstva nedovoljna. Postoji potreba da se nastavi sa daljim ulaganjima u razvoj sporta, a posebnu pažnju je potrebno obratiti i na kvalitet sportske infrastrukture u ruralnim područjima.

⁶ Izvor: Informacija o stanju u oblasti sporta u Tuzlanskom kantonu za 2017. Godinu, Ministarstvo za kulturu, sport i mlade TK, februar 2018. godine

1.1.5.4. Zdravstvena i socijalna zaštita

Zdravstvo

Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja sa poliklinikom "Dr Mustafa Šehović", je zdravstvena ustanova koja obavlja Primarnu zdravstvenu zaštitu i Specijalističko-konsultativnu zdravstvenu djelatnost. Djelatnosti Ustanove se sprovode u Službi opšte porodične medicine, Službi specifične zdravstvene zaštite radnika, Službi hitne medicinske pomoći, Službi higijensko epidemiološke zaštite, Službi zdravstvene zaštite žena i trudnica, Stomatološkoj službi, Poliklinikama i Službi medicinske dijagnostike.

Ukupan broj područnih ambulanti porodične medicine, izvan prostorija Doma zdravlja Tuzla, u 2017. godini iznosio je 25. U 2016. godini, otvorena je dvadesetpeti ambulanta opće porodične medicine u JU Dom penzionera Tuzla koja je namijenjena mjesnim zajednicama Kula i Jala, ali i korisnicima JU Dom penzionera Tuzla. Takođe, u proteklom periodu implementacije Strategije, u 2013. godini, otvorena je i nova ambulanta porodične medicine u Mjesnoj zajednici Solana, za koju je zgradu obezbijedio Grad Tuzla a opremanje finansiralo Federalno ministarstvo zdravlja. Pored toga, izvršeno je i obnavljanje i opremanje 4 ambulante porodične medicine u sklopu Doma zdravlja u okviru federalnog projekta „Jačanje zdravstvenog sektora“, dok su u 2014. godini rekonstruisane ambulante Gornja Tuzla i Mramor. Time je kvalitet usluga primarne zdravstvene zaštite za građane grada Tuzle unaprijeđen.

U 2017. godini, Dom zdravlja je sarađivao sa resornim institucijama u razvoju novog softvera za provjeru osiguranika u zdravstvenom sistemu, a koji je počeo sa primjenom u julu 2018. godine. Program omogućava da korisnici ne trebaju nositi zdravstvene knjižice na ovjeru, već je moguće da na šalterima Doma zdravlja, predoče samo ličnu kartu ili bilo koji drugi dokument sa barkodom, a putem automatskog čitača se otvara karton osiguranika koji pokazuje podatke o njegovom statusu u sistemu zdravstvene zaštite. Takođe, u 2017. godini, uveden je i sistem elektronskih uputnica prema Laboratoriji ustanove. U narednom periodu planirano je elektronsko uvezivanje i ostalih službi između Doma zdravlja i UKC-a Tuzla, kako bi se čekanje na određene preglede skratilo. Ovim projektima unaprijeđuje se efikasnost u realizaciji zdravstvenih usluga.

U zdravstvenoj zaštiti žena, prema standardu zdravstvene zaštite, potrebno je osigurati 1,2 usluge po korisniku godišnje. U toku 2016. godine na području grada Tuzle, prosječan broj usluga zdravstvene zaštite žena po osiguranom licu je iznosio 1,44 usluge, što predstavlja solidnu osnovu zdravstvene zaštite žena i trudnica. U 2017. godini ukupan broj pruženih zdravstvenih usluga za žene je iznosio 74.562. Ukupno 30 ljekara specijalista ginekologije i akušerstva pruža usluge zdravstvene zaštite žena i trudnica (24 u okviru Univerzitetsko-kliničkog centra i 6 u okviru Doma zdravlja), koje obuhvataju i programe rane dijagnostike i prevencije karcinoma dojke i karcinoma grlića maternice, kao i programe usluga i obuke za trudnice i porodilje. UKC Tuzla je certificirani 'Bolnica - prijatelj beba' i 'Bolnica – prijatelj majki'.

Socijalna zaštita

U sektoru socijalne zaštite, na području grada Tuzla značajno je porastao broj organizacija koje pružaju usluge iz oblasti socijalne zaštite, sa 14 u 2012. godini na 35 u 2017. godini. Prema podacima Centra za socijalni rad Tuzla, broj korisnika prava iz oblasti socijalne zaštite je povećan sa 7.544 na 9.762, što je povećanje od 29,4%. U ukupnoj strukturi korisnika, 58,5% korisnika koji su zatražili usluge Centra za socijalni rad su osobe ženskog spola.

U JU Centar za socijalni rad Tuzla rješavaju se zahtjevi korisnika iz različitih oblasti socijalne zaštite koji se finansiraju iz budžeta Federacije BiH, Tuzlanskog kantona i Grada Tuzla. Ukupan isplaćeni iznos različitih oblika socijalne podrške korisnicima, na temelju provedenih postupaka u JU Centar za socijalni rad Tuzla, a iz sredstava koja se obezbjeđuju iz budžeta Tuzlanskog kantona i budžeta Grada Tuzla, je u 2012. godini iznosio 3.874.080,00 KM, dok je u 2017. godini iznosio 3.763.085,00 KM, što predstavlja značajno izdavajanje u ovoj oblasti.

Usluge smještaja u JU Dom penzionera u 2017. godini koristilo je 204 starih osoba, dok je taj broj u 2012. godini iznosio 170 starijih osoba, što predstavlja povećanje broja korisnika od 20%.

U Domu za djecu bez roditeljskog staranja sa područja grada Tuzle, broj djece je u 2017. godini iznosio 23 dok je u 2012. godini iznosio 33. Trenutno, na području grada Tuzle su evidentirane 44 hraniteljske porodice.

Potrebno je u narednom periodu, pored redovnih usluga socijalne zaštite i programa socijalne pomoći, posebnu pažnju obratiti na unaprijeđenje inkluzije marginaliziranih i ranjivih grupa. Neophodno je izraditi Socijalnu kartu grada Tuzle, u cilju identifikovanja socijalnih potreba stanovništva i adekvatne raspodjele socijalne pomoći.

Osobe sa invaliditetom

Prema posljednjem popisu iz 2013. godine, u Tuzli je bilo 12.780 osoba sa invaliditetom, od čega 5.302 muškarca i 7.478 žena. U Tuzli postoji veći broj organizacija civilnog društva, koje okupljaju osobe sa invaliditetom. Jedan od problema osoba sa invaliditetom je nezaposlenost, a značajan problem čine i arhitektonske barijere za kretanje. Grad Tuzla je pokazao brigu za osobe sa invaliditetom, kroz prilagođavanje pristupa javnim objektima, obilježavanje parking mjesta za osobe sa invaliditetom, uvođenje zvučne signalizacije na semaforima i taktilnih traka u užem gradskom jezgri za olakšavanje kretanja slijepih i slabovidnih osoba. Neophodno je dalje raditi na unaprijeđenju stanja pristupačnosti grada Tuzle za osobe sa invaliditetom na cijelom području grada, kao i stvaranju prilika za njihovo zapošljavanje.

1.1.5.5. Civilno društvo i mladi

Civilno društvo

Prema podacima Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti Grada Tuzle, na području grada djeluje 239 aktivnih nevladinih organizacija. Grad Tuzla svake godine izdvaja sredstva iz budžeta koja se dodjeljuju za sufinansiranje nevladinih organizacija, a koja su u posljednje tri godine povećana za 62,6%. U 2017. godini, za sufinansiranje je dodijeljeno 452.110 KM, što predstavlja 1,06% ukupnog budžeta Grada Tuzle za 2017. godinu. Sredstva iz budžeta se izdvajaju za podršku radu neprofitnih organizacija iz oblasti sporta, kulture, mladih, vjerskih zajednica, kao i podršku neprofitnim organizacijama, udruženjima i fondacijama u drugim oblastima.

Važno je istaći da je civilni sektor u Tuzli, kada je u pitanju socijalna zaštita i zaštita ljudskih prava, jedan od najjačih u Bosni i Hercegovini te da raspolaže kapacitetima i znanjem za implementaciju projekata. Veliki broj značajnih projekata udruženja građana realizovala su sredstvima od stranih donatora. Najznačajnija udruženja u gradu Tuzli su: Udruženje žena Tuzle, Vive žene, Prijateljice, Snaga žene, HO Horizonti, Bolja budućnost, Euro Rom, Zemlja djece, Koraci nade, Udruženje za pomoć oboljelim u duševnoj nevolji Fenix, , Fondacija tuzlanske zajednice i dr. Također, značajno je pomenuti i udruženja za zaštitu okoliša Centar za energiju i ekologiju, Centar za razvoj i podršku, Eko zeleni, Eko tim i dr.

Uprkos jakom civilnom sektoru na području grada Tuzle djeluje jedna broj udruženja građana koji ne raspolažu kapacitetima i znanjem te je neophodno u narednom periodu ojačati njihove kapacitete za pisanje i implementaciju projekata u cilju boljeg iskorištavanja prilika za povlačenje sredstava iz fondova EU i drugih donatora, kao i iz budžeta Grada Tuzla za projekte civilnog društva.

Mladi

Problem sa kojim se suočavaju sve lokalne zajednice u Bosni i Hercegovini, pa i grad Tuzla, je smanjenje mladih u ukupnoj populaciji usljed negativnog prirodnog priraštaja, kao i iseljavanja mladih u inostranstvo. Poseban problem je i loš položaj mladih na tržištu rada, a udio radno aktivnih mladih u ukupnom broju nezaposlenih na području grada Tuzle, u 2017. godini, je iznosio 28,7% (5.098 osoba).

Grad Tuzla kontinuirano izdvaja finansijska sredstva za podršku i razvoj mladih kroz sufinansiranje raznih projekata za mlade. Projekti za podršku mladima koji se redovno realizuju su: Školovanje za sigurno zaposlenje u iznosu od 25.000,00 KM sa pozicije Grant za aktivnu politiku zapošljavanja, Subvencioniranje kamate za stambeno zbrinjavanje mladih u iznosu od 50.000,00 KM, Nagrade studentima, učenicima i sportistima za natprosječan uspjeh u iznosu od 50.000,00, Grant za projekte za mlade u iznosu od 23.000,00 i Transfer za rad

Vijeća mladih u iznosu od 12.000,00. Na godišnjem nivou za ove namjere Grad izdvaja u prosjeku oko 160.000,00 KM.

Za pružanje sistemske i strukturirane podrške mladim, Grad Tuzla je u 2016. godini formirao Odjeljenje za sport, kulturu i pitanje mladih, sa sistematizovanim radnim mjestom Stručnog saradnika za pitanja mladih, dok je u 2017. godini usvojena Strategija za mlade grada Tuzle za period 2017.-2026. godina, sa Akcionim planom za period 2017.-2019. godina.

1.1.6. Stanje i promjene u javnoj infrastrukturi i uslugama

1.1.6.1. Saobraćajna infrastruktura

Saobraćajnice

Cestovnu mrežu koja je u nadležnosti Grada Tuzla čine nekategorisani putevi, lokalni putevi i gradski putevi.

U periodu 2012.-2017. godine, za izgradnju i održavanje saobraćajne infrastrukture i cesta izdvojeno je ukupno 30.104.292 KM iz gradskog budžeta. Napredak u dijelu saobraćajne infrastrukture se odnosi na realizovanih 348 projekata putne infrastrukture.

U 2014. godini, usljed poplava i klizišta došlo je do oštećenja na putnim pravcima u nekoliko mjesnih zajednica, za čiju je sanaciju utrošeno 3.518.536 KM.

Grad Tuzla će u narednom periodu nastaviti aktivnosti asfaltiranja, sanacije i rekonstrukcije puteva na prioritetnim lokalitetima na području grada Tuzle.

Javna rasvjeta

Od 2017. godine, JKP "Saobraćaj i komunikacije Tuzla" d.o.o. vrši održavanje javne rasvjete i dekorisanje na području grada Tuzle. U periodu 2012.-2017. godine, unaprijeđena je pokrivenost stanovništva javnom rasvjetom, kroz realizaciju izgradnje i proširenja mreže javne rasvjete u mjesnim zajednicama: Dokanj, Obodnica, Solina, Ši Selo, Lipnica, Srednja Lipnica, Ljepunice, Tušanj, Kreka, Slavinovići i Centar. Ukupna površina izgrađene javne rasvjete u 2012. godini je 11.600 metara, dok je u 2017. godini izgrađeno novih 14.760 metara javne rasvjete, što je povećanje za 30% u odnosu na 2012. godinu.

Pored proširenja mreže javne rasvjete, za 2018. godinu je planiran i projekat postavljanja LED rasvjete na jednom dijelu sjeverne saobraćajnice, za koji je predviđeno 140 hiljada KM, a nakon toga slijedi i projekat postavljanja LED sijalice i na južnoj saobraćajnici. Očekuje se da će postavljanje LED javne rasvjete značajno smanjiti troškove energije, jer trenutne sijalice troše oko 275 W, dok bi LED sijalice trošile čak četiri puta manje.

1.1.6.2. Vodovod i kanalizacija

U 2017. godini broj kilometara vodovodne mreže na području grada (630 km) se povećao za 4% u odnosu na broj kilometara u 2012. godini (605 km). Ulaganjem u vodovodnu infrastrukturu došlo je i do smanjenja gubitaka vode, sa 53% u 2012. godini na 41,2% u 2017. godini. Takođe, povećao se i broj korisnika u 2017. godini (110.106 korisnika) za 12,55%, u odnosu na 2012. godinu (96.820 korisnika). U proteklom periodu implementacije Strategije nije bilo zabilježenih dužih prekida u vodosnabdijevanju za korisnike usluga, tako da je postignuta stabilnost. Cijena vodosnabdijevanja u posmatranom periodu za građane/domaćinstva, od 2014. godine, je neznatno povećana (za 10%), sa 1,00 KM na 1,10 KM. U prethodnom periodu implementacije Strategije, izrađena je Studija dugoročnog vodosnabdijevanja općine Tuzla.

Potrebne prioritetne intervencije za naredni period u oblasti vodosnabdijevanja se odnose na:

- a) Proširenje postrojenja za preradu pitke vode „Stupari“ sa 240 l/s na 360 l/s,
- b) izgradnja 3 glavna distributivna cjevovoda,

- c) izgradnja novih bunara,
- d) rekonstrukcija pumpnih stanica i rezervoara, te
- e) Uspotava SCADA sistema.

Potrebna je dalja izgradnja, rekonstrukcija i sanacija vodovodne mreže na području grada Tuzla.

U periodu 2012.-2017. godine, realizovano je ukupno 12 manjih parcijalnih tj. sekundarnih dijelova kanalizacionog sistema, a ukupna vrijednost ulaganja u te projekte iznosila je oko 90.000 KM. Broj korisnika priključenih na kanalizacionu mrežu u 2017. godini iznosio je 88.565, a povećan je za 20,50 % u odnosu na 2012. godinu (70.405).

U narednom periodu potrebno je dalje proširenje kanalizacione mreže na prigradska područja, kao i izgradnja, rekonstrukcija i sanacija kanalizacione mreže na području grada Tuzla.

1.1.6.3. Prikupljanje otpada

Broj korisnika usluga prikupljanja čvrstog otpada je rastao u toku posmatranog perioda, tako da je u 2016. godini (40.157) bio za veći za oko 24% u odnosu na 2011. godinu (32.467). Cijena usluga odvoza otpada je, u 2013. godini, djelimično povećana, uz uvođenje različitih cjenovnih razreda: za individualno stanovanje (8-15 KM + PDV zavisno do kvadrature), kolektivno stanovanje (3M/članu + PDV), te vikendice i povremeno korištene objekte (paušal 3 KM + PDV), uz fiksnu naknadu od 2 KM.

Količina prikupljenog čvrstog otpada je povećana za 1,9 puta u 2017. godini (45.800 t) u odnosu na 2011. godinu (23.592 tone). Broj postavljenih kontejnera za prikupljanje čvrstog otpada se kontinuirano povećavao u proteklom periodu implementacije Strategije, tako da je povećan za 38%, sa 1.300 u 2011. godini na 1.800 u 2017. godini.

Obezbeđeni su kapaciteti za reciklažu putem Centra za upravljanje otpadom, koji su u početnoj fazi korištenja. U posljednje tri godine, zabilježeno je značajno smanjenje količine recikliranog otpada, tako da je u 2016. godini (178 t) za oko 4 puta manja u odnosu na 2011. godinu (738 t). Postavljene su kante za reciklažu u svim obrazovnim ustanovama na području grada Tuzle, gradskim obdaništima i nekim javnim ustanovama, tako da ukupan broj ustanova i organizacija uključenih u selektivno prikupljanje otpada je 32.

Ukupan broj uklonjenih divljih deponija, u periodu 2012.-2017. godine, je 20 deponija u prosjeku godišnje.

U 2017. godini je usvojen Plan upravljanja otpadom za grad Tuzlu za period 2017.-2022. godine, a u narednom periodu potrebno je pratiti smjernice i realizovati projekte predviđene ovim Planom.

Neophodno je pripremiti uslove za proširenje kapaciteta regionalne deponije „Desetine“ Tuzla, nastaviti izgradnju reciklažnih dvorišta, uvesti selekciju otpada u domaćinstvima i pravnim licima, te dalje realizovati aktivnosti proširivanja mreže prikupljanja otpada i saniranja divljih deponija.

1.1.6.4. Grijanje

U gradu Tuzli je uspostavljen sistem daljinskog grijanja preko Termoelektrane Tuzla, a količina toplotne energije koja se preuzimala u gradski sistem daljinskog grijanja na početku je iznosila 160 megavata a danas ona iznosi 228 megavata. Do 2024. godine, planirana je izgradnja zamjenskog bloka 7 Termoelektrane Tuzla sa najsavremenijim tehnologijama za zaštitu okoliša i toplotnom stanicom za proizvodnju toplotne energije za sistem daljinskog grijanja grada, umjesto grijanja sa blokova 3 i 4 koji su planirani za rad do 2023.godine. Za izgradnju zamjenskog bloka 7 neophodno je obezbijediti sve potrebne dozvole i ugraditi filtere za odsumporavanje, jer ukoliko se ne realizuju sve planirane aktivnosti postoji mogućnost prestanka ili značajna redukcija rada postojećih blokova 3, 4, 5 i 6 od 2019. godine.

U proteklom periodu implementacije Strategije, ukupno 1.143 domaćinstava sa područja grada Tuzla je prešlo na sistem daljinskog grijanja, čime su ukinula svoja individualna ložišta, dok je za 2018. godinu planirana

toplifikacija naselja Batva, te dvije ulice u naselju Brčanska Malta i nova tri kraka u naselju Kula. Projekti toplifikacije širit će se i na objekte socijalnog stanovanja, poput već izgrađenih zgrada u naselju Ši Selo, ali i objekata koji će se graditi u Miladijama, a potom i u MZ Solina. Za potrebe toplifikacije tih kolektivnih stambenih objekata već je urađena projektno-tehnička dokumentacija, Projekte toplifikacije naselja potrebno je nastaviti i u narednom periodu implementacije Strategije.

Za unaprijeđenje efikasnosti u upravljanju toplinskom energijom, uspostavljen je sistem centralnog i kontinuiranog nadzora i upravljanje energijom, kroz implementaciju dva programska rjesenja u JP Centralno grijanje Tuzla: TERMIS – za pracenje i upravljanje energenata u skladu sa vanjskim uslovima i SCADA – daljinski nadzor i upravljanje parametrima radnog medija u vrelovodnim komorama.

1.1.6.5. Stanje prostorno-planske dokumentacije

Za prostorno uređenje grada Tuzla, usvojen je i u provođenju Prostorni plan grada Tuzla za period 2010.-2030. godina. U 2017. godini izdato je 145 rješenja o odobrenju za građenje za ukupno 25.049 m² stambenog i 9.619 m² poslovnog prostora, što je porast za 8,5% u odnosu na 2012. godinu. Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline je, u periodu 2012.-2017. godine, pripremila sljedeće prostorno-planske dokumente:

- Regulacioni plan kompleksa proizvodno-prerađivačkih kapaciteta Šići u Tuzli,
- Regulacioni plan poslovno-proizvodne zone Mlake- Šićki Brod u Tuzli,
- Regulacioni plan prostorne cjeline Stupine u Tuzli,
- Regulacioni plan Centralnog gradskog groblja „Drežnik“ u Tuzli,
- Regulacioni plan područja slijeganja u Tuzli- Prostorna cjelina Staro gradsko područje Hendek-Pazar u Tuzli,
- Regulacioni plan poslovne zone „Kreka Sjever“ u Tuzli,
- Regulacioni plan prostorne cjeline Slatina 1 u Tuzli,
- Regulacioni plan stambeno-poslovne zone „Autocentar Tuzla“,
- Regulacioni plan stambeno-poslovne zone Zlokovac - Ši selo u Tuzli,
- Regulacioni plan prostorne cjeline Solana Sjever u Tuzli,
- Regulacioni plan prostorne cjeline Grabov potok u Tuzli,
- Regulacioni plan nerealiziranog dijela prostorne cjeline Pecara 2 u Tuzli,
- Regulacioni plan poslovno-proizvodne zone Poljana u Tuzli,
- Regulacioni plan dijela prostorne cjeline Kreka Sjeveroistok u Tuzli i
- Regulacioni plan dijela prostorne cjeline Kreka Sjeveroistok u Tuzli.

1.1.7 Zaštita okoliša

Stanje zraka

Stanje zraka u Tuzli je veoma složeno zbog spaljivanja velikih količina uglja u postrojenju Termoelektrane Tuzla, lociranom na perifernom području grada, i nepostojanja uređaja za odsumporavanje dimnih plinova. Evidentna je zagađenost zraka u gradskoj kotlini, zbog male brzine strujanja zraka, naročito u zimskom periodu, kada se uz Termoelektranu, kao najvećeg zagađivača, aktivira i veliki broj kućnih ložišta za zagrijavanje privatnih stambenih objekata. Pored toga, veliki broj motornih vozila na području grada izduvnim gasovima zagađuje zrak. Broj motornih vozila je, u periodu 2012.-2017. godina, povećan za 10,2% (sa 30.639 motornih vozila u 2012. godini na 33.758 motornih vozila u 2017. godini), a ekološka svijest građana za smanjeno korištenje automobila je niska.

U zrak se emitiraju mnogobrojne štetne materije, a mjerenje kvaliteta zraka je vršeno preko sistema koji je uspostavilo Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona. Pokazatelji mjerenja ukazuju da su srednje godišnje koncentracije SO₂, NO₂, CO, i O₃ iznad dozvoljenih granica te da se u posmatranom periodu kvalitet zraka pogoršava.

Za smanjivanje zagađivanja zraka realizovane su aktivnosti koje su se odnosile na toplifikaciju područja grada i ukidanje individualnih ložišta. U periodu 2012.-2016. godina, ukupno 787 domaćinstava je prešlo na sistem daljinskog grijanja, čime su ukinula svoja individualna ložišta. Realizovane su i aktivnosti optimizacije toplinskih ložišta u javnim objektima.

U narednom periodu neophodno je nastaviti zagovaranje za ugradnju filtera za odsumporavanje na postojećim blokovima Termoelektrane Tuzla i izgradnju zamjenskog bloka 7 sa filterima za odsumporavanje, te proširenje toplifikacijske mreže, promociju ekološkog prijevoza, ozelenjavanje na području grada, kao i obuke za povećanje ekološke svijesti stanovništva u svim mjesnim zajednicama.

Stanje tla

Usljed povećanog zagađenja tla za pojedina područja u blizini Termoelektrane Tuzla ne preporučuje se uzgoj i konzumiranje poljoprivrednih proizvoda. U periodu implementacije Strategije nisu rađena istraživanja kvaliteta tla.

Prema dostupnim informacijama, tlo je najvećim dijelom područja Tuzle kiselo. Kalcifikacija je jedna od mjera da se ublaži kiselost. Važnost pravovremenih i adekvatnih agrotehničkih mjera je od značaja za sprječavanje zagađenja i zaštitu tla od poljoprivrednih aktivnosti.

Stanje vode

Uzroci zagađenja površinskih i podzemnih voda mogu biti veoma različiti: otpadne, predhodno nepročišćene vode iz industrijskih postrojenja; otpadne vode iz domaćinstava, obično opterećene visokim sadržajem deterdženata i organskih materija, a bez predhodnog tretmana prečišćavanja ispuštane u vodotoke; atmosferske otpadne vode sa obraćajnicama; procjedne vode iz neuređenih deponija, nekontrolirana primjena i upotreba pesticida i đubriva u poljoprivrednoj proizvodnji; otpadne materije iz poljoprivredne proizvodnje (fekalne vode i stočna đubriva); itd. U seoskim naseljima, veliki problem predstavljaju i septičke jame koje nisu izgrađene prema sanitarnim uslovima i najčešće su vodonepropusne. Realizacija neophodnih mjera za zaštitu kvaliteta voda obuhvata: utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta kao i sprovođenje mjera za zaštitu; zabrana ispuštanja otpadnih voda u vodotokove bez predhodnog tretmana; izgradnju kanalizacione mreže i postrojenja za prečišćavanje fekalnih otpadnih voda itd.

Energetska efikasnost

Grad Tuzla se dokazao kao regionalni lider na planu postizanja rezultata u oblasti energetske efikasnosti. Tuzla je jedan od prvih bh. gradova koji je pristupio Sporazumu gradonačelnika o lokalnoj energetskej održivosti (Covenants of Mayors – Committed to local sustainable energy), a u 2011. godini je izrađen i usvojen Akcioni plan energetske održivosti (Sustainable Energy Action Plan – SEAP). Pored toga, jedan broj uposlenika Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica, kao i uposlenika JP „Centralno grijanje“, prošao je niz obuka i specijalizirao se u oblasti energetske efikasnosti. Sve ove aktivnosti predstavljale su i neophodnu pripremu za realizaciju projekata iz oblasti energetske efikasnosti.

Grad Tuzla je u 2011. godini, prije usvajanja Strategije razvoja, uspostavila EMIS aplikaciju za praćenje energetske učinkovitosti, a glavne funkcionalnosti obuhvataju prikupljanje i unos osnovnih podataka o zgradama sa kontrolom potrošnje energije i vode na mjesečnoj, sedmičnoj ili dnevnoj osnovi. EMIS pruža jednostavan pristup informacijama o ukupno potrošenoj količini energije i vode, načinu i mjestu na kojima se energija troši i koristi, te omogućava verifikaciju ostvarenih ušteda i automatizirano upozoravanje o kritičnim događajima i nepravilnostima u radu.

U 2014. godini, realizovan je projekat uspostavljanja Info centra za energetske efikasnost (EE Info centar) u Tuzli, kao jedinstvenog mjesta na kojem građani mogu dobiti sve potrebne informacije i znanje o korisnim i atraktivnim rješenjima energetske efikasnosti, koja pored novčanih ušteda istovremeno nude nove poslovne mogućnosti i zapošljavanje.

Ukupno 7 javnih objekata do sada je instaliralo solarne kolektore i to: SKPC Mejdan, JZU Dom zdravlja, JU Stadion Tušanj, Dom za djecu bez roditeljskog staranja, JU Naše dijete Slatina, Skojevska i Centralno grijanje d.d. Tuzla. U periodu 2012.-2017. godina, realizovani su projekti energetske efikasnosti na objektima OŠ Pazar,

uz finansiranje od USAID-a i UN-a, i OŠ Gornja Tuzla, u okviru projekta CRP Tuzla uz finansiranje iz IPA sredstava. U narednom periodu neophodno je nastaviti sa realizacijom projekata primjene mjera energetske efikasnosti na svim javnim objektima.

1.1.8. Sigurnost stanovništva

Služba civilne zaštite Grada Tuzle u okviru svoje nadležnosti raspolaže sa planskim dokumentima zaštite i spašavanja, među kojima je i Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća za period 2015.-2020. godina, u kojem su utvrđene mjere i aktivnosti usmjerene ka razvoju ovoga sistema u planskom periodu. Centar za socijalni rad je uključen u ovaj Program, u skladu sa njegovim nadležnostima, a ranjive kategorije stanovništva obuhvaćene su Programom. Operativne snage zaštite i spašavanja redovno provode vježbe i u školama koje za to iskazu interes.

Služba zaštite i spašavanja formirana je u Službi za hitnu medicinsku pomoć, pri Javnoj ustanovi „Dom zdravlja“ Tuzla. Grad Tuzla redovno oprema ovu Službu zaštite i spašavanja pri JU Dom zdravlja Tuzla, u skladu sa svojim mogućnostima, ali njeni kapaciteti su još uvijek nedovoljni za adekvatan odgovor na situacije u kojima su velike opasnosti za stanovništvo.

Pri izradi prostorno-planske dokumentacije, koristi se procjena ugroženosti/rizika. Za projekte izgradnje puteva i objekata vodi se računa o tehničkim mjerama za gradnju. Takođe, planiranje i sprovođenje preventivnih mjera obuhvata i izgradnju kanalizacione mreže, imajući u vidu i prioritetnost naselja izloženih riziku.

Grad Tuzla prvi je u BiH formirao Odjeljenje za upravljanje rizicima od katastrofa u okviru Službe civilne zaštite Tuzla. U skladu sa finansijskim mogućnostima Grada Tuzla, u budžetu Grada Tuzla, osiguravaju se sredstva za finansiranje zaštite i spašavanja (sredstva posebne namjene), ali su ta sredstva, uzimajući u obzir ranjivost grada Tuzle na katastrofe, nedovoljna.

Podizanje svijesti zajednice na opasnosti od poplava i klizišta se provodi kontinuirano. Putem Službe za informisanje grada Tuzla, promoviraju se mjere i aktivnosti u funkciji zaštite građana od ovih opasnosti, a dostupan je DRAS softver za analizu rizika od katastrofa za građane, preko web stranice Grada Tuzle.

1.1.8.1. Poplave i klizišta

Grad Tuzla je u okviru resornih Službi uradio procjenu rizika od poplava i klizišta za stambeni sektor, koja je finansirana sredstvima EU, i koju je pripremio Institut za hidrotehniku Sarajevo (2015. godine). Isto tako, urađena je detaljna procjena rizika od poplava i klizišta za urbana područje Tuzle, uz podršku UNDP projekta, kojim su identificirana područja koja su pod visokim stepenom rizika od poplava i/ili klizišta. Ova procjena obuhvata i set praktičnih i ekonomičnih preporuka unapređenja sektora stanovanja u oblasti planskih i strateških dokumenata, kao i planiranja razvoja infrastrukture, a u cilju smanjenja budućeg rizika od poplava i klizišta. Također, za ovu oblast je urađena i preliminarina procjena poplavnog rizika na vodotocima II kategorije, kojom je procjenjeno da je grad Tuzla posebno podložan djelovanju poplava i klizišta i da njihovim djelovanjem nastaju posljedice po život i zdravlje ljudi, privredu, te društvenu stabilnost i politiku.

Dvije rijeke koje protiču kroz Tuzlu (Solina koja se ulijeva u Jalu) kroz najveći dio godine imaju mali protok, a usljed većih padavina dolazi do bujica koje izazivaju poplave i štetu, posebno su ugroženja naselja na perifernim dijelovima gradskog područja: Gornja Tuzla, Simin Han, Slavinovići, Lipnica, Donja Lipnica, Rapače, Milešići i Hodžići. U proteklom periodu implementacije Strategije razvoja, za smanjenje rizika od poplava završena je regulacija korita rijeka: Moluška rijeka, rijeka Jale II, III i V faza, rijeka Joševica, Grabov potok, Delića potok, rijeka Solina, potok Momanovo, Čanički i Dobrnjski potok, Mosnički potok, Tušanjski potok, potok Kovačevići za smanjenje rizika od poplava.

Na području grada Tuzla postoje aktivirana klizišta i područja sa visokim stepenom rizika od klizišta, posebno na lokalitetima: Klizište "Ši Selo", "Orašje", "Vrapče", "Badre I", "Badre II", "Badre III" i "Žigici".

Prema podacima iz 2014. godine, registrovano je preko 2.000 klizišta i odrona od čega je većina onih koji direktno ugrožavaju ljude i njihova materijalna dobra, ili im onemogućavaju ili otežavaju život i radne aktivnosti na ugroženom području. U proteklom periodu implementacije Strategije razvoja, sanirana su klizišta na lokalitetima: Tetima (2 lokacije), Lovački dom-stara Majevica i Kojšino. Izvršena je i interventna sanacija klizišta u ulici Pašage Mandžića, na lokalitetu Paligorići – Slavinovići, u ul. Fikreta Salihovića, na lokalitetu G. Lipnica i Kojšino, kao i interventne sanacije klizišta u MZ Centar, sanacija klizišta na 2 lokaliteta klizišta katoličko groblje lokacija Borić i G. Tuzla, sanacija klizišta u MZ Gornja Tuzla i MZ Gornji Pasci (2 lokacije), sanacija klizišta u MZ Solina i MZ Dobrnja. Pored sanacije, preventivne mjere se odnose na primjenu propisa o gradnji objekata na terenima sa visokim rizikom, kao i projekte kanalizacije i odvodnje voda i sl.

Usljed djelovanja poplava i klizišta koje su imale katastrofalne posljedice po zajednicu, a na osnovu podataka iz Elaborata o procjeni šteta od poplava i klizišta u 2014. godini, ukupne štete procijenjene su na 441.127.403,30 KM. Djelovanjem poplava i klizišta 2014. godine zahvaćeno je direktno ili indirektno preko 5.000 domaćinstava, a 1.448 stambenih objekata pretrpjelo je štetu u iznosu od 18.489.541,63 KM (710 od poplava), od čega je više od 100 objekata stanovanja uništeno (u ruševnom stanju), a broj teže i lakše oštećenih objekata je 1.336. Štete na putnoj infrastrukturi iznosile su 2.253.058,20 KM a na mostovima 119.416 KM.

Tabela. 9. Procjena šteta tokom poplava u 2014. godini na stambenim objektima, putnoj infrastrukturi i mostovima

Vrsta štete	Vrijednost (u KM)
Stambeni objekti	18.489.541,63
Putna infrastruktura	2.253.058,20
Mostovi	119.416,00

1.1.8.2. Požari

Prema podacima Profesionalne vatrogasne brigade Tuzla, područje grada Tuzle je izloženo opasnostima od požara i eksplozija te požarnim opterećenjima na lokalitetima svih 40 mjesnih zajednica grada Tuzle.

Ukupan broj požara u periodu 2012.-2017. godina iznosio je 5.178, ili u prosjeku 863 požara godišnje, a procijenjene štete od požara, prema podacima Profesionalne vatrogasne brigade Tuzla, iznosile su 5.394.400 KM. Profesionalna vatrogasna brigada Tuzla intervenira ne samo u gašenju požara nego i u svim drugim slučajevima pružanja pomoći i spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Ova jedinica raspolaže sa 67 vatrogasca, ali je nedovoljno opremljena sredstvima i opremom. Oprema kojom raspolaže ova jedinica je u potpunosti zastarjela i treba je zanočiti, što iziskuje znatna finansijska sredstva koja se, za sada, ne mogu osigurati. Isto tako, ove snage zaštite i spašavanja potrebno je dodatno obučavati za provođenje i drugih mjera zaštite i spašavanja (spašavanje iz ruševina, saobraćajnih nesreća i sl.).

Pravna lica koja trebaju imati svoje službe ili jedinice zaštite od požara (ili su dužne potpisati ugovor sa Profesionalnom vatrogasnom brigadom) su JP Šume TK-Šumarija Tuzla (za region Grada Tuzle).

1.1.8.3. Kontaminacija minama i eksplozivnim sredstvima

Grad Tuzla se i dalje suočava s problemom kontaminacije minama, jer mine i eksplozivna sredstva zaostala iz rata predstavljaju direktnu prijetnju sigurnosti i životima građana. Ukupna kontaminirana površina iznosi 378.157 m², a ugrožena su naselja Paša Bunar, Kužići 1, Kužići 2, Kozlovac (vojna baza), Kovačica Centar, Cviljevina – Kosači, područje do Međunarodnog aerodroma Tuzla.

Ukupan je evidentirano 2 slučaja stradanja lica od ovih nesreća u periodu 2012.-2017. godina, u kojima su 2 osobe zadobile teške tjelesne povrede.

1.1.8.4. Kriminalitet

U oblasti javnog reda i mira u 2016. godini, na području koje pokriva Policijska uprava Grada Tuzla, registrovano je 2.146 krivičnih djela, u odnosu na 1.300 krivičnih djela u 2010. godini, što je porast od 65% u odnosu na posmatranu godinu. Najznačajniji udio krivičnih djela odnose se na 'imovinske delikte', odnosno na delikte kao što su krađa, teška krađa, razbojništva, utaja, oduzimanje tuđe pokretnine, oštećenje tuđe stvari, iznude i slično.

Kada je u pitanju maloljetnička delinkvencija u 2017. godini registrovano je 63 maloljetnika delikvenata dok je u 2012. godini registrovano 69 maloljetnika delikvenata, a što predstavlja smanjenje od 8,7% kad je riječ o maloljetničkoj delikvenciji.

1.1.8.5. Napuštene životinje

Briga o napuštenim psima spada u komunalne probleme koje Grad Tuzla rješava na način da se već godinama finansiraju projekti besplatnih kastracija i sterilizacija uličnih pasa, kojima se na human način sprječavaju nepoželjni okoti i na taj način smanjuje broj pasa. Uporedo sa aktivnostima koje provodi Grad Tuzla, program besplatnih kastracija i sterilizacija kako uličnih tako i vlasničkih pasa provodi i Tuzlanski kanton.

U Tuzli u rješavanju ovog problema učestvuju i volonteri jedinog azila u ovom gradu koji opstaje zahvaljujući raznim donacijama. Udruženje za zaštitu životinja Nirina osnovano je 2012. godine i od osnivanja do kraja 2017. godine udomljeno je oko 990 pasa. Na kraju 2017. godine, u azilu je bilo smješteno oko 550 pasa. Udruženje već sedmu godinu vodi azil za pse u Tuzli i pronalazi domove za pse koji su, nakon što su pokupljeni sa ulica grada Tuzle i veterinarski obrađeni, prepušteni njima na brigu. Međutim, problem predstavlja stalno povećanje potreba za azilom čiji su prostorni kapaciteti ograničeni.

Neodgovorni vlasnici su glavni uzrok velikog broja pasa lotalica na ulicama grada. Potrebno je pristupiti obaveznoj registraciji vlasničkih pasa, jer bez te mjere ni azil niti jedna druga mjera neće dati rezultate. Uvođenjem taksi za nesterilisane vlasničke pse obezbijedio bi se bar dio sredstava za rad azila.

1.1.9. Kapaciteti lokalne uprave

Odlukom o organizaciji i djelokrugu rada uprave Grada Tuzla („Službeni glasnik Grada Tuzla“, broj: 4/16) osnovane su sljedeće gradske službe za upravu i upravne organizacije: Stručna služba za poslove gradonačelnika, Služba za budžet i finansije, Služba za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti, Služba za komunalne poslove, izgradnju i poslove mjesnih zajednica, Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoline, Služba za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Služba za inspeksijske poslove, Služba za opću upravu i zajedničke poslove, Služba za boračko-invalidsku zaštitu, stambene poslove i integraciju raseljenih lica, Služba civilne zaštite, Upravna organizacija Zavod za urbanizam i Stručna služba Gradskog vijeća, te utvrđena njihova organizacija i djelokrug rada.

Prema rodnoj strukturi, od 13 Službi i upravnih organizacija, u 8 Službi (61,5%) su rukovodioci ženskog spola. Slična situacija je i u kontekstu rukovodilaca Odjeljenja unutar gradske uprave. Odlukom o osnivanju Stručne službe za poslove gradonačelnika („Službeni glasnik Grada Tuzla“, broj: 4/16) i Odlukom o osnivanju Službe

za internu reviziju („Službeni glasnik Grada Tuzla“, broj: 4/16) osnovane su Stručna služba za poslove gradonačelnika i Služba za internu reviziju, kao samostalne stručne službe. Navedenim internim aktima, dakle, utvrđeno je da se rad gradske uprave Grada Tuzle organizira u devet službi za upravu, tri stručne službe i jednoj upravnoj organizaciji.

Odlukom o izmjeni Odluke o osnivanju Stručne službe za poslove gradonačelnika („Službeni glasnik Grada Tuzla“, broj: 9/17) proširen je djelokrug rada Službe poslovima koji podrazumijevaju poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem. S tim u vezi, Gradsko vijeće je na Sjednici 31.10.2017. godine dalo saglasnost na Pravilnik o unutrašnjoj oraganizaciji gradskih organa uprave i stručnih službi Grada Tuzla, broj: 02-34-10030-2017, kojim je u okviru Stručne službe za poslove gradonačelnika uspostavljeno Odjeljenje za razvojno planiranje i upravljanje razvojem. U ovom odjeljenju Pravilnikom su sistematizirana četiri radna mjesta sa po jednim izvršiocem, i to: šef Odjeljenja za razvojno planiranje i upravljanje razvojem, Stručni savjetnik za praćenje realizacije projekata/upravljanje projektnim ciklusom, Stručni savjetnik za praćenje i evaluaciju razvojnih projekata i Stručni savjetnik za razvojno programiranje.

U navedenom odjeljenju trenutno su popunjena 2 radna mjesta, dok 2 radna mjesta stručnog savjetnika nisu još uvijek popunjena. Uspostavljanjem ovog Odjeljenja može se očekivati značajniji napredak u narednom periodu u sistemskom pristupu upravljanju razvojem i implementaciji Strategije.

U 2017. godini u gradskoj administraciji je bilo uposleno 425 radnika. Podaci o kvalifikacionoj, spolnoj i starosnoj strukturi zaposlenih prikazani su u narednom tabelarnom pregledu.

Tabela 10. Kvalifikaciona, spolna i starosna struktura uposlenika gradske uprave u 2017. godini

Stručna sprema	2017		Ukupno
	M	Ž	
VSS	55	88	143
VŠS	7	11	18
SSS	7	1	8
VKV	82	122	204
KV	44	2	46
PK	0	0	0
NS	0	6	6
Ukupno	195	230	425

Iz predloženih podataka može se zaključiti da je u odnosu na 2012. godinu, kada je u gradskoj administraciji bilo 480 zaposlenih, u 2017. godini došlo do smanjenja broja uposlenih u Gradskoj upravi za 55 uposlenika, odnosno za 11,5%. Broj građana na jednog uposlenika gradske uprave u 2017. godini je bio 260, dok je u 2012. godini bio 275 građana.

Vezano za aktivnosti implementacije Strategije razvoja i saradnju sa eksternim akterima, u 2017. godini je uspostavljena i Partnerska grupa, kao tijelo koje ima aktivnu ulogu u procesu donošenja godišnjih planova implementacije i razmatranja izvještaja o implementaciji Strategije. Za proces revizije Strategije formiran je i širi Razvojni tim, koji pored ključnih predstavnika odjeljenja Grada Tuzla, uključuje i predstavnike vanjskih razvojnih aktera. U okviru eksterne komunikacije, nakon revizije Strategije potrebno je donijeti i realizovati plan promocije Strategije u cilju privlačenja vanjskih izvora finansiranja za implementaciju Strategije. Također, neophodno je realizovati obuke za jačanje kapaciteta razvojnih aktera u javnom sektoru za pripremu projektnih prijedloga i upravljanje projektima.

1.1.10. Analiza budžeta

Ukupni prihodi koje je Grad Tuzla ostvario u 2017. godini iznosili su 52.340.087,72 KM, a što je za 17,38% više u odnosu na 2016. godinu. Na osnovu analize strukture prihoda u 2017. godini, zaključeno je da Grad Tuzla najveće prihode ostvaruje iz poreznih prihoda (48,61%), zatim, iz neporeznih prihoda (11,32%) te prihoda od primljenih transfera od viših nivoa vlasti (3,25%), dok kapitalni transferi i kapitalni primici iznose 1,69 %, a tekući transferi i donacije 1,33% od ukupnog iznosa prihoda.

U okviru budžetskih rashoda za 2017. godinu, najveći izdaci ostvareni su za posebne namjene koje se odnose na oblast komunalne infrastrukture, koji su činili 34,14% ukupnih rashoda, a izdaci za redovne djelatnosti su činili 30,00% ukupnih rashoda. Izdvajanja za tekuću budžetsku rezervu činila su 0,07% ukupnih rashoda, a namjenske doznake po transferima od ostalih nivoa vlasti 3,25%. Iznos izdvojen za sanaciju šteta od poplava i klizišta u ovoj godini imao je udio od 2,17% u ukupnim budžetskim rashodima.

Za protekli petogodišnji period implementacije Strategije nije pripreman indikativni finansijski okvir, tako da nije bilo moguće analizirati efikasnost u ostvarenju finansijskog plana. Ukupan iznos realizovanih sredstava za finansiranje projekata iz Strategije u periodu 2012.-2017. godina iznosio je 42.256.983 KM, od čega su 66% sredstva iz budžeta, a 34% sredstva iz vanjskih izvora. Od ukupnog iznosa realizovanih sredstava, za projekte ekonomskog razvoja realizovano je 2.527.033 KM (6%), za projekte društvenog razvoja realizovano je 34.246.545 KM (81%), a za projekte zaštite okoliša realizovano je 5.483.405 KM (13%).

Od 2017. godine, od kada je uvedena praksa pripreme Planova implementacije, moguće je pratiti stepen realizacije planiranih finansijskih sredstava za implementaciju projekata. Ukoliko se posmatra omjer planiranih finansijskih sredstava za projekte iz Plana implementacije za 2017. godinu i realizovanih sredstava, od ukupno 7.889.000 KM planiranih za implementaciju, realizovano je 7.084.349 KM, odnosno 90%, što je vrlo visok nivo ostvarenja finansijskog plana i ukazuje da se u procesu planiranja vodilo računa o ograničenosti finansijskih sredstava i realnosti planiranja. Od ukupnog iznosa realizovanih sredstava u 2017. godini, za projekte ekonomskog razvoja realizovano je 1.305.000 KM (18,4%), za projekte društvenog razvoja realizovano je 6.439.000 KM (79,4%), dok za projekte zaštite okoliša realizovano je 145.000 KM (2%).

1.2. SWOT ANALIZA

Snage:

- Slana voda kao prirodno naslijeđe (i ostali prirodni resursi)
- Razvijeni kompleks slanih jezera i vodopada sa plažama u centru grada - jedinstveni resurs u Evropi i svijetu
- Kulturno-istorijsko naslijeđe (najstarija proizvodnja soli u Evropi, riječ Bosna znači slana zemlja ili posuda koja se koristi za isoljavanje)
- Najveći umjetnici 20-tog stoljeća su iz Tuzle (slikari, romanopisci)
- Antifašistička tradicija Tuzle, kao prvog najvećeg oslobođenog grada u Evropi u 2.svjetskom ratu (1943. godine)
- Solidna saobraćajna povezanost urbanog područja Tuzle
- Rast nove ekonomije u strukturi privrede – turizam, trgovina, IT sektor, hotelijerstvo i ugostiteljstvo
- Najstabilnija i najefikasnija javna preduzeća u BiH, sa 22 javna preduzeća i javne ustanove (Vodovod, Centralno grijanje, Panonika, Dom zdravlja, Saobraćaj i komunikacije)
- Imidž otvorenog i multikulturnog grada
- Dostupnost Međunarodnog aerodroma Tuzla u susjednoj graničnoj općini
- Gravitacioni centar regije – administrativni, privredni, energetske i prometni
- Univerzitetski grad sa velikim brojem javnih i privatnih visokoškolskih ustanova
- Zdravstveni centar savremene medicine sa specijaliziranim ustanovama
- Sportska i kulturna infrastruktura, pogodna za održavanje većih kulturnih i sportskih manifestacija
- Postojanje ležišta mineralnih sirovina (ugljen, kamena so, kvarcni pijesak)
- Blizina granice sa EU-Hrvatskom i Srbijom
- Razvijena poslovna infrastruktura i inovativni instrumenti za podršku biznisima (BIT Centar, RPC Lipnica, NERDA, BOSPER i drugi razvojni centri i udruženja)
- Potencijali lokacija industrijskih zona
- Rekultivisana deponija Drežnik koju je Termoelektrana Tuzla predala gradu Tuzla
- Potencijali ruralnih područja za sticanje dohotka iz poljoprivrede i poboljšanje socijalnog statusa stanovnika u tim područjima
- Uspostavljeno partnerstvo privrednog i javnog sektora formiranjem Savjeta za lokalni ekonomski razvoj, usmjereno na razvoj i novo zapošljavanje
- Potencijal dijaspore za ulaganje u ekonomski i društveni razvoj uz opredjeljenost uprave za saradnju
- Raspoloživa radna snaga za prekvalifikacije i prilagođavanje potrebama privrede
- Informatizacija javne uprave sa modernizovanim centrom za pružanje usluga građanima
- Participativni i sistemski pristup integrisanom planiranju razvoja
- Izgrađen sistem za redovno vodosnabdijevanje i održavanje mreže, uz izgrađenu kanalizacionu infrastrukturu urbanog područja
- Raspoloživa energetska postrojenja na ugalj od 1963.g. u Termoelektrani Tuzla za proizvodnju električne energije, toplotne energije, tehnološke industrijske pare i drugih podproizvoda
- Inovativni pristupi za energetske efikasnost i daljinsko zagrijavanje grada, sa osiguranjem toplotne energije sa parnih turbina blokova 3 i 4 od 1982.godine iz Termoelektrane Tuzla
- Potencijali Centra za upravljanje otpadom za reciklažu

Slabosti:

- Nedovoljna konkurentnost privrede, zastarjela tehnologija i visoki troškovi
- Loša saobraćajna odnosno cestovna infrastruktura
- Neriješeno finansiranje za proširenje kapaciteta za gradsko mezarje/groblje na području grada
- Nedostatak poduzetničke tradicije i nedovoljno razvijen poduzetnički duh
- Nedovoljan priliv privatnog kapitala za kreiranje novih radnih mjesta
- Neiskorišteni degradirani rudnički prostori
- Visoka stopa nezaposlenosti i socijalna nesigurnost
- Nepostojanje socijalne karte na nivou grada
- Neusaglašenost ponude radne snage sa potrebama privrede
- Nedostatak programa cjeloživotnog učenja
- Odlazak mladih sa područja grada, nedostatak prilika za zapošljavanje mladih
- Pad nataliteta i demografsko starenje
- Socijalne deformacije, karakteristične za veće sredine u BiH (kriminalitet, droga i sl.)
- Nedovoljna podrška za poboljšanje položaja zanatlija i očuvanja starih zanata
- Nerazvijeno zadržavanje za osiguranje otkupa i nedostatak lokalnih kapaciteta za preradu poljoprivrednih proizvoda
- Usitnjena poljoprivredna gazdinstva, nedostatak primjene biološke intenzivne poljoprivredne proizvodnje
- Neiskorišteni privatni smještajni kapaciteti
- Nedovoljan nivo razvijenosti infrastrukture u ruralnim područjima (komunalno-kanalizacione i društvene)
- Nedovoljna iskorištenost obnovljivih izvora energije
- Nedostatak studija za utopljanje objekata za projekte energetske efikasnosti stambenih objekata
- Nedovoljan nivo svijesti građana za upravljanje otpadom
- Nedostatak primjene principa održivosti i racionalnosti u iskorištavanju resursa
- Nepostojanje javnog prijevoza u Tuzli
- Nedovoljna informatička povezanost unutar gradske uprave
- Nedostatak ljudski kapaciteti u gradskoj upravi
- Nepostojanje strategije za socijalnu inkluziju ranjivih kategorija
- Problem pasa litalica
- Zagađenje zraka u gradu od sagorijevanja uglja u velikom broju malih ložišta i upotrebe velikog broja motonih vozila u saobraćaju
- Nedovoljna modernizacija upravljanja otpadom (nedostatak kapaciteta za primarnu

- Razvijen sistem za analizu rizika od prirodnih i drugih katastrofa
 - Postojanje raznovrsnog i aktivnog nevladinog sektora u oblastima društvenog i okolišnog razvoja
 - Medijski kapaciteti za informisanje i promociju
- selekciju otpada) i niska svijest građana o potrebi očuvanja okoliša
 - Izloženost rizicima od klizišta i poplava
 - Nedovoljno razvijeni kapaciteti za privlačenje sredstava iz EU fondova

Prilike:

- Povećanje interesa turista za najatraktivniju i najoriginalniju turističku destinaciju – slana jezera i vodopad u Tuzli, te mogućnosti povezivanja u regionalni turistički proizvod
- Razvoj ostalih djelatnosti na bazi turizma – hotelijerstvo, ugostiteljstvo
- Regionalno povezivanje organizacija poduzetničke infrastrukture (tehnološki parkovi, inkubatori, istraživački centri)
- Urađen idejni projekat za izgradnju dijela autoputa - Y krak (Orašje, Tuzla, Brčko, Žepče) – Tuzla da bude centar gravitacije i centar razvoja
- Izgradnja zamjenskog bloka 7 Termoelektrane Tuzla do 2024 sa najsavremenijim tehnologijama za zaštitu okoliša, i toplotnom stanicom za proizvodnju toplotne energije
- Osiguranje lokacije za odlaganje šljake i pepela za zamjenski blok 7, koji zamjenjuje blokove 3 i 4 zbog starosti postrojenja a koji treba izgraditi do 2024.godine u Termoelektrani Tuzla, upotrebom šljake i pepela za popunjavanje jame rudnika Tušanj
- Izgradnja odsumporavanja dimnih plinova na bloku 6 i toplotne stanice za daljinsko grijanje grada do 2023.godine u Termoelektrani Tuzla
- Planska upotreba zatvorenih deponija Plane i Divkovići nakon rekultivacije od strane Termoelektrane Tuzla i predaje u vlasništvo Gradu Tuzla
- Jačanje saradnje sa Termoelektranom Tuzla i JP EP BiH Sarajevo u cilju realizacije projekata koji će unaprijediti stanje okoliša
- Povratak stanovništva iz dijaspeore koje će privući ugodan život u gradu Tuzla
- Nastavak projekata energetske efikasnosti (utopljavanje zgrada, širenje mreže toplifikacije razvojem resursa za sistem daljinskog grijanja iz Termoelektrane Tuzla, ostali energetski projekti)
- Rast dijaspeore kao potencijala za ulaganje u ekonomski i društveni razvoj uz rast podrške donatora za iskorištavanje tih potencijala
- Brz rast tržišta IT i uslužnih kreativnih industrija u regiji
- Rast potražnje za poljoprivrednim kulturama sa potencijalom za izvoz
- Trend razvoja politika i programa za podršku ruralnom razvoju
- Primjena uspješnih praksi u razvoju modela javno-privatnog partnerstva u implementaciji projekata
- Davanje na raspolaganje degradiranih rudničkih površina na području grada za projekte privrednog razvoja
- Osnaživanje inspekcija sa viših nivoa vlasti i povećanje nadzora za pitanja izvan nadležnosti gradske inspekcije
- Kreiranje politika za približavanje EU i povećanje pristupa programima podrške i razvojnim fondovima EU i drugih donatora
- Mogućnosti za prekograničnu saradnju sa susjednim regijama na zajedničkim razvojnim projektima
- Strategija Europa 2020 – opredjeljenost za „pametna, održiva i uključiva rast” i prilagođavanje razvojnim principima EU
- Promocija i rast svijesti o društveno odgovornom poslovanju
- Dostupnost novih tehnologija za smanjenje stepena zagađenja okoliša
- Primjenjivi razvijeni uspješni modeli energetske efikasnosti i programi za podršku projektima u toj oblasti
- Inicijative viših nivoa vlasti za donošenje propisa za smanjenje

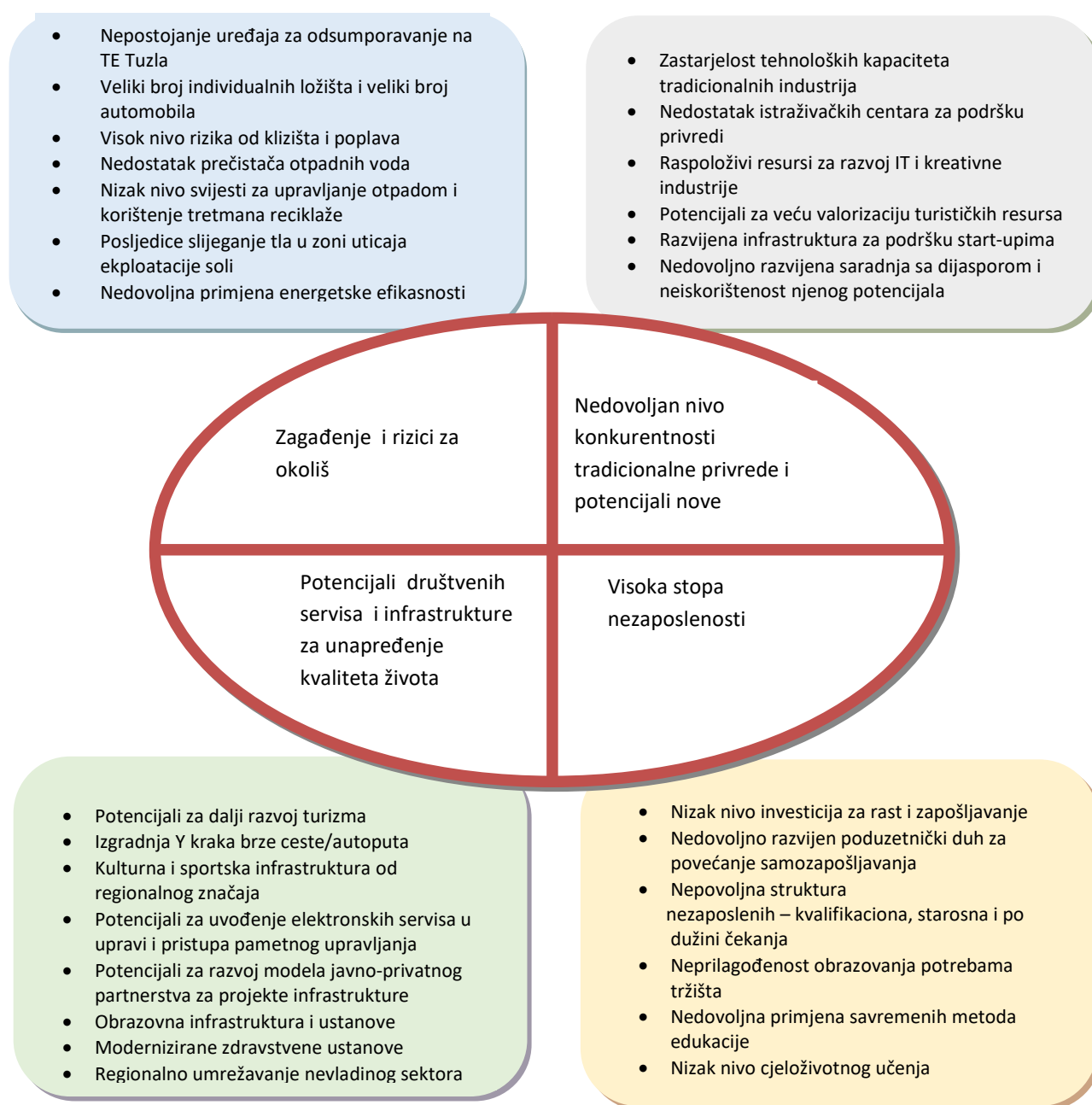
Prijetnje:

- Aerozagađenje izazvano od TE Tuzla zbog nepostojanja uređaja za odsumporavanje
- Dodatno povećanje zagađenja okolišnih komponenti, posebno zraka, uzrokovano od energetskih kapaciteta izvan nadležnosti Grada, (Termoelektrane Ugljevik, te privrednih kapaciteta iz susjedne općine Lukavac)
- Mogućnost prestanka ili značajna redukcija rada postojećih blokova 3, 4, 5 i 6 u Termoelektrani od 2019. godine ako se ne osiguraju potrebne dozvole i ne ugrade filteri za odsumporavanje
- Prestanak rada sistema daljinskog grijanja grada Tuzla od 2024.godine ako se ne realizuju prilike vezane za izgradnju zamjenskog bloka 7
- Nedostatak usklađenosti obrazovnog sistema sa trendovima i potrebama tržišta rada i zastarjele metode
- Prisutnost neregularnih radnih odnosa i rada na crno
- Politička nestabilnost u regiji i nedovoljno povjerenje stranih investitora i dijaspeore za ulaganja u regiji
- Složen administrativni sistem nivoa vlasti i nejedinstven ekonomski prostor u državi
- Nepotizam u zapošljavanju
- Odlazak visokoobrazovanih mladih i radno sposobnih stručnjaka u inostranstvo
- Nedostatak koordinacije viših nivoa vlasti sa lokalnim samoupravama i ograničavanje nadležnosti lokalne samouprave
- Nedostatak ispunjavanja uslova za integraciju BiH u EU
- Nepovoljan Zakon o raspodjeli javnih prihoda (od PDV-a)
- Gubitak interesa potencijalnih investitora i preusmjeravanje investicija u druge regije
- Nedostatak propisa za online sistem registracije i dobivanja dozvola za biznise
- Pravna nesigurnost u državi (sistem naplate, porezni sistem)
- Sporost u izgradnji brzih cesta i modernizaciji željezničkog saobraćaja u FBiH
- Neobnovljivost i iscrpljivost prirodnih mineralnih resursa i nekontrolisana eksploatacija
- Povećan broj oboljenja usljed zagađenja okoliša
- Elementarne nepogode (klizišta, poplave, suše, požari) i prirodne katastrofe

Prethodna SWOT analiza sadrži sistematski pregled snaga i slabosti grada Tuzla, kao i prilika i prijetnji na putu njegovog daljeg razvoja. Elementi SWOT analize su korišteni za strateško fokusiranje na iskorištavanje snaga koje se mogu dovesti u vezu sa prilikama za razvoj, te smanjenje slabosti i utjecaja prijetnji iz okruženja, kako bi se izvršila koncentracija raspoloživih resursa na razvojne potencijale i rješavanje najkritičnijih problema za ubrzavanje razvoja lokalne zajednice.

1.3. STRATEŠKI FOKUSI RAZVOJA

Uz primjenu metodologije za integrisano planiranje lokalnog razvoja, Razvojni tim grada Tuzla u procesu strateškog fokusiranja je izdvojio najznačajnije razvojne potencijale i jedinstvene konkurentske prednosti grada Tuzla, kao i ključne probleme koje je potrebno prioritetno riješiti kako bi se ostvario što veći utjecaj na parametre ekonomskog, društvenog i okolišnog razvoja grada u narednom periodu.

• **Zagađenje i rizici za okoliš**

Usljed rada industrije, individualnih ložišta i velike koncentracije saobraćaja, u Tuzli je već duži vremenski period prisutan problem zagađenja zraka, uz pojavu prekoračenja dozvoljenih graničnih vrijednosti koncentracije čestica koje ukazuju na stanje nečistoće zraka a polutanti dopijevaju u sve vrste recepijenata. Najveći utjecaj na zrak svakako imaju Termoelektrana Tuzla i Termoelektrana Ugljevik te industrijski kapaciteti u susjednoj općini Lukavac (Cementara, Sisecam-Soda i GIKIL), a to su sve uzročnici za koje je nadležnost izvan nadležnosti Grada Tuzla. Zagađen zrak utiče na povećanje rizika po zdravlje stanovnika i drugih živih bića, te postoji kontinuirana potreba za pronalaskom mogućih rješenja sa kratkoročnim i dugoročnim mjerama koje će dovesti do smanjenja emisija polutanata u zrak.

Poseban značaj za kvalitet zraka ima ugradnja uređaja za odsumporavanje u Termoelektrani Tuzla, čime bi se značajno smanjio nivo onečišćenja zraka u Tuzli.

Dvije rijeke koje protiču kroz Tuzlu, Solina koja se ulijeva u Jalu, kroz najveći dio godine imaju mali protok, a usljed većih padavina dolazi do bujica koje izazivaju poplave i štetu, i to manje u samom gradu gdje je tok

reguliran, a više na perifernim dijelovima grada. Osim toga, gradu Tuzla su potrebni novi izvori kiseonika, koji se mogu postići sadnjom što je moguće više novih sadnica, na primjer sadnjom tuje sa obje strane korita rijeka Jale i Soline, te bi se omogućila da se u punoj mjeri koriste šetnice i biciklističke staze koje su izgrađene. Također, na području grada Tuzla postoje aktivirana klizišta i potrebne su mjere za sanaciju postojećih klizišta te mjere za prevenciju na područjima sa visokim stepenom rizika od klizišta.

Za kvalitet okoliša, poseban značaj ima i ugradnja prečistača za tretman otpadnih voda, uključujući promovisanje i poticanje ugradnje prečistača u industrijskim postrojenjima, kao i domaćinstvima.

Grad Tuzla je značajna sredstva uložio u modernizaciju i opremanje sanitarne deponije "Desetine", u naselju Drežnik, u okviru koje je uspostavljen i jedinstveni Centar za upravljanje čvrstim otpadom, ali njegova održivost nije postignuta. Neophodna je primjena prioriternih mjera i projekata iz Plana za upravljanje otpadom grada Tuzla, koje će omogućiti kvalitetnije sakupljanje, odlaganje i tretman otpada, uz unaprijeđenje svijesti građana za selektivno odlaganje otpada u svhu reciklaže.

Nakon što je prestao proces nekontrolisane eksploatacije kamene soli u užem centru Tuzle prati se proces slijeganja tla, koji je zaustavljen punjavanjem praznina u zemlji tehničkom vodom, ali još uvijek postoje posljedice manjeg pomjeranja terena u ugroženom području, te je neophodno stanje kontinuirano pratiti i periodično sanirati posljedice.

Energetska efikasnost se još uvijek nedovoljno primjenjuje, te je potrebno nastaviti sa aktivnostima unaprijeđenja energetske efikasnosti kroz razvijanje optimalnih rješenja za smanjenje utroška energije, posebno kroz toplifikacije izolacije zgrada javnih objekata na području grada i drugih zgrada.

- **Nedovoljan nivo konkurentnosti tradicionalne privrede i potencijali nove ekonomije**

Grad Tuzla je među najznačajnijim rudarsko industrijskim centrima Bosne i Hercegovine, sa stogodišnjom tradicijom u eksploataciji mineralnih sirovina. Pored toga, značajno je pomenuti i kapacitete prerađivačke industrije sa dugogodišnjom tradicijom, koji imaju značajnu ulogu u ekonomskom razvoju grada. Međutim, ističe se problem zastarjelosti tehnologija tradicionalnih industrijskih kapaciteta, koji utiču na smanjenu konkurentnost i ograničavaju kreiranje mogućnosti rasta i zapošljavanja u tim industrijama, zbog čega je neophodno realizovati projekte restrukturiranja tradicionalnih industrijskih preduzeća na osnovama novih tehnoloških i upravljačkih rješenja te jačanja izvozne tržišne orijentacije.

U privredi grada Tuzla desile su se i određene suštinske promjene, razvojem nove ekonomije koja se oslanja na sferu uslužnog sektora. Visok rast je ostvario sektor turizma, zasnovan na jedinstvenom konkurentskom prirodnom resursu slane vode i kulturno-historijskom naslijeđu, na osnovu kojih je uspostavljen kompleks Panonskih jezera, a u narednom periodu je potrebno ostvariti veću valorizaciju ovog i drugih turističkih resursa grada. Isto tako, ekspanziju ostvaruju i sektor trgovine, te sektor ugostiteljstva i hotelijerstva, kao prateće grane u kontekstu razvoja turizma u Tuzli. Također, ističe se razvojni potencijal sektora informacionih tehnologija, sa brzorastućim kompanijama i izvoznim potencijalom, kojem je potrebno posvetiti posebnu pažnju u kreiranju dalje perspektive razvoja.

Za povećanje konkurentnosti privrede, kao i inovativnosti u ponudi proizvođača i pružaoca usluga sa područja grada Tuzla, neophodno je uspostaviti nove i razvijati kapacitete postojećih istraživačkih centara, pored ostale poduzetničke infrastrukture. Za uspostavljanje i održivost istraživačkih centara, neophodno je jačanje saradnje između fakulteta i privrede.

Poseban fokus treba biti usmjeren i na podršku poduzetničkim aktivnostima u svim djelatnostima, kroz razvijenu poslovno-poduzetničku infrastrukturu i programe podrške start up-ima, kako bi se poticalo samozapošljavanje.

Smatra se da Tuzla ima i nedovoljno iskorišteni potencijal dijaspore, koji broji na desetine hiljada iseljenika i njihovih potomaka, te da je potrebno raditi i na jačanju saradnje sa dijasporom u cilju kreiranja mogućnosti za investicije i podršku dijaspore razvojnim aktivnostima.

- **Visoka stopa nezaposlenosti**

Grad Tuzla suočava se sa dugotrajnim problemom visoke stope nezaposlenosti koja predstavlja vrlo složen problem, prouzrokovan sa više različitih okolnosti. Značajan utjecaj na to ima nedovoljan nivo privrednih aktivnosti i investicija za uspostavljanje novih ili rast postojećih preduzeća, kako bi se kreirala nova radna mjesta i zadržala postojeća. Uz to, u gradu sa industrijskom tradicijom, nedovoljno je razvijen poduzetnički duh te je potrebno dalje promovisati i poticati kreiranje radnih mjesta kroz samozapošljavanje. Pretpostavka je da još uvijek postoji i udio sive ekonomije, koja ne smanjuje registrovanu nezaposlenost, ali i onemogućava ostvarivanje punih prava iz rada osobama koje su uključene, što umanjuje njihovu socijalnu sigurnost i kvalitet života.

Raščlanjivanjem strukture nezaposlenih osoba, uočava se nepovoljna struktura nezaposlenih osoba koja se ogleda u niskom udjelu osoba sa visokim obrazovanjem, te visokom udjelu osoba sa statusom dugoročne nezaposlenosti i koa i visokom udjelu osoba starijih od 45 godina. Pored toga, problem predstavlja i neusklađenost sistema obrazovanja sa potrebama tržišta rada, uz nedovoljnu primjenu savremenih metoda edukacije. S druge strane, ne postoji dovoljno razvijena svijest nezaposlenih osoba za cjeloživotno učenje i jačanje konkurentnosti.

Zbog svoje kompleksnosti, ovaj problem u narednom periodu zahtijeva multidisciplinarni pristup, koji će obuhvatiti niz mjera, ekonomske, socijalne, obrazovne i budžetske politike, usmjerenih na poticanje zapošljavanja.

- **Potencijali društvenih servisa i infrastrukture za kvalitet života**

Gradska uprava Grada Tuzla usmjerena je na modernizaciju i praćenje reformskih procesa, kako bi bila još učinkovitija i djelotvornija u stvaranju ambijenta za kvalitetniji život svojih građana. U tom procesu, poseban značaj ima uvođenje pristupa pametnog grada kroz uvođenje inovativnog i učinkovitog upravljanja gradom, resursima kojima grad raspolaže, procesima i javnim uslugama, koje omogućava adekvatna primjena razvijenih digitalnih tehnoloških rješenja, uz uvođenje elektronskih servisa i praksi e-uprave.

Značajno je realizovati i aktivnosti za jačanje uloge i kapaciteta mjesnih zajednica za unaprijeđenje komunikacije i usluga za građane. Također, Grad Tuzla je uspostavio relevantna javna preduzeća i ustanove sa efikasnom upravljačkom strukturom, koja pružaju kvalitetne, sigurne i jeftine javne usluge svojim građanima, a čiji kapaciteti će se i dalje jačati i koristiti za unaprijeđenje društvenog ambijenta lokalne zajednice. Za podizanje efikasnosti finansiranja projekata društvene infrastrukture, potencijal predstavlja i primjena modela javno-privatnog partnerstva, zasnovanog na obostranim interesima. Grad Tuzla ima solidnu saobraćajnu infrastrukturu na nivou grada Tuzla, dok je saobraćajna odnosno cestovna povezanost sa drugim centrima u veoma lošem stanju. Zbog toga je potrebno nastaviti aktivnosti na jačanju infrastrukturnih sadržaja, prije svega sa projektom izgradnje Y kraka odnosno brze ceste ili autoputa kojim bi se Tuzla povezala sa drugim većim urbanim centrima, za koji je već urađeno idejno rješenje. Također, potrebno je riješiti probleme javnog gradskog prijevoza, s obzirom da neredovne linije i loši uslovi negativno utiču na svakodnevni život građana Tuzle, naročito onih koji žive izvan urbanog centra grada.

Pored uvođenja e-servisa u pružanju usluga građanima, potrebno je stvoriti uslove i za povećanje stepena informatizacije u sektoru obrazovanja, kao i dalje unaprijeđenje kvaliteta i modernizacije obrazovnih programa za djecu i mlade, uz promociju grada kao univerzitetskog centra regije.

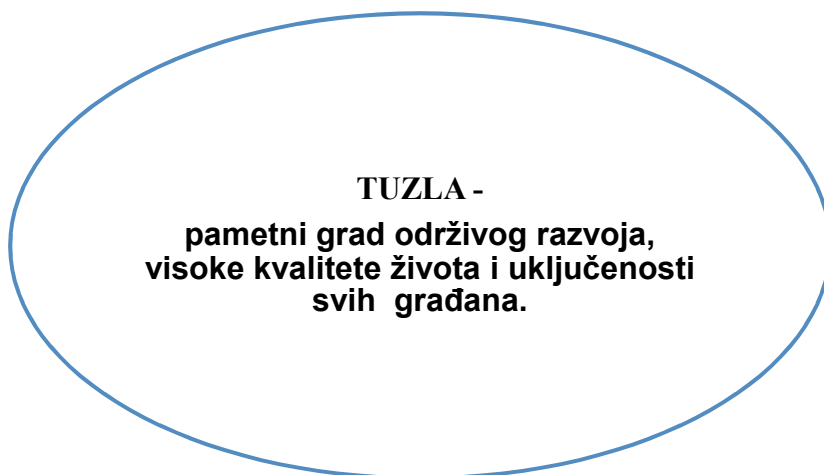
Grad Tuzla se profilira u savremeni zdravstveni centar šire regije, uspostavljanjem novih i jačanjem kapaciteta postojećih javnih i privatnih zdravstvenih ustanova koje postaju modernizirane i opremljene za pružanje kvalitetnijih zdravstvenih usluga, te je neophodno promovisati razvijene kapacitete sektora zdravstva.

Za obogaćivanje društvenih sadržaja, osnovu pruža i razvijena infrastruktura za kulturu i sport, koja je od značaja za cijelu užu regiju.

Posebnu ulogu u društvenom razvoju ima i nevladin sektor, sa kojim Grad Tuzla razvija otvoren i transparentan odnos. Neophodno je dalje unaprijeđivati umrežavanje nevladinih organizacija sa drugim organizacijama u regiji, što će stvoriti dodatni potencijal za razmjenu i obogaćivanje društvenih sadržaja, te unaprijediti socijalnu uključenost svih grupa građana i privlačenje fondova za regionalne projekte.

1.4. VIZIJA

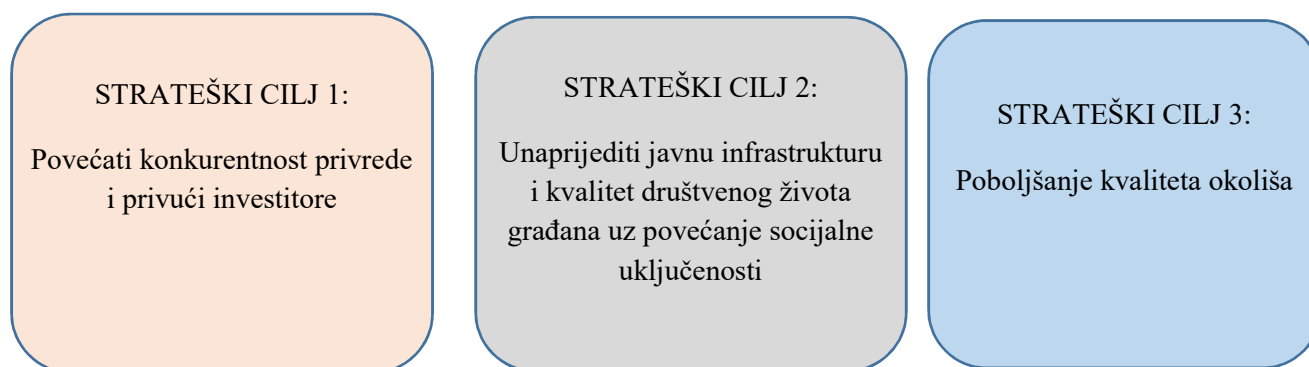
Vizija grada Tuzla predstavlja sliku lokalne zajednice u budućnosti, koja ističe fundamentalnu vrijednost pametne zajednice, inovativnog i učinkovitog pristupa održivom razvoju, uključenosti i postignućima koja se žele ostvariti, a u skladu sa Aalburšom poveljom. U procesu revizije Strategije razvoja, revidirana je definicija vizije kako bi bila prepoznatljiva, lako pamtljiva i razumljiva za sve građane, ali ističući ključne karakteristike budućeg razvoja grada Tuzle.

1.5. STRATEŠKI CILJEVI

Revidirani strateški ciljevi su proizašli iz strateških fokusa i vizije razvoja, ali imaju uporište i u preporukama srednjoročne evaluacije implementacije strategije. Broj strateških ciljeva se sveo na tri cilja za tri sektora razvoja (ekonomski, društveni i zaštita okoliša), uz redefinisane u cilju postizanja jasnosti i konzistentnosti, dok je četvrti strateški cilj iz prethodne Strategije koji se odnosio na evropske vrijednosti i multikulturalnost, integrisan u druge strateške ciljeve, posebno društvenog razvoja, jer se težnja evropskim vrijednostima vezuje za sve oblasti razvoja.

Sektorski planovi su, prema preporukama metodologije, usmjereni na tri ključne oblasti, tako da je komunalna infrastruktura, koja je u prethodnoj Strategiji bila izdvojena u poseban sektor, integrisana u jedan od tri sektorska plana u skladu sa svojom prirodom i svrhom, dok se metodološki u operativnom planiranju jasno naglašava veza svih projekata i mjera sa postavljenim strateškim ciljevima.

STRATEŠKI CILJ 1: Povećati konkurentnost privrede i privući investitore

U skladu sa potrebom unaprijeđenja investicija u privredni razvoj grada Tuzla, kako bi se kreirao brži ekonomski rast i prilike za zapošljavanje, jedno od strateških usmjerenja budućeg razvoja se odnosi na jačanje lokacijski specifičnih konkurentskih prednosti i ukupne privredne konkurencije. To se, s jedne strane, odnosi na konkurentnost privrede u smislu unaprijeđenja tehnološke industrijske osnove i nove ekonomije tehnološki intenzivnih djelatnosti, kao i tercijarnog sektora uslužnih djelatnosti uključujući turizam te, s druge strane, na konkurentnost koja se zasniva na privrednom ambijentu i podršci koja se pruža privrednim aktivnostima kroz razvoj poslovne infrastrukture (zona, centara, inkubatora i sl.) te poticajima za privredu. Razvoj utemeljen na konkurentnosti i efikasnosti kreirat će uslove za privlačenje investitora iz zemlje i inostranstva, kao i investicije u razvoj poslovanja lokalnih privrednih subjekata, što će stvoriti nova radna mjesta i održivost postojećih, a za to je neophodno, istovremeno, razvijati kvalitet ponude radne snage. Razvoj će se zasnivati na evropskim principima pametnog razvoja, zasnovanog na inovacijama i znanju (Evropa 2020), istovremeno poštujući principe održivog razvoja u skladu sa evropskom poveljom za održive gradove (Aalborg Charter).

Očekivani uticaji ovog strateškog cilja do kraja 2026. godine u odnosu na 2017. godinu obuhvataju sljedeće:

- povećana stopa zaposlenosti za 4%,
- smanjena stopa nezaposlenosti za 4% ,
- povećani ukupni prihodi po stanovniku za 5% i
- povećana vrijednost izvoza roba i usluga MSP za 3%.

STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijediti javnu infrastrukturu i kvalitet društvenog života građana uz povećanje socijalne uključenosti

Tačka preokreta u razvoju Tuzle je razvoj turizma na bazi resursa slane vode kao prirodnog naslijeđa, što je značajno unaprijedilo i povećalo kvalitet života građana u Tuzli. Zbog toga je neophodno i u narednom periodu raditi na daljem unapređenju turističkog sadržaja. Pored toga, banjsko-lječilišne kapacitete grada Tuzla, zasnovane na ljekovitim svojstvima slane vode, potrebno je kontinuirano razvijati i promovisati u cilju veće valorizacije njihove vrijednosti. Brdo Ilinčicu pretvoriti u rekreacijsko-turistički kompleks, sa stazama za pješaćenje i biciklizam (uz GPS trasiranje biciklističkih staza), vidikovcima, otvorenim izlozbama, restoranima, prikladnim hotelom i malim kućama za iznajmljivanje.

Dodatni potencijal za razvoj grada Tuzla čini i izgradnja Y kraka brze ceste ili autoputa, kojim bi se Tuzla povezala sa lukom Brčko, Žepčem i Orašjem. Za kvalitetan život građana, neophodno je osigurati stabilnu i pogodnu društveni infrastrukturu koja se odnosi na komunalnu, saobraćajnu, energetsku i drugu fizičku infrastrukturu. Svim građanima Tuzle, zahvaljujući zalaganjima gradske uprave Grada Tuzla i javnih preduzeća, obezbjeđene su kvalitetne i jeftine komunalne usluge, uz redovno snabdijevanje, kao što je vodosnabdijevanje, grijanje, prikupljanje čvrstog otpada i sl. Pokrivenost grada komunalnim uslugama, kao i dalje unaprijeđenje njihovog kvaliteta jedan su od prioriteta za naredni planski period razvoja.

Podizanje kvaliteta života građana, pored javne fizičke infrastrukture, povezano je i sa kvalitetom usluga javnog sektora. Pri tome, uvođenje pristupa pametnog upravljanja u javnom sektoru sa inovativnim i učinkovitim rješenjima, podržanim digitalnim tehnologijama, će biti usmjereno na povećanje efikanosti rada javnih institucija i preduzeća uz povećanje kvaliteta usluga. Za podizanje nivoa znanja lokalne zajednice, potrebna je veća modernizacija obrazovnih ustanova uz primjenu savremenih metoda učenja i znanja, uključujući veći stepen informatizacije u obrazovanju, kao i informatičko opismenjavanje učenika. U sektoru zdravstva, Dom zdravlja Tuzla je započeo implementaciju sistema elektronskih knjižica i praćenja statusa zdravstvenog osiguranja korisnika usluga, a potrebno je podržati dalju informatizaciju za povećanje kvaliteta usluga ove ustanove. Potrebno je nastaviti sa nabavkom opreme, te sa aktivnostima dodatne edukacije medicinskog osoblja.

Posebna pažnja će se posvetiti povećanju stepena socijalne uključenosti svih grupa građana, u skladu sa evropskim vrijednostima inkluzivnog rasta i socijalne kohezije (Evropa 2020). Ustanove i organizacije iz oblasti kulture i sporta, razvijajući bogate sadržaje i projekte, treba da omoguće veći stepen kulturološke i sportske aktivnosti građana. U procesu društvenog razvoja, posebnu ulogu će imati osnaživanje kapaciteta organizacija civilnog društva, jačanje dijaloga kroz demokratizaciju na evropskim principima, te regionalno umrežavanje u cilju razmjene iskustava, zajedničkih projekata i privlačenja fondova za projekte civilnog društva.

Očekivani uticaji ovog strateškog cilja do kraja 2026. godine u odnosu na 2017. godinu obuhvataju sljedeće:

- Povećan prosječan stepen zadovoljstva građana svim javnim uslugama za 7%,
- Povećan iznos socijalnih transfera po glavi stanovnika povećan za 1% ,
- Povećan broj zdravstveno osiguranih lica za 1,5%,
- Povećan broj posjetilaca kulturnih manifestacija za 5%,
- Povećan broj aktivnih članova sportskih udruženja/klubova za 5% i
- Smanjen negativni migracijski saldo za 2%.

STRATEŠKI CILJ 3: Poboljšanje kvaliteta okoliša

Primjena principa održivog razvoja, koja je naglašena i u strateškim usmjerenjima za ekonomski razvoj, je sastavni dio djelovanja lokalne zajednice s aspekta očuvanja zdravlja okolišnih komponenti i projekata za unaprijeđenje njihovog stanja. Kako se istaknuti problem zagađenja zraka najvećim dijelom vezuje na velike zagađivačke kapacitete koji su izvan nadležnosti Grada Tuzla, pažnja će se usmjeriti zagovaranje za uvođenje procesa odsumporavanja u Termoelektrani Tuzla, kao jednom od najvećih zagađivača zraka na području grada Tuzla. Također će se raditi na pokretanju aktivnosti za smanjenje broja drugih polutanata, posebno individualnih ložišta kroz povećanje priključenja poslovnih i stambenih objekata na javnu komunalnu infrastrukturu za snabdijevanje toplotnom energijom, utopljavanje objekata i prelazak na druge energente koji manje zagađuju okoliš za objekte koji se ne mogu priključiti na sistem daljinskog grijanja, te unaprijeđenje kvaliteta usluga u javnom saobraćaju za smanjenje korištenja motornih vozila odnosno emisije izduvnih gasova. Potrebno je sagledati mogućnosti i regulisati saobraćaj u pojedinim dijelovima grada, uz pomoć kružnih tokova, čime bi se ubrzao saobraćaj i smanjila emisija izduvnih gasova. (na primjer u naselju Slavinovići) U cilju sprječavanja daljeg onečišćenja okoliša nelegalnim i nepravilnim odlaganjem otpada, pratiti će se i smjernice i realizovati projekti na implementaciji Plana upravljanja otpadom za grad Tuzlu period 2017.-2022. godina. Grad Tuzla će nastaviti realizaciju aktivnosti na prevenciji i sprječavanju rizika od katastrofa, kao i nelegalne gradnje objekata, a u cilju poboljšanja kvaliteta okoliša, uz promociju uspostavljene „DRAS“ platforme za analizu rizika od poplava i klizišta u gradu Tuzla, koja je dostupna na web stranici Grada i služi za podizanje svijesti građana o područjima koja su pod opasnostima od klizišta i poplava. Planirana je izgradnja prečistača za tretman otpadnih voda, kao i potreba implementacije mjera zaštite akumulacije Modrac kao izvora pitke vode za građane Tuzle i turističkog potencijala.

Očekivani uticaji ovog strateškog cilja do kraja 2026. godine u odnosu na 2017. godinu obuhvataju sljedeće:

- Smanjene srednje godišnje koncentracije SO₂, NO₂, CO i O₃ za 10%,
- Povećani prihodi od plasiranog recikliranog otpada za 18% i
- Povećano korištenje energije iz obnovljivih izvora u javnim objektima za 5%.

2. REVIDIRANI SEKTORSKI PLANOVI⁷

Revizija sektorskih planova razvoja Tuzle urađena je na osnovu: Izvještaja o srednjoročnoj evaluaciji Strategije integriranog lokalnog razvoja grada Tuzle za period evaluacije 2012.-2016. godina; revizije socio-ekonomske analize, vizije, strateških ciljeva i revizije snaga, slabosti, prilika i prijetnji u sektoru ekonomije.

2.1. Usklađenost, komplementarnost i međusobni uticaj sektorskih planova

Na osnovu revidiranih strateških ciljeva i fokusa, te na osnovu preporuka iz Evaluacije implementacije strategije, Razvojni tim je izvršio reviziju sektorskih ciljeva koji su komplementarni, usklađeni i imaju međusobni uticaj, kako je predstavljeno u tabeli.

Tabela 11. Komplementarnost, usklađenost i međusobne veze sektorskih ciljeva

Sektorski ciljevi	Veza sa strateškim ciljevima	Veza sa ciljevima drugih sektora
<u>SEC 1.1.</u> Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj privrede i nove ekonomije	Strateški cilj 1	<u>SEC 2.1.</u> Povećati socijalnu uključenost i zaštitu građana <u>SEC2.3.</u> Poboljšati uslove za razvoj kulture i sporta <u>SEC3.1.</u> Smanjiti nepovoljne uticaje na okoliš
<u>SEC 1.2.</u> Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj poljoprivredne proizvodnje i održivost ruralne privrede	Strateški cilj 1	<u>SEC 2.1.</u> Povećati socijalnu uključenost i zaštitu građana <u>SEC2.3.</u> Poboljšati uslove za razvoj kulture i sporta <u>SEC3.1.</u> Smanjiti nepovoljne uticaje na okoliš
<u>SEC 1.3.</u> Povećati valorizaciju prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma	Strateški cilj 1	<u>SEC 2.1.</u> Povećati socijalnu uključenost i zaštitu građana <u>SEC2.3.</u> Poboljšati uslove za razvoj kulture i sporta <u>SEC3.1.</u> Smanjiti nepovoljne uticaje na okoliš
<u>SEC 2.1.</u> Povećati socijalnu uključenost i zaštitu građana	Strateški cilj 2	<u>SEC 1.1.</u> Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj privrede i nove ekonomije <u>SEC 1.2.</u> Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj poljoprivredne proizvodnje i održivost ruralne privrede <u>SEC2.3.</u> Poboljšati uslove za razvoj kulture i sporta

⁷ Pojašnjenja radi, period važenja Strategije je do 2026.godine i isti iznosi četrnaest godina (od 2012.godine). Period na koji se reviduje Strategija je 2019-2021.godina. Navedeno je preporučeno i optimalno radi usklađivanja sa razvojnim planskim aktima Federacije BiH koji se donose od 2021.godine. Nakon usvajanja razvojne strategije Federacije BiH uradiće se posljednja revizija Strategije integrisanog razvoja grada Tuzla radi usklađivanja sa višim razvojnim planskim aktima.

<u>SEC 2.2.</u> Unaprijediti javnu infrastrukturu	Strateški cilj 2	<u>SEC 1.1.</u> Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj privrede i nove ekonomije <u>SEC 1.2.</u> Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj poljoprivredne proizvodnje i održivost ruralne privrede <u>SEC 1.3.</u> Povećati valorizaciju prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma <u>SEC 2.3.</u> Poboljšati uslove za razvoj kulture i sporta
<u>SEC 2.3.</u> Poboljšati uslove za razvoj kulture i sporta	Strateški cilj 2	<u>SEC 1.2.</u> Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj poljoprivredne proizvodnje i održivost ruralne privrede <u>SEC 1.3.</u> Povećati valorizaciju prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma
<u>SEC 2.4.</u> Ojačati kapacitete za pružanje kvalitetnijih usluga korisnicima u domenu javne infrastrukture i društvenog života	Strateški cilj 2	<u>SEC 3.1.</u> Smanjiti nepovoljne uticaje na okoliš (industrija, saobraćaj, gradnja, stanovništvo i drugo) <u>SEC 3.2.</u> Osigurati veći stepen sigurnosti i zaštite od prirodnih i drugih nesreća
<u>SEC 3.1.</u> Smanjiti nepovoljne uticaje na okoliš (industrija, saobraćaj, gradnja, stanovništvo i drugo)	Strateški cilj 3	<u>SEC 1.3.</u> Povećati valorizaciju prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma <u>SEC 3.2.</u> Osigurati veći stepen sigurnosti i zaštite od prirodnih i drugih nesreća
<u>SEC 3.2.</u> Osigurati veći stepen sigurnosti i zaštite od prirodnih i drugih nesreća	Strateški cilj 3	<u>SEC 1.3.</u> Povećati valorizaciju prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma <u>SEC 2.2.</u> Unaprijediti javnu infrastrukturu
<u>SEC 3.3.</u> Osigurati veći stepen sigurnosti i zaštite od prirodnih i drugih nesreća	Strateški cilj 3	<u>SEC 1.3.</u> Povećati valorizaciju prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma <u>SEC 2.2.</u> Unaprijediti javnu infrastrukturu
<u>SEC 3.4.</u> Povećati primjenu politika energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije	Strateški cilj 3	<u>SEC 1.3.</u> Povećati valorizaciju prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma <u>SEC 2.2.</u> Unaprijediti javnu infrastrukturu

2.2. Plan lokalnog ekonomskog razvoja

Na osnovu revidiranih snaga, slabosti, prilika i prijetnji, Razvojni tim grada Tuzle je definisao sljedeća prioritetna usmjerenja za ekonomski razvoj u narednom trogodišnjem periodu (2019.-2021. godine):

- unaprijeđenje okruženja i podrške za razvoj privrede i nove ekonomije, kroz programe za podršku malim i srednjim preduzećima uz razvoj poslovne infrastrukture i usluga, kao i program za poticanje zapošljavanja i unaprijeđenje stanja na tržištu rada;
- unaprijeđenje okruženja i podrške za razvoj poljoprivredne proizvodnje i održivost ruralne privrede, kroz programe za poticanje razvoja primarne poljoprivredne proizvodnje za kreiranje dohotka i održivost u ruralnim područjima, uz podršku povezivanju poljoprivrednih proizvođača i jačanje tržišnih veza za otkup poljoprivrednih proizvoda; te
- povećanje valorizacije prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma, kao značajne tercijarne djelatnosti za razvoj Tuzle, kroz unaprijeđenje turističke ponude i produžetak turističke sezone, kao i podizanje kvaliteta turističkih usluga na veći nivo.

2.2.1. Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim ishodima i indikatorima

Uzimajući u obzir preporuke srednjoročne evaluacije Strategije razvoja Tuzle, revidirane strateške ciljeve, zajedno sa revidiranim fokusima ekonomskog razvoja Tuzle, Razvoji tim je izvršio reviziju sektorskih ciljeva i definisao sljedeće ciljeve ekonomskog razvoja:

Sektorski cilj	Očekivani ishod do kraja 2021. godine u odnosu na 2017. godinu	Indikator
1.1. Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj privrede i nove ekonomije	• Povećan broj privrednih subjekata na hiljadu stanovnika za 2% • Povećan izvoz roba i usluga za 3% • Kreirano 270 novih radnih mjesta • Povećana prosječna neto plata za 2,5%	• Broj privrednih subjekata • Broj stanovnika • Obim izvoza • Broj novih radnih mjesta • Prosječna neto plata
1.2 Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj poljoprivredne proizvodnje i održivost ruralne privrede	• Povećan broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava i obrta za 10% • Povećana obrađena površina za 20% • Povećana ukupna neto vrijednost poljoprivredne proizvodnje za 10% • Povećan broj kooperanata za min 20% u sistemu otkupa	• Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava i obrta • Obrađena površina • Ukupna poljoprivredna proizvodnja • Broj novih kooperanata u sistemu otkupa
1.3. Povećati valorizaciju prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma	• Povećan ukupan broj turista za min 5% godišnje • Povećan ukupan prihod u sektoru turizma za 1,5% • Povećan ukupan broj privrednih subjekata u sektoru turizma za 1%	• Broj registrovanih turista • Iznos prijavljenih prihoda u sektoru ugostiteljstva i hotelijerstva • Broj poslovnih subjekata u sektoru

2.2.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa

Sa ciljem osiguranja vertikalne i horizontalne integracije i usklađenosti sa strateškim okvirom, posmatrana je usklađenost svakog strateškog cilja sa strateškim dokumentima viših nivoa vlasti u BiH, i to: usklađenost sa

Strategijom razvoja Tuzlanskog kantona 2016.-2020., nacrtom Strategije razvoja FBiH 2010.-2020., Strategijom razvoja BiH 2010.-2020 i Strategijom socijalne uključenosti BiH 2010.-2020.

Također je analizirana usklađenost svakog strateškog cilja sa Višedržavnim strateškim dokumentom za IPA II (2014.-2020.) koji je usvojila Evropska komisija dana 30.6.2014., te dokument „Evropa 2020“ koji je o Vijeće Evrope je u Briselu, dana 17.06.2010. kao svoju novu strategiju za zapošljavanje, pametan, održiv i inkluzivan rast.

Kada je riječ o strateškom cilju ekonomskog razvoja Tuzle, njegova veza sa ciljevima iz strateškog okvira viših nivoa je prikazana u narednim tabelama.

Tabela 12. Usklađenost strateškog cilja ekonomskog razvoja sa strateškim dokumentima višeg nivoa

Strategija razvoja grada Tuzla, (revidirana za period 2019.-2021.)	Strategija razvoja TK, 2016.-2020.	Nacrt Strategije razvoja FBiH 2010-2020	Strategija razvoja BiH, 2010.-2020.	Strategija socijalne uključenosti BiH, 2010.-2020.
Strateški cilj 1	Strateški ciljevi 1 i 2	Strateški ciljevi 2 i 4	Strateški ciljevi	Podcilj
Povećati konkurentnost privrede i privući investitore: - Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj privrede i nove ekonomije - Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj poljoprivredne proizvodnje i održivost ruralne privrede - Povećati valorizaciju prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma	Osigurati stabilnost i prosperitet privrednog razvoja TK Uspostaviti efikasne sisteme upravljanja razvojem ljudskih potencijala i tržišta rada, u cilju povećanja zapošljavanja	Konkurentnost Zapošljavanje- Razvoj malih i srednjih preduzeća i otvaranje novih radnih mjesta	Konkurentnost Zapošljavanje Održivi razvoj Održivi razvoj Konkurentnost Zapošljavanje	Socijalna politika u funkciji zapošljavanja Socijalna politika u funkciji zapošljavanja

Tabela 13. Usklađenost strateškog cilja ekonomskog razvoja sa dokumentima i pravcima razvoja EU

Strategija razvoja grada Tuzla (revidirana za	Višedržavni sektorski dokument (MCSP) za IPA II, 2014-2020.	Evropa 2020	SEE Evropa 2020
---	---	-------------	-----------------

period 2019.-2021.)			
Strateški cilj br. 1	Zajednički prioriteti za predpristupnu pomoć	Prioritetne oblasti	Strateški ciljevi
Povećati konkurentnost privrede i privući investitore: - Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj privrede i nove ekonomije - Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj poljoprivredne proizvodnje i održivost ruralne privrede - Povećati valorizaciju prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma	Konkurentnost i inovacije	Održiv rast	Integrirani rast Održiv rast

2.2.3. Inicijative međuopćinske saradnje

Najznačajnije oblasti i inicijative koje predstavljaju potencijal za međuopćinsku saradnju u domenu ekonomskog razvoja su:

- zajedničke inicijative na podršci razvoju ruralnih područja,
- zajedničke inicijative na promociji lokacija za investiranje i
- zajedničke inicijative susjednih općina na razvoju turizma u regiji.

2.2.4. Programi, projekti, mjere

Za realizaciju plana ekonomskog razvoja, za period 2019.-2021. godina, definisano je 30 projekata i mjera grupisanih u 7 programa.

Program	Mjera/Projekat
Program 1.1.1 Razvoj malih i srednjih preduzeća	1.1.1.1. Podrška Start-upima
	1.1.1.2. Poticanje interesnog povezivanja malih i

	srednjih preduzeća i podrška formiranju mreža odnosno klastera za pojedine oblasti poslovanja
	1.1.1.3 Fond za finansiranje razvojnih projekata malih i srednjih preduzeća u gradu Tuzla
	1.1.1.4. Podrška za kreditno-garantni fond za mala i srednja preduzeća
Program 1.1.2. Razvoj poslovne infrastrukture i usluga	1.1.2.1. Podrška postojećim i uspostava novih poslovnih zona, poduzetničkih inkubatora i tehnoloških parkova
	1.1.2.2. Razvoj istraživačkih centara
	1.1.2.3. Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih institucija za saradnju s dijasporom
	1.1.2.4. Projekat One-stop shop za biznise
Program 1.1.3. Program za zapošljavanje i unaprijeđenje stanja na tržištu rada	1.1.3.1. Program "Aktivne mjere zapošljavanja"
	1.1.3.2. Stipendiranje učenika za deficitarna zanimanja
	1.1.3.3. Promocija poduzetništva i sektora MSP na fakultetima i u školama
	1.1.3.4. Podrška upošljavanju socijalno ranjivih grupa
	1.1.3.5. Uspostavljanje Savjeta poslodavaca pri Univerzitetu u Tuzli
Program 1.2.1. Razvoj primarne poljoprivrede i održivost ruralnih područja	1.1.2.1. Unapređenje i očuvanje uspostavljene poljoprivredne proizvodnje i kapaciteta u poljoprivredi na području grada Tuzla
	1.1.2.2. Razvoj ruralnih područja kroz samo-zapošljavanje
	1.1.2.3. Podrška za povećanje poljoprivrednih kapaciteta do bržeg lokalnog ekonomskog razvoja na području grada Tuzla
	1.1.2.4. Ekonomski održiva proizvodnja jagodičastog voća
Program 1.2.2. povezivanje i jačanje tržišnih veza za poljoprivredne proizvode	1.2.2.1. Podrška razvoju i unapređenju zadugarstva
	1.2.2.2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje uz podršku dijaspore
	1.1.2.3. Formiranje Lokalne akcione grupe (LAG) za ruralni razvoj
Program 1.3.1. Unapređenje turističke ponude i produženje turističke sezone	1.3.1.1. Stvaranje turističkog paketa kulturno-historijskog sadržaja
	1.3.1.2. Razvoj i plasman cjelovite ponude vikend

	turizma
	1.3.1.3. Unapređenje turističkih sadržaja za zimsku sezonu
	1.3.1.4. Pokretanje izrade autohtonih suvenira i umrežavanje proizvođača suvenira i tradicionalnih proizvoda
	1.3.1.5. Promocija turističkih potencijala i proizvoda grada Tuzla (sajmovi, video prezentacije, materijali)
	1.3.1.6. Osnivanje gradskog turističkog klastera
	1.3.1.7. Podsticaji za mlade i početnike u turističkoj djelatnosti
1.3.2. Podizanje kvaliteta turističkih usluga	1.3.2.1. Animiranje standardizacije slobodnih smještajnih kapaciteta za iznajmljivanje u turističke svrhe
	1.3.2.2. Ponuda online informacija za turiste po principu 'sve na jednom mjestu'
	1.3.2.3. Iniciranje razvoja smještajnih kapaciteta za ruralni turizam
	1.3.2.4. Edukacija za turističke operatere

Ukupna očekivana ulaganja za plan ekonomskog razvoja su: 5.693.023 KM.

2.3. Plan društvenog razvoja

U kontekstu društvenog razvoja, nakon revidiranja snaga, slabosti, prilika i prijetnji, kao i definisanja razvojnih fokusa, Razvojni tim grada Tuzle je definisao sljedeća sektorska usmjerenja društvenog razvoja za naredni trogodišnji period (2019.-2021. godine):

- povećanje socijalne uključenosti i zaštite građana, kroz projekte vezane za ostvarivanja socijalnih prava ranjivih i marginaliziranih grupa;
- unaprijeđenje javne infrastrukture, uključujući programe za unaprijeđenje stanja putne infrastrukture; izgradnju, rekonstrukciju i sanaciju sistema vodosnabdijevanja te kanalizacione mreže i unaprijeđenje druge javne infrastrukture;
- jačanje kapaciteta za pružanje kvalitetnijih usluga korisnicima u domenu javne infrastrukture i društvenog života, uz unaprijeđenje informacionih sistema i baza podataka za povećanje efikasnosti pružanja javnih usluga i primjenu pristupa pametnog upravljanja.

2.3.1. Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim indikatorima

Sektorski cilj	Očekivani ishodi do kraja 2021. godine u odnosu na 2017. godinu	Indikator
----------------	---	-----------

2.1. Povećati socijalnu uključenost i zaštitu građana	• Smanjen broj nezaposlenih mladih osoba za 4% • Smanjen broj nezaposlenih žena za 4% • Smanjen broj nezaposlenih osoba sa invaliditetom • Povećan broj aktivnih udruženja građana za 2% • Povećan broj djece koja borave u vrtićima za 4%	• Broj nezaposlenih mladih osoba • Broj nezaposlenih žena • Broj aktivnih udruženja građana • Broj djece u vrtićima
2.2. Unaprijediti javnu infrastrukturu	• Povećan stepen zadovoljstva građana uslovima na putevima za 10% • Smanjen broj saobraćajnih nesreća za 10% • Smanjen broj prekida u vodosnabdijevanju za 5% • Povećani prihodi od naplate usluga vodovoda i kanalizacije za 5% • Povećana pokrivenost područja grada javnom rasvjetom za 2% (već je gotovo sve pokriveno) • Smanjen broj pasa lualica	• Prosječna ocjena zadovoljstva građana uslovima na putevima • Broj saobraćajnih nesreća • Broj prekida u vodosnabdijevanju • Iznos prihoda JkP Vodovod i kanalizacija • Procenat pokrivenosti područja grada javnom rasvjetom • Broj pasa lualica
2.3. Poboljšati uslove za razvoj kulture i sporta	• Povećan broj posjetilaca sportskih manifestacija za 6% • Povećan broj posjetilaca kulturnih manifestacija za 5%	• Broj posjetilaca sportskih manifestacija • Broj posjetilaca kulturnih manifestacija
2.4. Ojačati kapacitete za pružanje kvalitetnijih javnih usluga korisnicima	• Povećani prihodi od nekretnina za 5% • Onemogućena prijava na nepostojeće ili pogrešne adrese • Povećani prihodi javnog/ih preduzeća sa sistemom pametnog upravljanja	• Ukupan iznos prihoda od nekretnina • Broj slučajeva prijave na nepostojeće ili pogrešne adrese • Ukupan iznos prihoda javnog/ih preduzeća koja su uvela sistem pamentog upravljanja

2.3.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa

Sa ciljem osiguranja vertikalne i horizontalne integracije i usklađenosti sa strateškim okvirom, posmatrana je usklađenost ciljeva društvenog razvoja sa strateškim dokumentima viših nivoa, i to: Strategijom razvoja

Tuzlanskog kantona za period 2016.-2020., nacrtom Strategije razvoja FBiH 2010.-2020., Strategijom razvoja BiH 2010.-2020. i Strategijom socijalne uključenosti BiH 2010.-2020.

Također je analizirana usklađenost ciljeva društvenog razvoja sa Višedržavnim strateškim dokumentom za IPA II (2014.-2020.) koji je usvojila Evropska komisija dana 30.6.2014. i dokumentom „Evropa 2020“ koji je usvojilo Vijeće Evrope je u Briselu, dana 17.06.2010. kao svoju novu strategiju za zapošljavanje, pametan, održiv i inkluzivan rast.

Kada je riječ o strateškom cilju društvenog razvoja Tuzle, njegova veza sa ciljevima iz strateškog okvira viših nivoa je prikazana u narednim tabelama.

Tabela 14. Usklađenost strateškog cilja društvenog razvoja sa strateškim dokumentima višeg nivoa

Strategija razvoja grada Tuzle, (revidirana za period 2019.-2021.)	Strategija razvoja TK, 2016.-2020.	Nacrt Strategije razvoja FBiH 2010.-2020.	Strategija razvoja BiH, 2010.-2020.	Strategija socijalne uključenosti BiH, 2010.-2020.
Strateški cilj 2	Strateški ciljevi 3 i 4	Strateški ciljevi 3 i 6	Strateški ciljevi	Podcilj
Unaprijediti javnu infrastrukturu i kvalitet društvenog života građana uz povećanje socijalne uključenosti: - Povećati socijalnu uključenost i zaštitu građana - Unaprijediti javnu infrastrukturu - Poboljšati uslove za razvoj kulture i sporta - Ojačati kapacitete za pružanje kvalitetnijih javnih usluga korisnicima	Poboljšati kvalitetu života, sigurnost i socijalnu uključenost građana i učiniti politiku socijalne zaštite pravičnom i djelotvornom Modernizovati i učiniti ekonomski održivom javnu infrastrukturu, prvenstveno saobraćajnu, vodnu i energetske	Javni sektor i javna uprava Socijalna uključenost	Održivi razvoj Socijalna uključenost EU integracije	Socijalna politika u funkciji zapošljavanja Poboljšati položaj porodica sa djecom Poboljšati obrazovanje Poboljšati zdravstvenu zaštitu Poboljšati položaj osoba sa invaliditetom

Tabela 15. Usklađenost strateškog cilja društvenog razvoja sa dokumentima i pravcima razvoja EU

Strategija razvoja grada Tuzla, (revidirana za period 2019.-2021.)	Višedržavni strateški dokument (MCSP) za IPA II, 2014.-2020.	Evropa 2020	SEE Evropa 2020
Strateški cilj br. 2	Zajednički prioriteti za pretpristupnu pomoć	Prioritetne oblasti	Strateški ciljevi
Unaprijediti javnu infrastrukturu i kvalitet društvenog života građana uz povećanje socijalne uključenosti: - Povećati socijalnu uključenost i zaštitu građana - Unaprijediti javnu infrastrukturu - Poboljšati uslove za razvoj kulture i sporta - Ojačati kapacitete za pružanje kvalitetnijih javnih usluga korisnicima	Demokratija i upravljanje Životna sredina i klimatske aktivnosti zajedno sa civilnom zaštitom Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike	Inkluzivni rast	Inkluzivni rast Uprava za rast

2.3.3. Inicijative međuopćinske saradnje

Međuopćinsku saradnju potrebno je uspostaviti u cilju uvođenja dobrih praksi u lokalnu upravu i unapređenja usluga koje se pružaju građanima. Posebno je važno sagledati mogućnost međuopćinske saradnje u oblastima sporta i kulture.

2.3.4. Programi, projekti, mjere

Za realizaciju plana društvenog razvoja Tuzle definisano je 50 mjera/projekat grupisanih u 8 programa.

Program	Mjera/projekat
Program 2.1.1 Socijalna prava za ranjive grupe	2.1.1.1. Pružanje usluga njege i pomoći za osobe treće životne dobi
	2.1.1.2. Podrška ranjivim grupama u oblasti obrazovanja i zdravstvene zaštite
	2.1.1.3. Poboljšanje socio-ekonomske situacije mladih ljudi bez roditeljskog staranja
	2.1.1.4. Podrška inkluziji marginaliziranih i ranjivih grupa (aktivnosti i projekti NVO-a)
	2.1.1.5. Izrada socijalne karte na području grada Tuzla
	2.1.1.6. Proširenje i poboljšanje uslova za boravak djece u vrtićima JU „Naše dijete“ Tuzla

Program 2.2.1. Unaprijediti javnu infrastrukturu	2.2.1.1. Izgradnja i rekonstrukcija ceste Tušanj - Mandići (kroz krug Rudnika soli), MZ Tušanj
	2.2.1.2. Sanacija dijela puta u romskom naselju na Krojčici, MZ Kreka
	2.2.1.3. Izgradnja kružnog toka kod Tenisa
	2.2.1.4. Izgradnja mosta preko rijeke Jale u naselju Jahići, MZ Simin Han
	2.2.1.5. Pješački most preko rijeke Jale Stupine Sjenjak
	2.2.1.6. Izgradnja mosta i sanacija puta u naselju Požarnica
	2.2.1.7. Sanacija puteva u naselju Grabovica
	2.2.1.8. Sanacija puteva u ostalim MZ
	2.2.1.9. Rekonstrukcija puta Dokanj-Breške (nova trasa)
	2.2.1.10. Asfaltiranje, sanacija i rekonstrukcija puteva u pojedinim mjesnim zajednicama općine Tuzla, u skladu sa Planom kapitalnih investicija
	2.2.1.11. Zagovaranje izgradnje Y kraka autoceste od Sarajeva prema Beogradu, koji vodi preko Žepča, Tuzle, Brčkog i Bijeljine do granice sa Srbijom
	2.2.1.12. Promocija idejnog rješenja Izradnje saobraćajnice sa tunelom Tuzla – Međunarodni aerodrom Dubrave
Program 2.2.2. Unaprijeđenje vodovodne infrastrukture	2.2.2.1. Izgradnja sistema vodosnabdijevanje naselja Gornja Lipnica, I faza
	2.2.2.2. Vodosnabdijevanje naselja Pekmezije, MZ Solina
	2.2.2.3. Vodosnabdijevanje naselja Mala Solina, MZ Solina
	2.2.2.4. Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija vodovodne mreže na području grada Tuzla
	2.2.2.5. Obezbjedenje novih kapaciteta za dugoročno snabdjevanje vodom Grada Tuzla
	2.2.2.6. Programi zaštite izvorišta – vodzaštitni pojasi i zone
	2.2.2.7. Optimizacija sistema vodosnabdjevanja
	2.2.2.8. Ugradnja mjerača potrošnje vode - vodomjera i uvođenje automatske regulacije sistema vodosnabdjevanja
	2.2.2.9. Stvaranje uslova za naplatu potrošnje vode prema stvarnom utrošku kod svih potrošača
Program 2.2.3. Unaprijeđenje kanalizacione infrastrukture	2.2.3.1. Kanalizacija u Fočanskoj ulici
	2.2.3.2. Kanalizaciona mreža u naselju Krojčica
	2.2.3.3. Kanalizaciona mreža u naselju Grabovica
	2.2.3.4. Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija kanalizacione mreže na području grada Tuzla
Program 2.2.4. Ostala društvena infrastruktura	2.2.4.1. Izgradnja gradskog groblja – I etapa

	2.2.4.2. Izgradnja javne rasvjete na području nekoliko mjesnih zajednica
	2.2.4.3. Izgradnja novih i adaptacija postojećih autobusnih stajališta na području nekoliko mjesnih zajednica, sa postavljanjem nadstrešnica
	2.2.4.4. Izgradnja azila za pse i mačke lutalice
Program 2.3.1. Poboljšanje uslova za razvoj sporta	2.3.1.1. Izgradnja istočne tribine Stadiona Tušanj Tuzla - II faza izgradnje istočne tribine
	2.3.1.2. Rekreacioni centar Ilinčica
	2.3.1.3. Sanacija, rekonstrukcija i izgradnja manjih višenamjenskih igrališta na području grada Tuzla
	2.3.1.4. Afirmisanje i razvoj amaterskog, rekreativnog i vrhunskog sporta na području grada Tuzla
	2.3.1.5. Podrška sportskim manifestacijama i takmičenjima na području grada Tuzla
	2.3.1.6. Revitaliziranje atletske staze na stadionu Tušanj
Program 2.3.2. Poboljšanje uslova za razvoj kulture	2.3.2.1. Organizacija međunarodnih književnih susreta Cum Grano Salis
	2.3.2.2. Organizacija međunarodnog festivala umjetnosti mladih Kaleidoskop
	2.3.2.3. Organizacija manifestacije „Ljeto u Tuzli“
	2.3.2.5. Unapređenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa
	2.3.1.5. Kvalitetniji kulturni život sa dijasporom
	2.3.1.6. Kulturne manifestacije u Tuzli
Program 2.4.1. Poboljšanje kapaciteta javne uprave	2.4.1.1. Izgraditi bazu podataka nekretnina u vlasništvu grada Tuzla
	2.4.1.2. Unapređenje informacionog sistema i rada sa prostornim podacima za područje Grada Tuzla
	2.4.1.3. Adresni registar (registar adresa)
	2.4.1.4. Uspostavljanje sistema pametnog grada

Ukupna očekivana ulaganja za plan društvenog razvoja su: 47.338.500 KM.

2.4. Plan zaštite okoliša

Na osnovu zaključaka revizije socioekonomskog stanja, kao i snaga, slabosti, prilika i prijetnji u oblasti okoliša, te definisanog sektorskog fokusa na rješavanje problema zagađenja i smanjenje rizika po okoliš, Razvojni tim grada Tuzla, u skladu sa nivoom nadležnosti Gradske uprave, definisao je sljedeća sektorska usmjerenja za zaštitu okoliša:

- smanjenje nepovoljnih uticaja na okoliš (industrije, saobraćaja, stanovništva i dr.), kroz zagovaranje i promociju mjera za smanjenje zagađenja zraka prema nadležnim institucijama i društvima za ugradnju

filtera za odsumporavanje na postojećim blokovima TE Tuzla i izgradnju zamjenskog bloka 7, te realizaciju programa promocije ekološkog načina vožnje i ozelenjavanja i ukrašavanja zelenih površina i parkova;

- unaprijeđenje sistema i javne svijesti za integralno upravljanje otpadom, uz pripremu projektne dokumentacije i uslova za proširenje regionalne deponije, kao i izgradnju novih reciklažnih dvorišta i kreiranje uslova za selektivno prikupljanje otpada;
- osiguranje većeg stepena sigurnosti i zaštite od prirodnih i drugih nesreća (klizišta, poplave i sl.), kroz čišćenje i regulaciju vodotoka, kao i saniranje klizišta i mjere zaštite na područjima nestabilnih padina; te
- povećanje primjene politika energetske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije, posebno kroz energetske efikasnost toplinske energije, odnosno nastavak aktivnosti na toplifikaciji prioritarnih područja grada i primjeni mjera toplinske izolacije na objektima, kao i energetske efikasnost u domenu korištenja LED javne rasvjete i korištenja solarne energije u javnim objektima.

2.4.1. Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim ishodima i indikatorima

Sektorski cilj	Očekivani ishodi do kraja 2021. godine u odnosu na 2017. godinu	Indikator
3.1. Smanjiti nepovoljne uticaje na okoliš (industrija, saobraćaj, stanovništvo i sl.)	• Povećano korištenje javnog prijevoza za 5% • Povećan broj učesnika manifestacija za biciklizam • Povećano zadovoljstvo građana održavanjem javnih površina za 7%	• Broj korisnika mjesečnih karti za javni prijevoz • Broj učesnika manifestacija za bicikliste • Prosječna ocjena zadovoljstva građana održavanjem javnih površina
3.2. Unaprijediti sistem i javnu svijest za integralno upravljanje otpadom	• Povećani prihodi od usluga prikupljanja otpada za 5% • Povećani prihodi od prodaje korisnog prikupljenog otpada za 5%	• Iznos prihoda od usluga prikupljanja otpada • Prihodi od prodaje korisnog prikupljenog otpada
3.3. Osigurati veći stepen sigurnosti i zaštite od prirodnih i drugih nesreća (klizišta, poplave i sl.)	• Smanjene materijalne štete uzrokovane klizištima za 10% • Smanjene materijalne štete uzrokovane poplavama za 10%	• Iznos materijalnih šteta uzrokovanih klizištima • Iznos materijalnih šteta uzrokovanih poplavama
3.4. Povećati primjenu politika energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije	• Količina toplinske energije koja se preuzima u sistem daljinskog grijanja povećana za 3% • Smanjeni troškovi budžetskih izdvajanja za toplinsku energiju za javne objekte koji su uveli mjere energetske efikasnosti za 15%	• Količina toplinske energije • Iznos troškova za grijanje javnih objekata koji su primijenili mjere energetske efikasnosti

	Ostvarena ušteda od 5% u troškovima el. energije za javnu rasvjetu	Iznos izdvajanja iz budžeta za troškove el. energije
--	--	--

2.4.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa

Sa ciljem osiguranja vertikalne i horizontalne integracije i usklađenosti sa strateškim okvirom, posmatrana je i usklađenost strateškog cilja zaštite okoliša sa strateškim dokumentima viših nivoa, i to: Strategijom razvoja Tuzlanskog kantona za period 2016.-2020., nacrtom Strategije razvoja FBiH 2010.-2020., Strategijom razvoja BiH 2010.-2020. i Strategijom socijalne uključenosti BiH 2010.-2020. Također je analizirana usklađenost ovog strateškog cilja sa Višedržavnim strateškim dokumentom za IPA II (2014.-2020.) koji je usvojila Evropska komisija dana 30.6.2014., i dokumentom „Evropa 2020“ koji je usvojilo Vijeće Evrope je u Briselu, dana 17.06.2010. kao svoju novu strategiju za zapošljavanje, pametan, održiv i inkluzivan rast.

Kada je riječ o strateškom cilju društvenog razvoja Tuzle, njegova veza sa ciljevima iz strateškog okvira viših nivoa je prikazana u narednim tabelama.

Tabela 16. Usklađenost strateškog cilja zaštite okoliša sa strateškim dokumentima višeg nivoa

Strategija razvoja grada Tuzla, (revidirana za period 2019-2021)	Strategija razvoja TK, 2016.-2020.	Nacrt Strategija razvoja FBiH, 2010-2020	Strategija razvoja BiH, 2010-2020	Strategija socijalne uključenosti BiH, 2010-2020
Strateški cilj 3	Strateški cilj br. 5	Strateški ciljevi 5	Strateški ciljevi	Podcilj
Poboljšanje kvaliteta okoliša: - Smanjiti nepovoljne uticaje na okoliš - Unaprijediti sistem i javnu svijest za integralno upravljanje otpadom - Osigurati veći stepen sigurnosti i zaštite od prirodnih i drugih nesreća - Povećati primjenu politika energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije	Uspostaviti funkcionalan sistem zaštite okoliša i održivog upravljanja prirodnim resursima.	Održivi rast i razvoj	Održivi razvoj Konkurentnost	Poboljšati zdravstvenu zaštitu

Tabela 17. Usklađenost strateškog cilja zaštite okoliša sa dokumentima i pravcima razvoja EU

Strategija razvoja grada Tuzla, (revidirana za period 2019-2021)	Višedržavni strateški dokument (MCSP) za IPA II, 2014.-2020.	Evropa 2020	SEE Evropa 2020
Strateški cilj 3	Zajednički prioriteti za pretprijetupnu pomoć	Prioritetne oblasti	Strateški ciljevi

Poboljšanje kvaliteta okoliša: - Smanjiti nepovoljne uticaje na okoliš - Unaprijediti sistem i javnu svijest za integralno upravljanje otpadom - Osigurati veći stepen sigurnosti i zaštite od prirodnih i drugih nesreća - Povećati primjenu politika energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije	Životna sredina i klimatske aktivnosti zajedno sa civilnom zaštitom Transport Energija	Održiv rast	Održiv rast
--	---	-------------	-------------

2.4.3. Inicijative međuopćinske saradnje

Najznačajnija inicijativa međuopćinske saradnje u domenu zaštite životne sredine su:

- saradnja sa susjednim općinama po pitanju zaštite kvaliteta zraka i
- saradnja na polju odvoza i deponovanja čvrstog otpada.

2.4.4. Programi, projekti, mjere

Za realizaciju plana zaštite okoliša grada Tuzla definisano je 27 mjera/projekata grupisanih u 7 programa.

Program	Mjera/projekat
Program 3.1.1. Zagovaranje, promocija i realizacija mjera za smanjenje zagađenja zraka	3.1.1.1. Zagovaranje za ugradnju filtera za odsumporavanje na postojećim blokovima TE Tuzla i izgradnju zamjenskog bloka 7 Termoelektrane Tuzla sa filterima za odsumporavanje
	3.1.1.2. Revitalizacija šumskog pojasa između TE Tuzla i naselja Kolona, Bukinje i Povrat
	3.1.1.3. Podizanje ekološke svijesti građana u mjesnim zajednicama i poticanje korištenja ekološkog prijevoza
	3.3.1.4. Izgradnja biciklističke staze (VIII faza)
Program 3.1.2. Ozelenjavanje i ukrašavanje	3.1.2.1. Nastavak realizacije projekata ozelenjavanja i ukrašavanja područja grada Tuzla
	3.1.2.2. Revitalizacija šumskog pojasa između TE Tuzla i naselja Kolona, Bukinje i Povrat
	3.1.2.3. Zamjena ostarjelog i oboljelog bjelogoričnog i crnogoričnog drveća

Program 3.2.1. Upravljanja otpadom	3.2.1.1. Izrada projektne dokumentacije i priprema za proširenje kapaciteta regionalne deponije „Desetine“ Tuzla
	3.2.1.2. Nastavak izgradnje reciklažnih dvorišta u Tuzli
	3.2.1.3. Uvođenje primarne selekcije otpada u domaćinstvima
	3.2.1.4. Promocija i obuka u oblasti upravljanja otpadom za javni i privatni sektor
Program 3.3.1. Zaštita od poplava	3.3.1.1. Čišćenje vodotoka na području mjesnih zajednica
	3.3.1.2. Regulacija vodotoka Joševica (MZ Lipnica donja, Lipnica srednja i Lipnica gornja)
Program 3.3.2. Sanacija klizišta	3.3.2.1. Sanacija klizišta u MZ Brčanska Malta
	3.3.2.2. Sanacija nestabilnog dijela padine u naselju Rasovac (MZ Tušanj)
	3.3.2.3. Interventna sanacija klizišta na području grada Tuzla
Program 3.4.1. Energetska efikasnost toplinske energije	3.4.1.1. Toplifikacija naselja Batva
	3.4.1.2. Projekat toplifikacije individualnih stambenih objekata u naselju Skojevska (ulice Slavka Mičića i Strajka Mitrovića), MZ Brčanska Malta
	3.4.1.3. Toplifikacija objekata u ulici Put Vinište, MZ Jala
	3.4.1.4. Toplifikacija dijela MZ Mejdan
	3.4.1.5. Toplifikacija naselja na području grada Tuzla, uključujući i projekte priključenja individualnih stambenih objekata
	3.4.1.6. Stvaranje uslova za naplatu potrošnje toplinske energije prema utrošenoj energiji kod svih potrošača

	3.4.1.7. Ugradnja toplotne izolacije na sve javne objekte
	3.4.1.8. Energetska obnova objekta SKPC Mejdan
Program 3.4.2. Energetska efikasnost električne energije	P 3.4.2.1. Ugradnja LED svjetiljki u javnu rasvjetu
	P 3.4.2.2. Ugradnja solarnih sistema za pripremu tople vode i fotonaponskih sistema za proizvodnju električne energije na svim javnim objektima (gdje je to opravdano)
	P 3.4.2.3. Smanjenje gubitaka električne i toplotne energije mjesnih zajednica za urbane i vanurbane mjesne zajednice

Ukupna očekivana ulaganja za plan zaštite okoliša su: 14.407.000 KM.

3. OPERATIVNI PLAN

3.1. Plan implementacije strateških projekata i mjera za 3 godine (1+2 godine)

Grad Tuzla

Plan implementacije strateških projekata i mjera za 3 godine (1+2 godine)

2019. – 2021. godine

Veza sa strateškim i sektorskim ciljem/ ciljevima	Projekat / mjera (vrijeme trajanja)	Ukupni ishodi	Ukupni orijent. izdaci (do završetka projekta)	Ukupni predviđen i izdaci (za III godine)	Finansiranje iz budžeta JLS				Finansiranje iz ostalih izvora				Nosioći implementacije	Veza sa budžetom i/ili oznaka eksternog izvora finansiranja	Gradsko odjeljenje/služba odgovorno za praćenje
					Pregled po godinama				Pregled ostalih izvora po godinama						
					god. I	god. II	god. III	ukupno (I+II+III)	god. I	god. II	god. III	ukupno (I+II+III)			
1	2	3	4	5=9+21	6	7	8	9=6+7+8	18=Zbir 10-17	19	20	21=18+19+20	22	23	24
SC 1	Strateški cilj 1: Povećati konkurentnost privrede			0				0							
SEC 1.1.	Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj privrede i nove ekonomije			0				0				0			
P 1.1.1.	Program za razvoj malih i srednjih preduzeća			0				0	0			0			
1.1.1.1.	Podrška Start-upima (2019.-2021.)	40 korisnika podrške podržano i uspostavilo nove start-upe, na godišnjem nivou (u prosjeku)	300.000	300.000	100.000	100.000	100.000	300.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.1.1.2.	Poticanje interesnog povezivanja malih i srednjih preduzeća i podrška formiranju mreža odnosno klastera za pojedine oblasti poslovanja (2021.)	Formirana 1 mreža/klaster Ostvareno povezivanje klastera sa min 1 klasterom u regiji uz zabilježenu saradnju članica	200.000	200.000				0	0		200.000	200.000	Grad Tuzla i OCD	OCD-IPA 100%	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.1.1.3.	Fond za finansiranje razvojnih projekata malih i srednjih preduzeća u gradu Tuzla (2019.-2021.)	10 preduzeća uspješno implementiralo razvojne projekte uz podršku iz Fonda, u prosjeku godišnje	300.000	300.000				0	100.000	100.000	100.000	300.000	Grad Tuzla i OCD	OCD-IPA 100%	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

P 1.1.2.	Program za razvoj poslovne infrastrukture i usluga			0				0	0			0			
1.1.2.1.	Podrška postojećim i uspostava novih poslovnih zona, poduzetničkih inkubatora i tehnoloških parkova (2019.-2021.)	Unaprijeđeni i prošireni kapaciteti u poslovnoj zoni Kreka sjever i BIT Centru Min 6 novih korisnika	300.000	300.000	100.000	100.000	100.000	300.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.1.2.2.	Razvoj istraživačkih centara (2019.-2021.)	Povećani istraživački kapaciteti BIT Centra (izgradnja 2 laboratorije ukupne površine 100m2) Min 3 nova korisnika	200.000	200.000				0	200.000			200.000	Grad Tuzla i JP	JP 15% + IPA 85%	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.1.2.3.	Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih institucija za saradnju s dijasporom (2019.)	Formirana i ažurirana baza podataka dijaspore za Grad Tuzlu Izrađen promotivni materijal i interaktivna web platforma i e-bilten za dijasporu Organizovana 2 investiciona foruma za dijasporu Realizovana min 1 nova investicija dijaspore	62.500	62.500	12.500			12.500	50.000			50.000	Grad Tuzla i OCD	Budžet Grada Tuzla + OCD	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
P 1.1.3.	Program za zapošljavanje i unapredenje stanja na tržištu rada			0				0	0			0			
1.1.3.1.	Program "Aktivne mjere zapošljavanja" (2019.-2021.)	30 zaposlenih osoba kroz program u prosjeku godišnje i održana novoformirana radna mjesta	210.000	210.000	70.000	70.000	70.000	210.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

1.1.3.2.	Stipendiranje učenika za deficitarna zanimanja (2019-2021)	30 stipendiranih učenika na godišnjem nivou (u prosjeku), za različita deficitarna zanimanja i 50% zaposleno u prvoj godini nakon školovanja	60.000	60.000	20.000	20.000	20.000	60.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.1.3.3.	Promocija poduzetništva i sektora MSP na fakultetima i u školama (2019.-2021.)	Povećan broj mladih (učenika i studenata) obuhvaćenih promocijom poduzetništva i razvojem vještina za samozapošljavanje za 30%	45.000	45.000	15.000	15.000	15.000	45.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.1.3.4.	Podrška upošljavanju socijalno ranjivih grupa (2019.-2021.)	10 pripadnika socijalno ranjivih grupa na godišnjem nivou (u prosjeku), samozaposleno ili prekvalifikovano	30.000	30.000	10.000	10.000	10.000	30.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.1.3.5.	Uspostavljanje Savjeta poslodavaca pri Univerzitetu u Tuzli (2019.)	Pripremljen prijedlog potreba za usklađivanje obrazovanja sa zahtjevima tržišta rada Pripremljen prijedlog izmjena zakona u cilju lakšeg obavljanja prakse u privrednim subjektima					0	0				0	Univerzitet u Tuzli Pedagoški zavod TK Savjet gradonačelnika za lokalni ekonomski razvoj		Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
SEC 1.2.	Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj polj.proizvodnje i održivost ruralne privrede			0				0							
P 1.2.1.	Program za razvoj primarne poljoprivrede i održivost ruralnih područja			0				0							

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

1.2.1.1.	Unapređenje i očuvanje uspostavljene polj. proizvodnje i kapaciteta u poljoprivredi na području grada Tuzla (2019.-2021.)	Min 200 korisnika godišnje podržano putem programa nabavke repromaterijala i ostalih inputa u polj. proizvodnji Realizovane min 2 edukacije sa 50 učenika poljoprivrednika na godišnjem nivou Pripremljeni promotivni materijali i učešće na min 2 promotivna događaja za tradicionalne polj. proizvode Povećane količine poljoprivredne proizvodnje korisnika za 10%	300.000	300.000	100.000	100.000	100.000	300.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.2.1.2.	Razvoj ruralnih područja kroz samozapošljavanje (2019.-2021.)	Realizovano 18 različitih edukativnih radionica 100 biznis planova pripremljeno 100 grantova za realizaciju biznis planova dodijeljeno I samozaposleno osoba iz ruralnih područja uz grant podršku	300.000	300.000				0	100.000	100.000	100.000	300.000	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla 15% + IPA 85%	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

1.2.1.3.	Podrška za povećanje polj. kapaciteta do bržeg lokalnog ekonomskog razvoja na području grada Tuzla (2019.-2021.)	Min 20 korisnika godišnje za koje je obezbjeđena oprema ili inputi za proizvodnju Min 20 potencijalnih poljoprivrednih poduzetnika educirano Min 20 novouspostavljenih poljoprivrednih gazdinstava od korisnika podrške	150.000	150.000	50.000	50.000	50.000	150.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.2.1.4.	Ekonomski održiva proizvodnja jagodičastog voća (2019.-2021.)	Broj proizvođača bobičastog i jagodičastog voća povećan za min. 60 proizvođača (oko 20 novih proizvođača godišnje)	1.129.023	1.129.023	Finansiranje obezbijeđeno sa pozicije 1.1.2.4.			0	329.023	400.000	400.000	1.129.023	Grad Tuzla	IFAD fond	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
P 1.2.2.	Program povezivanja i jačanja tržišnih veza za poljoprivredne proizvode			0				0							
1.2.2.1.	Podrška razvoju i unapređenju zadrugarstva (2019.-2021.)	5 zadruga podržano za njihov daljnji razvoj, na godišnjem nivou Povećana poljoprivredna proizvodnja podržanih zadruga za 10%	60.000	60.000				0	20.000	20.000	20.000	60.000	Grad Tuzla	Donator	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.2.2.2.	Unapređenje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje uz podršku dijaspore (2019.)	Uspostavljena saradnja sa udruženjem dijaspore za plasman proizvoda Izrađen i distribuiran promotivni video i materijal Održane 3 radionice za poljoprivrednike Min 1 novi	65.000	65.000	13.000			13.000	52.000			52.000	Grad Tuzla	Donator + Budžet Grada Tuzla	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

		kooperant iz dijaspor													
1.2.2.3.	Formiranje Lokalne akcione grupe (LAG) za ruralni razvoj (2019.)	Predstavnici Grada, Zadruga i privatnog uključeni u LAG Redovno održavani sastanci LAG-a	30.000	30.000				0	30.000			30.000	Grad Tuzla	Donator	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
SEC 1.3.	Povećati valorizaciju prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma			0				0							
P 1.3.1.	Unapređenje turističke ponude i produženje turističke sezone			0				0							
1.3.1.1.	Stvaranje turističkog paketa kulturno-historijskog sadržaja (2020.-2021.)	Kreiran turistički paket sa minimalno 10 kulturno-historijskih sadržaja i promovisan preko min 2 turističke web stranice	65.000	65.000		20.000	25.000	45.000	0	20.000		20.000	Grad Tuzla	DOB + Donator	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.3.1.2.	Razvoj i plasman cjelovite ponude vikend turizma (2019.)	Ostvareno povećanje boravka turista u Tuzli tokom vikenda za 10% na godišnjem nivou	7.000	7.000	7.000			7.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.3.1.3.	Unapređenje turističkih sadržaja za zimsku sezonu (2019.-2021.)	Povećan broj turista u Tuzli za 5% u zimskom periodu	25.000	25.000	5.000	5.000	5.000	15.000	5.000	5.000		10.000	Grad Tuzla	DOB + Donator	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

1.3.1.4.	Pokretanje izrade autohtonih suvenira i umrežavanje proizvođača suvenira i tradicionalnih proizvoda (2020.-2021.)	Podržano 20 proizvođača tradicionalnih suvenira i tradicionalnih proizvoda na godišnjem nivou Povećana proizvodnja tradicionalnih suvenira i proizvoda za 15%	10.000	10.000		5.000	5.000	10.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.3.1.5.	Promocija turističkih potencijala i proizvoda grada Tuzla (sajmovi, video prezentacije, materijali) (2020.-2021.)	Ostvareno učešće na min 3 sajma godišnje Pripremljena min 2 promotivna materijala, video i prezentacija	20.000	20.000		5.000	5.000	10.000	0	5.000	5.000	10.000	Grad Tuzla	DOB + Donator	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.3.1.6.	Osnivanje gradskog turističkog klastera (2019.)	Unaprijeđena saradnja aktera u oblasti turizma na području grada Tuzla osnivanjem 1 klastera Povećan prihod članica klastera za 1,5% u prosjeku godišnje	3.500	3.500	3.500			3.500	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.3.1.7.	Podsticaji za mlade i početnike u turističkoj djelatnosti (2019.-2021.)	Podrška za najmanje 5 novih poduzetnika u oblasti turizma na godišnjem nivou	25.000	25.000	5.000	5.000	5.000	15.000	0	5.000	5.000	10.000	Grad Tuzla	DOB + Donator	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
P 1.3.2.	Podizanje kvaliteta turističkih usluga			0				0							
1.3.2.1.	Animiranje standardizacije slobodnih smještajnih kapaciteta za iznajmljivanje u turističke svrhe (2019.)	Povećanje kvaliteta smještajnih kapaciteta za turiste na području grada Tuzla uz standardizaciju min 20 novih smještajnih kapaciteta	3.000	3.000	3.000			3.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

1.3.2.2.	Ponuda online informacija za turiste po principu 'sve na jednom mjestu'(2019.)	Uspostavljena online turistička platforma sa relevantnim podacima za turiste na području grada Tuzla Povećanje broja posjetilaca online turističke platforme za 10% godišnje	4.000	4.000				0	4.000			4.000	Grad Tuzla	Javna ustanova	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.3.2.3.	Iniciranje razvoja smještajnih kapaciteta za ruralni turizam (2019.)	Povećan interes lokalnih domaćinstava za uključivanje u turističku ponudu ruralnog turizma sa min. 20 smještajnih kapaciteta	5.000	5.000				0	0	5.000		5.000	Grad Tuzla	Donator	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
1.3.2.4.	Edukacija za turističke operatore (2020.)	Povećani kapaciteti turističkih operatera za privlačenje turista za min 10 novih operatera	1.500	1.500		1.500		1.500	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
SC 2	Unapređenje javne infrastrukture i društvenog života			0				0							
SEC 2.1.	Povećati socijalnu uključenost i zaštitu građana			0				0							
P 2.1.1.	Socijalna prava za ranjive grupe			0				0							
2.1.1.1.	Pružanje usluga njege i pomoći za osobe treće životne dobi (2019.-2020.)	Pružena podrška za 200 korisnika treće životne dobi uslugama pomoći i njege na godišnjem nivou Povećano zadovoljstvo uslugama njege i pomoći osobama treće životne dobi	385.000	385.000	100.000	100.000		200.000	100.000	85.000		185.000	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

2.1.1.2.	Podrška ranjivim grupama u oblasti obrazovanja i zdravstvene zaštite (2019.-2020.)	250 korisnika iz ranjivih grupa ostvaruje redovno prava u oblasti obrazovanja i zdravstvene zaštite	35.000	35.000	20.000	15.000	35.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
2.1.1.3.	Poboljšanje socio-ekonomske situacije mladih ljudi bez roditeljskog staranja (2019.)	20 mladih osoba bez roditeljskog staranja ostvarilo inkluziju kroz poboljšanje socioekonomskih uslova	40.000	40.000			0	40.000			40.000	CSO	CSO	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
2.1.1.4.	Podrška inkluziji marginaliziranih i ranjivih grupa (aktivnosti i projekti NVO-a) (2019.-2021.)	Preko 300 korisnika iz kategorije marginaliziranih i ranjivih grupa ostvarilo inkluziju Min 3 sklopljena partnerstva između udruženja i Grada Tuzla za projekte inkluzije	135.000	135.000	35.000	50.000	50.000	135.000	0		0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
2.1.1.5.	Izrada socijalne karte na području grada Tuzla (2019.)	Sve relevantne institucije koriste socijalnu kartu za verifikaciju socijalnog statusa i efikasnije pružanje usluga socijalne zaštite	30.000	30.000	30.000		30.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
2.1.1.6.	Proširenje i poboljšanje uslova za boravak djece u vrtićima JU „Naše dijete“ Tuzla (2020.-2021.)	Poboljšani smještajni uslovi i uslovi za boravak i igru djece u vrtićima i poboljšano zadovoljstvo roditelja korisnika	150.000	150.000		50.000	50.000	100.000	50.000		50.000	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
SEC 2.2.	Unaprijediti javnu infrastrukturu			0			0							
P 2.2.1.	Unapređenje putne infrastrukture			0			0							

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

2.2.1.1.	Izgradnja i rekonstrukcija ceste Tušanj - Mandići (kroz krug Rudnika soli), MZ Tušanj (2019.)	Izgrađeno i rekonstruisano oko 750 m puta kroz Rudnik soli, na dionici Tušanj-Mandići, i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	900.000	900.000	400.000			400.000	500.000			500.000	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.1.2.	Sanacija dijela puta u romskom naselju na Krojčici, MZ Kreka (2019.)	Sanirano i asfaltirano 300 m makadamskog puta uz sanaciju oborinske kanalizacije i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	60.000	60.000	60.000			60.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.1.3.	Izgradnja kružnog toka kod Tenisa (2019.)	Kružnim tokom povezano 5 ulica i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	505.000	505.000	505.000			505.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.1.4.	Izgradnja mosta preko rijeke Jale u naselju Jahići, MZ Simin Han (2019)	Izgrađeno 20 m mosta za bolju komunikaciju u naselju Jahići i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	410.000	410.000	410.000			410.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.1.5.	Pješački most preko rijeke Jale Stupine Sjenjak (2019)	Izgrađeno 25 m mosta za bolju komunikaciju u naselju Sjenjak i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	105.000	105.000	105.000			105.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

2.2.1.6.	Izgradnja mosta i sanacija puta u naselju Požarnica (2019.)	Izgrađeno 25 m mosta za bolju komunikaciju u naselju Požarnica i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	350.000	350.000	350.000			350.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.1.7.	Sanacija puteva u naselju Grabovica (2019.)	Sanirano oko 1.500 m puteva i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	300.000	300.000	300.000			300.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.1.8.	Sanacija puteva u ostalim MZ (2019.)	Sanirano oko 60.000 m puteva i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	450.000	450.000	450.000			450.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.1.9.	Rekonstrukcija puta Dokanj-Breške (nova trasa) (2020.)	Rekonstruisano oko 3.500 m puta za poboljšanje komunikacijskih uslova na dionici Dokanj-Breške i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	150.000	150.000		150.000		150.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.1.10.	Asfaltiranje, sanacija i rekonstrukcija puteva u pojedinim mjesnim zajednicama općine Tuzla, u skladu sa Planom kapitalnih investicija (2019.-2021.)	U skladu sa Planom kapitalnih investicija, oko 50.000 m za poboljšanje komunikacijskih uslova i povećano zadovoljstvo građana putnom infrastrukturom	7.860.000	7.860.000	2.620.000	2.620.000	2.620.000	7.860.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

2.2.1.11.	Zagovaranje izgradnje Y kraka autoceste od Sarajeva prema Beogradu, koji vodi preko Žepča, Tuzle, Brčkog i Bijeljine do granice sa Srbijom (2019.-2021.)	Realizovano zagovaranje kroz učešće na min 5 sastanaka i pregovora Informisane zainteresovane strane putem izdatih i distribuiranih min 5 saopštenja za javnost	0	0			0	0			0	Grad Tuzla		Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.1.12.	Promocija regulacionog plana radi izradnje saobraćajnice sa tunelom Tuzla – Međunarodni aerodrom Dubrave (2019.-2021.)	Realizovane min 3 promocije radi zagovaranja izgradnje ove saobraćajnice prema nadležnim institucijama Ostvareno min 5 kontakata zainteresovanih za izgradnju saobraćajnice	0	0			0	0			0	Grad Tuzla		Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
P 2.2.2.	Unapređenje vodovodne infrastrukture			0			0							
2.2.2.1.	Izgradnja sistema vodosnabdijevanja naselja Gornja Lipnica, I faza (2019.)	Izgrađeno 5.500 m vodovodne mreže u naselju Gornja Lipnica Obezbeđeno redovno snabdijevanje vodom za 800 novih korisnika priključenih na sistem	886.000	886.000	886.000		886.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.2.2.	Vodosnabdijevanje naselja Pekmezije, MZ Solina (2019.)	Izgrađeno 2.400 m vodovodne mreže u naselju Pekmezije, MZ Solina Obezbeđeno redovno snabdijevanje vodom za 200 novih korisnika priključenih na sistem	186.000	186.000	141.000		141.000	45.000			45.000	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

2.2.2.3.	Vodosnabdijevanje naselja Mala Solina, MZ Solina (2019.)	Izgrađeno 4.050 m vodovodne mreže u naselju Mala Solina Obezbjedeno redovno snabdijevanje vodom 250 novih korisnika priključenih na sistem	595.000	595.000	475.000			475.000	120.000			120.000	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.2.4.	Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija vodovodne mreže na području grada Tuzla (2019.-2021.)	Izgrađeno i rekonstruisano oko 6.000 m vodovodne mreže Obezbjedeno redovno snabdijevanje vodom na projektom obuhvaćenom području	2.500.000	2.500.000	500.000	1.000.000	1.000.000	2.500.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.2.5.	Obezbjedenje novih kapaciteta za dugoročno snabdijevanje vodom Grada Tuzla (2019.-2020., početak u 2018.)	Poboljšanjem uslova za vodosnabdijevanje u gradu Tuzla i smanjeni gubici u vod.mreži za min. 20%	24.000.000	24.000.000				0	12.000.000	12.000.000		24.000.000	Grad Tuzla+JKP ViK Tuzla	Kredit KfW	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
P 2.2.3.	Unapređenje kanalizacione infrastrukture		-	0				0							
2.2.3.1.	Kanalizacija u Fočanskoj ulici (2019.)	Izgrađeno 2.500 m kanalizacione mreže i 110 novih korisnika priključeno na kanalizacionu mrežu	350.000	350.000	250.000			250.000	100.000			100.000	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.3.2.	Kanalizaciona mreža u naselju Krojčica (2019.)	Izgrađeno 665 m kanalizacione mreže i 80 novih korisnika priključeno na kanalizacionu mrežu	61.500	61.500	61.500			61.500	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

2.2.3.3.	Kanalizaciona mreža u naselju Grabovica (2019.)	Izgrađeno 4.500 m kanalizacione mreže i 500 novih korisnika priključeno na kanalizacionu mrežu	1.400.000	1.400.000	1.400.000			1.400.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.3.4.	Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija kanalizacione mreže na području grada Tuzla (2019.-2021.)	Izgrađeno i rekonstruisano oko 8.000 m kanalizacione mreže i oko 700 novih korisnika priključeno na kanalizacionu mrežu	2.500.000	2.500.000	500.000	1.000.000	1.000.000	2.500.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
P 2.2.4.	Ostala društvena infrastruktura														
2.2.4.1.	Izgradnja gradskog groblja - I etapa (2019.)	Urađena projektna dokumentacija I faze za realizaciju I etape izgradnje gradskog groblja na novoj lokaciji Obezbjedeni svi uslovi za početak gradnje u skladu sa projektom dokumentacijom	150.000	150.000	150.000			150.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.4.2.	Izgradnja javne rasvjete na području nekoliko mjesnih zajednica (2019.-2021.)	Min 15 MZ dobilo javnu rasvjetu za povećanje sigurnosti i ugodnosti života građana i bezbjednosti učesnika u saobraćaju	200.000	200.000	50.000	50.000	100.000	200.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.2.4.3.	Izgradnja novih i adaptacija postojećih autobusnih stajališta na području nekoliko mjesnih zajednica, sa postavljanjem	Izgrađena ili adaptirana autobusna stajališta i poboljšan pristup javnom saobraćaju za stanovnike 10 MZ-a	100.000	100.000		50.000	50.000	100.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla i DOB	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

	nadstrešnica (2020.-2021.)														
SEC 2.3.	Poboljšati uslove za razvoj kulture i sporta														
P 2.3.1.	Poboljšanje uslova za razvoj sporta														
2.3.1.1.	Izgradnja istočne tribine Stadiona Tušanj Tuzla - II faza izgradnje istočne tribine (2019.)	Povećan kapacitet Stadiona Tušanja za 7.000 mjesta Povećani prihodi JU Stadion Tušanj za 20%	1.500.000	1.500.000	1.500.000			1.500.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.3.1.2.	Rekreacioni centar Ilinčica (2020.)	Uređen multifunkcionalni objekat i okolni prostor za posjetitelje na Ilinčici Povećani broj posjetitelja Ilinčici	400.000	400.000		400.000		400.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.3.1.3.	Sanacija, rekonstrukcija i izgradnja manjih višenamjenskih igrališta na području grada Tuzla (2019.)	Izgrađeno 5 višenamjenskih igrališta u 5 MZ Ostvareno povećanje broja članova sportskih klubova za 5%	50.000	50.000	50.000			50.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
2.3.1.4.	Afirmisanje i razvoj amaterskog, rekreativnog i vrhunskog sporta na području grada Tuzla (2019.-2021.)	Pružena podrška za oko 100 sportskih udruženja Ostvareno povećanje broja članova koji se bave sportom na oko 4.500	450.000	450.000	150.000	150.000	150.000	450.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ekonomski razvoj i društ.v.djelatnosti
2.3.1.5.	Podrška sportskih manifestacija i takmičenja na području grada Tuzla (2019.-	Podrška za oko 60 sportskih manifestacija na području grada Tuzla Aktivno	240.000	240.000	80.000	80.000	80.000	240.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ekonomski razvoj i društ.v.djelatnosti

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

	2021.)	uključeno u sportske manifestacije i takmičenja preko 1.500 sportista													
2.3.1.6.	Revitalizirati atletsku stazu na stadionu Tušanj (2020.)	Revitalizirano 400m atletske staze i kreirani uslovi za naplatu usluga Povećani prihodi od naplate usluga vezanih za atletsku stazu za 5%	80.000	80.000		80.000		80.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
P 2.3.2.	Poboljšanje uslova za razvoj kulture			0				0							
2.3.2.1.	Organizacija međunarodnih književnih susreta Cum Grano Salis (2019.-2021.)	Podržano preko 500 učesnika manifestacije Najznačajnija nagrada za roman u regionu	135.000	135.000	45.000	45.000	45.000	135.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
2.3.2.2.	Organizacija međunarodnog festivala umjetnosti mladih Kaleidoskop (2019.-2021.)	Najmanje 15.000 mladih na festivalu umjetnosti	270.000	270.000	60.000	60.000	60.000	180.000	30.000	30.000	30.000	90.000	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
2.3.2.3.	Organizacija manifestacije „Ljeto u Tuzli“ (2019.-2021.)	Afirmacija najmanje 45 organizacija civilnog društva u oblasti kulture	180.000	180.000	60.000	60.000	60.000	180.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
2.3.2.4.	Unapređenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa (2019.-2021.)	Podržana sva kulturno-nacionalna udruženja na području grada Povećan broj učesnika kulturno-nacionalnih sadržaja za 5%	120.000	120.000	40.000	40.000	40.000	120.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
2.3.2.5.	Kvalitetniji kulturni život sa dijasporom (2019)	Organizovane najmanje 2 kulturne manifestacije u	62.500	62.500	12.500			12.500	50.000			50.000	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti

		saradnji s kulturnim institucijama iz dijaspore Pripremljeni i distribuirani promotivni materijali preko tur.agencija uz podršku dijaspore Opremljena i otvorena suvenirnica u okviru Turističke zajednice Povećan broj učesnika iz udruženja iz dijaspore u međunarodnim kulturnim manifestacijama u Tuzli za 5%													
2.3.2.6.	Kulturne manifestacije u Tuzli (2019.-2021.)	Podržano 60 kulturnih manifestacija u organizaciji civilnog društva Povećan broj aktivnih učesnika kulturnih manifestacija za 5%	240.000	240.000	80.000	80.000	80.000	240.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za ek.razvoj i dr.djelatnosti
SEC 2.4.	Ojačati kapacitete za pružanje kvalitetnijih javnih usluga korisnicima			0				0							
P 2.4.1.	Poboljšanje kapaciteta javne uprave			0				0							
2.4.1.1.	Izgraditi bazu podataka nekretnina u vlasništvu grada Tuzla (2019.)	Skupljeni i ažurirani podaci o nekretninama u vlasništvu grada u jednoj bazi podataka Redovno realizovane aktivnosti nadzora i analize upravljanja nekretninama	80.000	80.000	80.000			80.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za geod.i imov.pravne poslove

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

2.4.1.2.	Unapređenje informacionog sistema i rada sa prostornim podacima za područje Grada Tuzla (2019.)	Unaprijeđen informacioni sistem sa ažuriranim prostornim podacima Rješeni svi zahtjevi korisnika vezani za prostorne podatke u predviđenim rokovima	120.000	120.000	120.000			120.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za geod.i imov.pravne poslove
2.4.1.3.	Adresni registar (registar adresa) (2019.)	Uspostavljena jedinstvena baza podataka koja omogućava pregled svih neophodnih podataka vezanih za objekte, katastarske čestice i adrese Uspostavljena veza sa evidencijom prebivališta i boravišta	100.000	100.000	80.000			80.000	20.000			20.000	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za geod.i imov.pravne poslove
2.4.1.4.	Uvođenje sistema pametnog grada (2021.)	Povećana pokrivenost gradabesplatnim internetom za 25% Unaprijeđena efikasnost rada 1 javnog preduzeća sa smanjenjem troškova za 10%, po uvođenju sistema pametnog upravljanja	300.000	50.000			50.000				250.000	250.000	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla Donatori	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
SC 3	Poboljšati kvalitet okoliša			0				0							
SEC 3.1.	Smanjiti nepovoljne uticaje na okoliš (industrija, saobraćaj, stanovništvo i dr.)			0				0							

P 3.1.1.	Zagovaranje, promocija i realizacija mjera za smanjenje zagađenja zraka			0				0						
3.1.1.1.	Zagovaranje za ugradnju filtera za odsumporavanje na postojećim blokovima TE Tuzla i izgradnju zamjenskog bloka 7 TE Tuzla (2019.-2021.)	Realizovano zagovaranje kroz učešće na min 4 sastanaka i pregovora sa nadležnim subjektima Izdato min 4 saopštenja za javnost Donesena Rezolucija Gradskog vijeća	0	0				0	0			0	Grad Tuzla	Gradonačelnik, Stručna služba za poslove gradonačelnika
3.1.1.2.	Promocija i edukacija ekološke vožnje i prevoza (2019.-2021.)	Održano 2 promotivna i edukativna događaja u prosjeku godišnje	10.000	10.000	3.500	3.500	3.000	10.000	0			0	Grad Tuzla	DOB Služba za prost.ur. i zaštitu okoline
3.1.1.3.	Grupa mjera za podizanje svijesti građana u mjesnim zajednicama i poticanje korištenja ekološkog prijevoza (2019.-2021.)	Povećana svijest građana u 40 mjesnih zajednica i povećan interes građana za korištenje javnog prijevoza i bicikla kao prevoznog sredstva za min 10%	15.000	15.000				0	5.000	5.000	5.000	15.000	Grad Tuzla	Javno preduzeće Služba za prost.ur. i zaštitu okoline
3.1.1.4.	Izgradnja biciklističke staze (VIII faza) (2020.)	Poboljšano stanje 1.200 m biciklističkih staza i povezane postojeće staze Povećan broj članova Biciklističkog kluba Tuzla za 10%	250.000	250.000		250.000		250.000	0			0	Grad Tuzla	DOB Služba za kom.posl.,izgr. i p.MZ
P 3.1.2.	Program ozelenjavanja i ukrašavanja													
3.1.2.1.	Nastavak realizacije projekata ozeljenjavanja i ukrašavanja	Formirano i redovno održavano 5 ozelenjenih i ukrašenih zona	20.000	20.000	10.000	10.000		20.000	0			0	Grad Tuzla	DOB Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

	područja općine Tuzla (2019.-2020.)														
3.1.2.2.	Revitalizacija šumskog pojasa između TE Tuzla i naselja Kolona, Bukinje i Povrat (2019.)	Izgrađen zaštitni pojas i ekološki prihvatljivija zona od 2.000m2	10.000	10.000	10.000		10.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ	
3.1.2.3.	Zamjena ostarjelog i oboljelog bjelogoričnog i crnogoričnog drveća (2019.)	Zamijenjeno oko 500 starih stabala i redovno održavani drvoredi	10.000	10.000	10.000		10.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ	
SEC 3.2.	Unaprijediti sistem i javnu svijest za integralno upravljanje otpadom			0			0								
P 3.2.1.	Program upravljanja otpadom			0			0								
3.2.1.1.	Izrada projektne dokumentacije i priprema za proširenje kapaciteta regionalne deponije „Desetine“ Tuzla (2020.-2021.)	Pripremljena projektna dokumentacijaOtkupljeno zemljište i prošireni kapaciteti deponije u skladu sa pripremljenom projektnom dokumentacijom	300.000	300.000		100.000	100.000	200.000	50.000	50.000		100.000	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
3.2.1.2.	Nastavak izgradnje reciklažnih dvorišta u Tuzli (2020.-2021.)	Uspostavljeno 50 novih reciklažnih dvorišta u Tuzli i povećane količine selektivno prikupljenog otpada za 5%	250.000	250.000		100.000	100.000	200.000	0	50.000		50.000	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
3.2.1.3.	Uvođenje primarne selekcije otpada u domaćinstvima (2020.-2021.)	Najmanje 10.000 individualnih domaćinstava obuhvaćeno primarnom selekcijom otpada i povećane količine selektivno prikupljenog otpada za 5%	80.000	80.000		40.000	20.000	60.000	0	20.000		20.000	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

3.2.1.4.	Promocija i obuka u oblasti upravljanja otpadom za javni i privatni sektor (2020.-2021.)	Ojačana svijest najmanje 1.000 domaćinstava i 500 privrednih subjekata o odlaganju otpada i povećane količine selektivno prikupljenog otpada za 5%	60.000	60.000		20.000	20.000	40.000	0	20.000		20.000	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
SEC 3.3.	Osigurati veći stepen sigurnosti i zaštite od prirodnih i drugih nesreća (klizišta, poplave i dr.)			0				0							
P 3.3.1.	Program zaštite od poplava			0				0							
3.3.1.1.	Čišćenje vodotoka na području mjesnih zajednica (2019.-2021.)	Očišćeno oko 1.000 m vodotoka u prosjeku godišnje i nema zabilježenih poplava u očišćenoj zoni	300.000	300.000		200.000	100.000	300.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
3.3.1.2.	Regulacija vodotoka Joševica (MZ Lipnica donja, Lipnica srednja i Lipnica gornja) (2021.)	Regulisan vodotok u dužini od 5.000 m i nema zabilježenih poplava u regulisanoj zoni	590.000	590.000			390.000	390.000	0		200.000	200.000	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
P 3.3.2.	Program sanacije klizišta			0				0							
3.3.2.1.	Sanacija klizišta u MZ Brčanska Malta (2021.)	Povećana sigurnost za najmanje 130 domaćinstava u MZ Kiseljak	400.000	400.000			400.000	400.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
3.3.2.2.	Sanacija nestabilnog dijela padine u naselju Rasovac (MZ Tušanj) (2021.)	Povećana sigurnost za najmanje 150 domaćinstava u MZ Kiseljak	700.000	700.000			700.000	700.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
3.3.2.3.	Interventna sanacija klizišta na području grada Tuzla (2019.-2021.)	Uklanjanje opasnosti od klizišta za građane, infrastrukturu i	800.000	800.000	200.000	300.000	300.000	800.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ

		objekte prema ukazanoj potrebi													
SEC 3.4.	Povećati primjenu politika energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije			0				0							
P 3.4.1.	Energetska efikasnost toplinske energije			0				0							
3.4.1.1.	Toplifikacija naselja Batva (2019.)	Povećan broj korisnika daljinskog sistema grijanja za 80 korisnika koji više ne koriste individualna ložišta ili druge izvore toplinske energije	759.000	759.000	759.000			759.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
3.4.1.2.	Projekat toplifikacije individualnih stambenih objekata u naselju Skojevska (ulice Slavka Mičića i Strajka Mitrovića), MZ Brčanska Malta (2019.)	Povećan broj korisnika daljinskog sistema grijanja za 75 korisnika koji više ne koriste individualna ložišta ili druge izvore toplinske energije	993.000	993.000	993.000			993.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
3.4.1.3.	Toplifikacija objekata u ulici Put Vinište, MZ Jala (2019.)	Povećan broj korisnika daljinskog sistema grijanja za 30 korisnika koji više ne koriste individualna ložišta ili druge izvore toplinske energije	250.000	250.000	250.000			250.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
3.4.1.4.	Toplifikacija dijela MZ Mejdan (2019.)	Povećan broj korisnika daljinskog sistema grijanja za 30 korisnika koji više ne koriste	250.000	250.000	250.000			250.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

		individualna ložišta ili druge izvore toplinske energije													
3.4.1.5.	Toplifikacija naselja na području grada Tuzla, uključujući i projekte priključenja individualnih stambenih objekata (2019.-2021.)	Povećan broj korisnika daljinskog sistema grijanja za 300 korisnika koji više ne koriste individualna ložišta ili druge izvore toplinske energije	7.100.000	7.100.000		3.600.000	3.500.000	7.100.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
3.4.1.6.	Stvaranje uslova za naplatu potrošnje toplinske energije prema utrošenoj energiji kod svih potrošača (2019.-2021.)	Ugrađeno 5% novih individualnih mjerila/kalorimetara u prosjeku godišnje i ostvarena pravedna raspodjela troškova toplinske energije po korisnicima	30.000	30.000				0	0	30.000		30.000	JP Centralno grijanje Tz		Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
3.4.1.7.	Ugradnja toplotne izolacije na sve javne objekte (2019.-2021.)	Na 5 javnih objekata ugrađena toplotna izolacija Ostvarena ušteda u troškovima za toplotnu energiju za 15%	150.000	150.000	50.000	50.000	50.000	150.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
3.4.1.8.	Energetska obnova objekta SKPC Mejdan (2020.)	Ostvarena ušteda u troškovima za toplotnu energiju za 5%	700.000	105.000		105.000		105.000		595.000		595.000	SKPC Mejdan	DOB EU	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
P 3.4.2.	Energetska efikasnost električne energije			0				0							
3.4.2.1.	Ugradnja LED svjetiljki u javnu rasvjetu (2019.)	Ugrađeno 80 LED svjetiljki Ostvarena ušteda u troškovima za el. energiju za javnu rasvjetu za	50.000	50.000	50.000			50.000	0			0	Grad Tuzla	Budžet Grada Tuzla	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ

Strategija integrisanog razvoja grada Tuzla - revidirana strateška platforma – strateško fokusiranje

		5%													
3.4.2.2.	Ugradnja solarnih sistema za pripremu tople vode i fotonaponskih sistema za proizvodnju električne energije na svim javnim objektima (gdje je to opravdano) (2019.-2021.)	Na 5 javnih objekata ugrađeni solarni sistemi i fotonaponski sistem Ostvarena ušteda u troškovima za el. energiju za 5%	150.000	150.000	50.000	50.000	50.000	150.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
3.4.2.3.	Smanjenje gubitaka električne i toplotne energije mjesnih zajednica za urbane i vanurbane mjesne zajednice (2019.-2020.)	Smanjeni gubici el. energije za 5% i smanjeni gubici toplotne energije za 5%	180.000	180.000	90.000	90.000		180.000	0			0	Grad Tuzla	DOB	Služba za kom.poslove, izgradnju i poslove MZ
				0				0				0			
UKUPNO:			67.438.523	67.438.523	15.395.500	11.505.000	11.678.000	38.773.500	14.000.023	13.545.000	1.315.000	28.860.023			

3.2. Plan organizacionih i ljudskih kapaciteta za implementaciju, praćenje i vrednovanje strategije

Plan organizacionih i institucionalnih kapaciteta za uspješnu implementaciju Strategije izrađen je na osnovu zaključaka koji su proizašli kao rezultat analize u okviru procesa revizije Strategije razvoja, a na bazi preporuka za poboljšanja koja su definisana u okviru aktivnosti LID projekta te preporuka srednjoročne evaluacije Strategije razvoja grada Tuzle.

Pregled postojećih kapaciteta za implementaciju strategije

U okviru jačanja institucionalnih kapaciteta Grada Tuzle, od decembra 2017. godine je, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji gradskih organa uprave i gradskih službi Grada Tuzle, uspostavljeno Odjeljenje za razvojno planiranje i upravljanje razvojem pri Stručnoj službi za poslove Gradonačelnika. Ovo Odjeljenje ima ulogu jedinice za upravljanje razvojnim aktivnostima (JURA), za koju su predviđena 4 radna mjesta: šef Odjeljenja za razvojno planiranje i upravljanje razvojem, Stručni savjetnik za praćenje realizacije projekata, Stručni savjetnik za praćenje i evaluaciju razvojnih projekata i Stručni savjetnik za razvojno programiranje. Trenutno su popunjena 2 radna mjesta, dok dva radna mjesta stručnog savjetnika nisu još uvijek popunjena. Uspostavljanjem ovog Odjeljenja može se očekivati značajniji napredak u narednom periodu u sistemskom pristupu upravljanju razvojem i implementaciji Strategije.

Partnerska grupa, kao razvojno tijelo za implementaciju participativnog pristupa, uspostavljeno je u 2017. godini, te nije djelovalo u proteklom srednjoročnom periodu implementacije Strategije. Održan je jedan sastanak Partnerske grupe u 2017. godini, a ovo tijelo će nastaviti sa radom u narednom periodu sprovođenja aktivnosti vezanih za Strategiju razvoja.

Razvojni tim Grada Tuzle nije bio uspostavljen u toku prethodnog perioda implementacije Strategije, a njegovo uspostavljanje je realizovano u aprilu 2018. godine. Razvojni tim je operativno, izvršno i koordinaciono tijelo koje će biti zaduženo za vođenje procesa revizije integrisane strategije razvoja grada Tuzla, na principima održivog razvoja i socijalne uključenosti, a u skladu sa standardiziranom metodologijom za planiranje lokalnog razvoja (MiPro). Pored predstavnika gradske uprave, u sastav Razvojnog tima su uključeni i predstavnici Gradskog vijeća Tuzla i drugi socioekonomski akteri razvoja u lokalnoj zajednici.

S obzirom na to da su uspostavljeni institucionalni kapaciteti koje čine Jedinica za upravljanje razvojnim aktivnostima (JURA), Partnerska grupa i Razvojni tim, uspostavljena je institucionalna održivost za planiranje, implementaciju i praćenje Strategije razvoja u budućem periodu.

Planovi implementacije 1+2, godišnji planovi i izvještaji službi i organa uprave su uvedeni u praksu rada Gradske uprave od 2017. godine, kao i Godišnji izvještaji o implementaciji Strategije razvoja. Kalendar ključnih aktivnosti JURA će se ažurirati u narednom periodu svake godine. Ne postoji centralizovana baza podataka u Gradu sa podacima od značaja za upravljanje razvojem, ali su uz podršku UNDL LID projekta, od 2017. godine uvedeni tabelarni alati za praćenje sektorskih i makro indikatora razvoja, kao i tabelarni alat za praćenje realizacije projekata.

Ključnu ulogu u Gradu Tuzli u implementaciji, praćenju i vrednovanju Strategije imaju:

Gradonačelnik kroz jasno uspostavljanje mehanizama i definisanje odgovornosti službi u pogledu implementacije dijelova Strategije iz njihove nadležnosti te obezbjeđivanja njihove koordinacije i usklađenosti rada službi gradske uprave i planiranja budžeta sa planovima implementacije Strategije.

Gradsko vijeće koje razmatra izvještaj o realizaciji strateških i programskih dokumenata, uključujući i Strategiju razvoja kao vodeći strateški dokument koji je osnova za kreiranje i usvajanje svih ostalih razvojnih politika za grad Tuzlu.

Jedinstveni gradski organ kroz svoje organizacione jedinice (Stručna služba za poslove gradonačelnika i

druge službe) koji priprema program razvoja grada, prostorne i urbanističke planove i učestvuje u izradi i operacionalizaciji plana implementacije strateških intervencija 1+2.

Jedinica za upravljanje razvojem (JURA) čiju ulogu ima Odjeljenje za razvojno planiranje i upravljanje razvojem, koji koordinira rad Razvojnog tima i konsultancije sa Partnerskom grupom. Ovo Odjeljenje, uz podršku Razvojnog tima i konsultancije sa Partnerskom grupom, se ekspertno bavi Strategijom razvoja, zatim inicira, koordinira i olakšava internu i eksternu koordinaciju aktivnosti svih aktera od promocije, pripreme i iniciranja projekata, izvođenja, praćenja, izvještavanja do iniciranja i ažuriranja Strategije te permanentno prati moguće izvore finansiranja na svim nivoima.

Potrebe za unapređenjem pristupa upravljanju razvojem

Na osnovu analize kapaciteta i procesa za upravljanje razvojem u Gradu Tuzli, koja je provedena u okviru srednjoročne evaluacije Strategije razvoja, te na osnovu zaključaka analize sprovedene u procesu revizije utvrđeno je da postoji osnova za dalje jačanje funkcije upravljanja razvojem. U tom pravcu zaključeno je da je potrebno:

- izvršiti popunjavanje 2 upražnjene pozicije u Odjeljenju za razvojno planiranje i upravljanje razvojem, kao ključnom koordinacionom tijelu (JURA) za izradu, implementaciju i praćenje Strategije razvoja;
- usvojiti i adekvatno primjenjivati Pravilnik o godišnjem planiranju, praćenju i vrednovanju i izvještavanju (PPVI procedure), kojim su definisani poslovi, uloge, odgovornosti i rokovi svih relevantnih aktera, a prvenstveno zaposlenih u gradskoj upravi, na realizaciji svake faze u procesu implementacije Strategije razvoja i aktivnosti iz redovnih nadležnosti;
- nastaviti izrađivati redovno planove implementacije 1+2 pri čemu je u izradu potrebno uključiti sve rukovodeće strukture, u koje je potrebno ugrađivati i eventualno nove projekte usljed izmijenjenih okolnosti, a koji su u koherentni sa sektorsnim i strateškim ciljevima, koji će se ugrađivati u Budžet i usaglašavati sa raspoloživim sredstvima viših razina vlasti te domaćih i vanjskih fondova;
- osigurati operacionalizaciju Strategije i planova implemenacije 1+2 ugradnjom utvrđenih prioriteta u godišnje planove rada službi i godišnji plan rada organa uprave;
- osigurati dostavljanje podataka kreiranjem jedinstvenih formi i obrazaca za izvještavanje od strane svih učesnika u implementaciji;
- unaprijediti internu komunikaciju službi i pozicije za koordinaciju strateških aktivnosti (JURA) s ciljem pravovremenog prikupljanja podataka i izrade jedinstvene baze projekata sa relevantnim podacima i pokazateljima ostvarenja Strategije;
- jačati međusobni dijalog i kanale komunikacije sa eksternim akterima s ciljem aktivnijeg uključenja u procese planiranja i implementacije u svrhu postizanja boljih i održivih rezultata;
- jačati kapacitete predstavnika lokalne uprave i eksternih aktera za pisanje projekata u skladu sa zahtjevima donatora i EU fondova u svrhu privlačenja eksternih izvora u implementaciji Strategije razvoja;
- jačati sistem upravljanja kvalitetom putem dosljedne primjene PPVI procedure ali i putem ostalih mehanizama (npr. anketiranjem građana i provođenjem tematskih sastanaka sa Partnerskom grupom, NVO, poslovnim sektorom, vezano za informisanje o Strategiji razvoja i planiranim i provedenim intervencijama koje imaju direktne efekte na potrebe socio-ekonomskih aktera).

Kontrolno vrednovanje revidirane Strategije razvoja grada Tuzle provodi se nakon 3 godine za sektorske planove, dok će se finalno vrednovanje za sektorske planove i finalni vrednovanje revidirane Strategije provesti nakon 2023. godine. Utvrđene preporuke iz kontrolnog vrednovanja će se uvrstiti u sektorske planove kroz revidiranje dijelova sektorskih planova na koje se preporuke odnose, a preporuke iz finalnog vrednovanja će se koristiti u procesu pripreme nove Strategije za budući period, nakon isteka važenja postojeće Strategije po završetku 2023. godine.

Pregled osnovnih aktivnosti i odgovornosti za implementaciju Strategije razvoja grada Tuzle

Osnovne uloge i odgovornosti za implementaciju , praćenje, vrednovanje i izvještavanje		
Aktivnosti^(*)	Nadležnost	Rok (okvirno)
Definisanje prioriteta za <u>narednu godinu</u> na osnovu strateško-programskih dokumenata i izrada Plana implementacije (1+2)	Inicijator i vlasnik procesa: šef Odjeljenja za razvojno planiranje i upravljanje razvojem (Koordinator Razvojnog tima (RT)) Nosioci i učesnici u procesu: Šefovi nadležnih službi gradske uprave (GU) i službenici GU Kolegij gradonačelnika, Članovi RT	Prvi kvartal tekuće godine najkasnije do 15. aprila (po rokovima iz entitetskih Zakona o budžetu)
Izrada nacrt planova rada službi za <u>narednu godinu</u> , uključujući projekte iz Strategije razvoja i redovne poslove	Inicijator i vlasnik procesa: Šefovi nadležnih službi OU i službenici Nosioci i učesnici: šef Odjeljenja za razvojno planiranje i upravljanje razvojem Služba za budžet i finansije	01.08-15.08.
Uključivanje strateških projekata i mjera i planova rada u plan budžeta za narednu godinu	Inicijator i vlasnik procesa: Šef Službe za budžet i finansije Nosioci i učesnici procesa: šef Odjeljenja za razvojno planiranje i upravljanje razvojem šefovi Službi GU Kolegijum gradonačelnika	15.08-15.09 (sa Službom za BiF); 15.09-15.10 (prvi nacrt) 15.10-05.11 (drugi nacrt) tekuće godine 01.12.-15.12. (treći nacrt)
Izrada nacrt objedinjenog Godišnjeg plana rada gradske uprave (za <u>narednu godinu</u>)	Inicijator i vlasnik procesa: Gradonačelnik Nosioci i učesnici u procesu: Kabinet gradonačelnika i šef Odjeljenja za razvojno planiranje i upravljanje razvojem	01.10-31.10. (prvi nacrt) 01.12.-31. 12. (drugi nacrt)
Usklađivanje plana implementacije 1+2, planova rada službi i godišnjeg plana gradske uprave sa usvojenim Budžetom za <u>narednu godinu</u>	Inicijator i vlasnik procesa: šef Odjeljenja za razvojno planiranje i upravljanje razvojem i Koordinator RT-a Nosioci i učesnici procesa: Šefovi Službi Kolegijum gradonačelnika	10 dana od dana usvajanja budžeta
Usvajanje objedinjenog Godišnjeg plana rada gradske uprave za <u>narednu godinu od strane Gradskog vijeća</u>	Inicijator i vlasnik procesa: Gradonačelnik Nosioci i učesnici u procesu: Gradsko vijeće	15 dana od dana usvajanja budžeta
Priprema kalendara za praćenje realizacije Godišnjeg plana rada gradske uprave	Inicijator i vlasnik procesa: šef Odjeljenja za razvojno planiranje i upravljanje razvojem i Koordinator RT-a Nosioci i učesnici procesa: Ostali službenici gradske uprave (GU) i RT-a	31.01. naredne godine
Razrada projekata	Inicijator i vlasnik procesa: Koordinator RT-a Nosioci i učesnici procesa: Ostali službenici GU i RT-a Nadležne službe	Kontinuirano
Praćenje eksternih izvora finansiranja	Inicijator i vlasnik procesa: šef Odjeljenja za razvojno planiranje i upravljanje razvojem i Koordinator RT-a Nosioci i učesnici procesa: Nadležne službe Ostali službenici GU i RT-a	Kontinuirano
Praćenje realizacije Plana	Inicijator i vlasnik procesa: šef Odjeljenja za	Kontinuirano

implementacije strategije	razvojno planiranje i upravljanje razvojem i Koordinator RT-a Nosioci i učesnici procesa: Ostali službenici GU i RT-a Šefovi službi	
Praćenje realizacije i izrada izvještaja o realizaciji godišnjih planova rada službi	Inicijator i vlasnik procesa: Šefovi službi Nosioci i učesnici procesa: Kolegijum gradonačelnika Koordinator RT-a Ostali službenici GU i RT-a	Mjesečno: Kolegij načelnika Polugodišnje: Do 31.07. (za prvih 6 mjeseci tekuće godine) Godišnje: Do 28.02. (za prethodnu godinu)
Uključivanje Partnerske grupe u praćenje implementacije strategije	Inicijator i vlasnik procesa: šef Odjeljenja za razvojno planiranje i upravljanje razvojem i Koordinator RT-a Nosioci i učesnici u procesu: Ostali službenici GU i RT-a Partnerska grupa/Razvojni tim	Prvi sastanak PG-a: Do 28.02. (za prethodnu godinu) Drugi sastanak PG-a: Do 31.07. (za prvih 6 mjeseci tekuće godine)
Izrada Godišnjeg izvještaja o realizaciji strategije razvoja	Inicijator i vlasnik procesa: šef Odjeljenja za razvojno planiranje i upravljanje razvojem i Koordinator RT-a Nosioci i učesnici u procesu: Ostali službenici GU i RT Šefovi službi	Do 28.02. Tekuće godine u odnosu na onu prethodnu godinu (za koju se priprema izvještaj)
Izrada, razmatranje i vrednovanje izvještaja o realizaciji Godišnjeg plana rada gradske uprave	Inicijator i vlasnik procesa: šef Odjeljenja za razvojno planiranje i upravljanje razvojem i Koordinator RT-a Nosioci i učesnici procesa: Šefovi službi Kolegijum gradonačelnika	Do 15.04. izrada Do 15.05. razmatranje i vrednovanje (tekuće godine u odnosu na prethodnu)
Usvajanje i objavljivanje Godišnjeg izvještaja o realizaciji Godišnjeg plana rada gradske uprave Usvajanje izvještaja o realizaciji strategije razvoja	Inicijator i vlasnik procesa: Gradonačelnik Nosioci i učesnici procesa: Gradsko vijeće (usvajanje) Stručni saradnik za informisanje (objavljivanje)	Najkasnije do 31.05., naredne godine u odnosu na onu za koju se priprema izvještaj Objavljivanje u roku od 7 dana od dana usvajanja
Ostale važne aktivnosti: ▪ Redovno ažuriranje web stranice JLS u domenu informacija koje se odnose na razvojne aktivnosti ▪ Redovni kontakti sa višim nivoima vlasti ▪ Uspostavljanje i unaprijeđenje međuopćinske saradnje	Inicijator i vlasnik procesa: šef Odjeljenja za razvojno planiranje i upravljanje razvojem i Koordinator RT-a Nosioci i učesnici: Šefovi službi, RT i ostali službenici gradske uprave u skladu sa svojim nadležnostima i odgovornostima	Kontinuirano

PRILOZI

Prilog 1: Integrirani pregled revidirane Strategije razvoja grada Tuzla 2019.-2021. godine

Veza sa strateškim i sektorskim ciljem i programom	Projekat /mjera	Ukupni očekivani ishod projekta/mjere	Izvori finansiranja		
			Budžet	Eksterni izvori	Ukupno
1.Strateški cilj	<u>Strateški cilj 1: Povećati konkurentnost privrede</u>				
	Očekivani uticaji, do kraja 2026. godine u odnosu na 2017. godinu: • Povećana stopa zaposlenosti za 4% • Smanjen broj nezaposlenih za 4% • Povećani ukupni prihodi po stanovniku za 5% • Povećana vrijednost izvoza roba i usluga MSP za 3%				
1.1.Sektorski cilj	Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj privrede i nove ekonomije	Očekivani sektorski ishodi, do kraja 2021. godine u odnosu na 2017. godinu	• Povećan broj privrednih subjekata na hiljadu stanovnika za 2% • Povećan izvoz roba i usluga za 3% • Kreirano 270 novih radnih mjesta • Povećana prosječna neto plata za 2,5%	Indikatori sektorskog cilja	• Broj privrednih subjekata • Broj stanovnika • Obim izvoza • Broj novih radnih mjesta • Prosječna neto plata
1.1.1.Program	Program za razvoj malih i srednjih preduzeća				
	1.1.1.1. Podrška Start-upima (2019.-2021.)	40 korisnika podrške podržano na godišnjem nivou i uspostavilo nove start-upe (u prosjeku)	300.000	0	300.000
	1.1.1.2. Poticanje interesnog povezivanja malih i srednjih preduzeća i podrška formiranju mreža odnosno klastera za pojedine oblasti poslovanja (2019.)	Formirana 1 mreža/klaster Ostvareno povezivanje klastera sa min 1 klasterom u regiji uz zabilježenu saradnju članica	0	200.000	200.000

	1.1.1.3 Fond za finansiranje razvojnih projekata malih i srednjih preduzeća u gradu Tuzla (2019.-2020.)	10 preduzeća uspješno implementiralo razvojne projekte uz podršku iz Fonda, u prosjeku godišnje	0	300.000	300.000
1.1.2.Program	Program za razvoj poslovne infrastrukture i usluga				
	1.1.2.1. Podrška postojećim i uspostava novih poslovnih zona, poduzetničkih inkubatora i tehnoloških parkova (2019.-2021.)	Unapređeni i prošireni kapaciteti u poslovnoj zoni Kreka Sjever i BIT centru Min 6 novih korisnika	300.000	0	300.000
	1.1.2.2. Razvoj istraživačkih centara (2019.-2021.)	Povećani istraživački kapaciteti BIT Centra (izgradnja 2 laboratorije ukupne površine 100m2) Min 3 nova korisnika	0	200.000	200.000
	1.1.2.3. Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih institucija za saradnju s dijasporom (2019.)	Formirana i ažurirana baza podataka dijaspore za Grad Tuzlu Izrađen promotivni materijal interaktivna web stranica i e-bilten za dijasporu Organizovana 2 investiciona foruma za dijasporu Realizovana min 1 nova investicija dijaspore	12.500	50.000	62.500
1.1.3.Program	Program za zapošljavanje i unaprijeđenje stanja na tržištu rada				
	1.1.3.1. Program "Aktivne mjere zapošljavanja" (2019.-2021.)	30 zaposlenih osoba kroz program u prosjeku godišnje i održana radna mjesta	210.000	0	210.000
	1.1.3.2. Stipendiranje učenika za deficitarna zanimanja (2019-2021)	30 stipendiranih učenika na godišnjem nivou (u prosjeku), za različita deficitarna zanimanja i 50% zaposleno u prvoj godini nakon školovanja	60.000	0	60.000
	1.1.3.3.Promocija poduzetništva i sektora MSP na fakultetima i u školama (2019-2021)	Povećan broj mladih (učenika i studenata) obuhvaćenih promocijom poduzetništva i	45.000	0	45.000

		razvojem vještina za samozapošljavanje za 30% putem podržanih projekata				
	1.1.3.4. Podrška upošljavanju socijalno ranjivih grupa. (2019.-2021.)	Zaposleno 4 pripadnika socijalno ranjivih grupa na godišnjem nivou (u prosjeku) i održana radna mjesta		30.000	0	30.000
	1.1.3.5. Uspostavljanje Savjeta poslodavaca pri Univerzitetu u Tuzli (2019.)	Pripremljen prijedlog potreba za usklađivanje obrazovanja sa zahtjevima tržišta rada Pripremljen prijedlog izmjena zakona u cilju lakšeg obavljanja prakse u privrednim subjektima		30.000	0	30.000
1.2. Sektorski cilj	Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj poljoprivredne proizvodnje i održivost ruralne privrede	Očekivani sektorski ishodi, do kraja 2021. godine u odnosu na 2017. godinu	• Povećan broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava i obrta za 10% • Povećana obrađena površina za 20% • Povećana ukupna neto vrijednost poljoprivredne proizvodnje za 10% • Povećan broj kooperanata za min 20% u sistemu otkupa		Indikatori sektorskog cilja	• Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava i obrta • Obrađena površina • Ukupna poljoprivredna proizvodnja • Broj novih kooperanata u sistemu otkupa
1.2.1.Program	Program za razvoj primarne poljoprivrede i održivost ruralnih područja					

	1.2.1.1. Unapređenje i očuvanje uspostavljene poljoprivredne proizvodnje i kapaciteta u poljoprivredi na području grada Tuzla (2019.-2021.)	Min. 200 korisnika godišnje podržano putem programa nabavke repromaterijala i ostalih inputa u poljoprivrednoj proizvodnji. Realizovane min. 2 edukacije sa 50 učesnika poljoprivrednika na godišnjem nivou Pripremljeni promotivni materijali i učešće na min 2 promotivna događaja za tradicionalne polj. proizvode Povećana količina poljoprivredne proizvodnje kod korisnika za 10%	300.000	0	300.000
	1.2.1.2. Razvoj ruralnih područja kroz samozapošljavanje (2019.-2021.)	Realizovano 18 različitih edukativnih radionica 100 biznis planova pripremljeno 100 grantova za realizaciju biznis planova dodijeljeno i registrovano samozaposlenih osoba		300.000	300.000
	1.2.1.3. Podrška za povećanje poljoprivrednih kapaciteta do bržeg lokalnog ekonomskog razvoja na području grada Tuzla (2019.-2021.)	Min 20 korisnika godišnje za koje je obezbjeđena oprema ili inputi za proizvodnju Min 20 potencijalnih poljoprivrednih poduzetnika educirano Min 20 novouspostavljenih poljoprivrednih gazdinstava od korisnika podrške	150.000	0	150.000
	1.2.1.4. Ekonomski održiva proizvodnja jagodičastog voća (2019.-	Broj proizvođača jagodičastog i bobičastog voća povećan za	Finansiranje obezbijeđeno sa	1.129.023	1.129.023

	2021.)	min. 60 proizvođača (oko 20 novih proizvođača godišnje)	pozicije 1.1.2.4.		
1.2.2.Program	Program povezivanje i jačanje tržišnih veza za poljoprivredne proizvode				
	1.2.2.1. Podrška razvoju i unapređenju zadrugarstva (2019.-2021.)	5 zadruga podržano za njihov daljnji razvoj, na godišnjem nivou Povećana proizvodnja podržanih zadruga za 10%	0	60.000	60.000
	1.2.2.2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje uz podršku dijaspore (2019.)	Uspostavljena saradnja sa udruženjem dijaspore za plasman proizvoda Izrađen i distribuiran promotivni video i materijal Održane 3 radionice za poljoprivrednike Min 1 novi kooperant iz dijaspore	13.000	52.000	65.000
	1.2.2.3. Formiranje Lokalne akcione grupe (LAG) za ruralni razvoj (2019.)	Predstavnici Grada, Zadruga i privatnog sektora uključeni u formiranu LAG Redovno održavani sastanci LAG	0	30.000	30.000
1.3 Sektorski cilj	Povećati valorizaciju prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma	Očekivani sektorski ishodi, do kraja 2021. godine u odnosu na 2017. godinu	• Povećan ukupan broj turista za min 5% godišnje • Povećan ukupan prihod u sektoru turizma za 1,5% • Povećan ukupan broj privrednih subjekata u sektoru turizma za 1%	Indikatori sektorskog cilja	• Broj registrovanih turista • Iznos prijavljenih prihoda u sektoru ugostiteljstva i hotelijerstva • Broj poslovnih subjekata u sektoru
1.3.1.Program	Unapređenje turističke ponude i produženje turističke sezone				

	1.3.1.1. Stvaranje turističkog paketa kulturno-historijskog sadržaja (2020.-2021.)	Kreiran turistički paket sa minimalno 10 kulturno-historijskih sadržaja i promovisan preko min 2 turističke web stranice	45.000	20.000	65.000
	1.3.1.2. Razvoj i plasman cjelovite ponude vikend turizma (2019.)	Ostvareno povećanje boravka turista u Tuzli tokom vikenda za 10% na godišnjem nivou	7.000	0	7.000
	1.3.1.3. Unapređenje turističkih sadržaja za zimsku sezonu (2019.-2021.)	Povećan broj turista u Tuzli za 5% u zimskom periodu	15.000	10.000	25.000
	1.3.1.4. Pokretanje izrade autohtonih suvenira i umrežavanje proizvođača suvenira i tradicionalnih proizvoda (2020.-2021.)	Podržano 20 proizvođača tradicionalnih suvenira i tradicionalnih proizvoda na godišnjem nivou Formirana mreža tradicionalnih proizvođača i Povećana proizvodnja tradicionalnih suvenira i proizvoda za 15%	10.000	0	10.000
	1.3.1.5. Promocija turističkih potencijala i proizvoda grada Tuzla (sajmovi, video prezentacije, materijali) (2020.-2021.)	Ostvareno učešće na min. 3 sajma godišnje Pripremljeno min. 2 materijala, video i prezentacija	10.000	10.000	20.000
	1.3.1.6. Osnivanje gradskog turističkog klastera (2019.)	Unaprijeđena saradnja aktera u oblasti turizma na području grada Tuzla osnovanjem 1 klastera Povećan prihod članica klastera za 1,5% u prosjeku godišnje	3.500	0	3.500
	1.3.1.7. Podsticaji za mlade i početnike u turističkoj djelatnosti (2019.-2021.)	Podrška za najmanje 5 novih poduzetnika u oblasti turizma na godišnjem nivou	15.000	10.000	25.000
1.3.2.Program	Podizanje kvaliteta turističkih usluga				

	1.3.2.1. Animiranje standardizacije slobodnih smještajnih kapaciteta za iznajmljivanje u turističke svrhe (2019.)	Povećanje kvaliteta smještajnih kapaciteta za turiste na području grada Tuzla uz standardizaciju min 20 novih smještajnih kapaciteta	3.000	0	3.000
	1.3.2.2. Ponuda online informacija za turiste po principu 'sve na jednom mjestu' (2020)	Uspostavljena online turistička platforma sa relevantnim podacima za turiste na području grada Tuzla Povećanje broja posjetilaca online turističke platforme za 10% godišnje	0	4.000	4.000
	1.3.2.3. Iniciranje razvoja smještajnih kapaciteta za ruralni turizam	Povećan interes lokalnih domaćinstava za uključivanje u turističku ponudu ruralnog turizma sa min. 20 smještajnih kapaciteta	0	5.000	5.000
	1.3.2.4. Edukacija za turističke operatere	Povećani kapaciteti turističkih operatera za privlačenje turista za min 10 novih operatera	1.500	0	1.500
2.Strateški cilj	<u>Strateški cilj 2: Unapređenje javne infrastrukture i društvenog života</u> Očekivani uticaji do kraja 2026. godine u odnosu na 2017. godinu: • Povećan prosječan stepen zadovoljstva građana svim javnim uslugama za 7% • Povećan iznos socijalnih transfera po glavi stanovnika povećan za 1% • Povećan broj zdravstveno osiguranih lica za 1,5% • Povećan broj posjetilaca kulturnih manifestacija za 5% • Povećan broj aktivnih članova sportskih udruženja/klubova za 5% • Smanjen negativni migracijski saldo za 2%				

2.1 Sektorski cilj	Povećati socijalnu uključenost i zaštitu građana	Očekivani sektorski ishodi, do kraja 2021. godine u odnosu na 2017. godinu	• Smanjen broj nezaposlenih mladih osoba • Smanjen broj nezaposlenih žena • Smanjen broj nezaposlenih osoba sa invaliditetom • Povećan broj aktivnih udruženja građana za 2% • Povećan broj djece koja borave u vrtićima za 4%	Indikatori sektorskog cilja	• Broj registrovanih lica u stanju socijalne potrebe • Broj nezaposlenih mladih osoba • Broj nezaposlenih žena • Broj aktivnih udruženja građana • Broj djece u vrtićima
2.1.1.Program	Program: Socijalna prava za ranjive grupe				
	2.1.1.1. Pružanje usluga njege i pomoći za osobe treće životne dobi (2019.-2020.)	Pružena podrška za 200 korisnika treće životne dobi uslugama pomoći i njege na godišnjem nivou Povećano zadovoljstvo uslugama njege i pomoći osobama treće životne dobi	200.000	185.000	385.000
	2.1.1.2. Podrška ranjivim grupama u oblasti obrazovanja i zdravstvene zaštite (2019.-2020.)	250 korisnika iz ranjivih grupa ostvaruje redovno prava u oblasti obrazovanja i prema potrebi prava na zdravstvenu zaštitu	35.000	0	35.000
	2.1.1.3. Poboljšanje socio-ekonomske situacije mladih ljudi bez roditeljskog staranja (2019.)	20 mladih osoba bez roditeljskog staranja ostvarilo inkluziju kroz poboljšanje socioekonomskih uslova	0	40.000	40.000
	2.1.1.4. Podrška inkluziji	Preko 300 korisnika iz	135.000	0	135.000

	marginaliziranih i ranjivih grupa (aktivnosti i projekti NVO-a) (2019.-2021.)	kategorije marginaliziranih i ranjivih grupa ostvarilo inkluziju Min 3 sklopljena partnerstva između udruženja i Grada Tuzla za projekte inkluzije				
	2.1.1.5. Izrada socijalne karte na području grada Tuzla (2019.)	Sve relevantne institucije koriste socijalnu kartu za verifikacije socijalnog statusa i efikasnije pružanje usluga socijalne zaštite		30.000	0	30.000
	2.1.1.6. Proširenje i poboljšanje uslova za boravak djece u vrtićima JU „Naše dijete“ Tuzla (2020.-2021.)	Poboljšani smještajni uslovi i uslovi za boravak i igru djece u vrtićima i poboljšano zadovoljstvo roditelja korisnika		100.000	50.000	150.000
2.2 Sektorski cilj	Unaprijediti javnu infrastrukturu	Očekivani sektorski ishodi, do kraja 2021. godine u odnosu na 2017. godinu	• Povećan stepen zadovoljstva građana uslovima na putevima za 10% • Smanjen broj saobraćajnih nesreća za 10% • Smanjen broj prekida u vodosnabdijevanju za 5% • Povećani prihodi od naplate usluga vodovoda i kanalizacije za 5% • Povećana pokrivenost područja grada javnom rasvjetom za 2% (već je gotovo sve pokriveno) • Smanjen broj pasa lutilica		Indikatori sektorskog cilja	• Prosječna ocjena zadovoljstva građana uslovima na putevima • Broj saobraćajnih nesreća • Broj prekida u vodosnabdijevanju • Iznos prihoda JkP Vodovod i kanalizacija • Procenat pokrivenosti područja grada javnom rasvjetom

					• Broj pasa lualica
2.2.1.Program	Program: Unaprijeđenje putne infrastrukture				
	2.2.1.1. Izgradnja i rekonstrukcija ceste Tušanj - Mandići (kroz krug Rudnika soli), MZ Tušanj (2019.)	Izgrađeno i rekonstruisano oko 750 m puta kroz Rudnik soli, na dionici Tušanj-Mandići, i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	400.000	500.000	900.000
	2.2.1.2. Sanacija dijela puta u romskom naselju na Krojčici, MZ Kreka (2019.)	Sanirano i asfaltirano 300 m makadamskog puta uz sanaciju oborinske kanalizacije i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	60.000	0	60.000
	2.2.1.3. Izgradnja kružnog toka kod Tenisa (2019.)	Kružnim tokom povezano 5 ulica i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	505.000	0	505.000
	2.2.1.4. Izgradnja mosta preko rijeke Jale u naselju Jahići, MZ Simin Han (2019.)	Izgrađeno 20 m mosta za bolju komunikaciju u naselju Jahići i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	410.000	0	410.000
	2.2.1.5. Pješački most preko rijeke Jale Stupine Sjenjak (2019.)	Izgrađeno 25 m mosta za bolju komunikaciju u naselju Sjenjak i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	105.000	0	105.000
	2.2.1.6. Izgradnja mosta i sanacija puta u naselju Požarnica (2019.)	Izgrađeno 25 m mosta za bolju komunikaciju u naselju Požarnica i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	350.000	0	350.000

	2.2.1.7. Sanacija puteva u naselju Grabovica (2019.)	Sanirano oko 1.500 m puteva i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	300.000	0	300.000
	2.2.1.8. Sanacija puteva u ostalim MZ (2019-2021)	Sanirano oko 60.000 m puteva i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	450.000	0	450.000
	2.2.1.9. Rekonstrukcija puta Dokanj-Breške (nova trasa) (2020.)	Rekonstruisano oko 3.500 m puta za poboljšanje komunikacijskih uslova na dionici Dokanj-Breške i poboljšano zadovoljstvo građana uslovima putne infrastrukture	150.000	0	150.000
	2.2.1.10. Asfaltiranje, sanacija i rekonstrukcija puteva u pojedinim mjesnim zajednicama grada Tuzla, u skladu sa Planom kapitalnih investicija (2019.-2021.)	U skladu sa Planom kapitalnih investicija, oko 50.000 m za poboljšanje komunikacijskih uslova i povećano zadovoljstvo građana putnom infrastrukturom	7.860.000	0	7.860.000
	2.2.1.11. Zagovaranje izgradnje Y kraka autoceste od Sarajeva prema Beogradu, koji vodi preko Žepča, Tuzle, Brčkog i Bijeljine do granice sa Srbijom (2019.-2021.)	Realizovano zagovaranje kroz učešće na min 5 sastanaka i pregovora Informisane zainteresovane strane putem izdatih i distribuiranih min 5 saopštenja za javnost	0	0	0
	2.2.1.12. Promocija idejnog rješenja Izradnje saobraćajnice sa tunelom Tuzla – Međunarodni aerodrom Dubrave (2019.-2021.)	Realizovano min 3 promocije radi zagovaranja izgradnje ove saobraćajnice prema nadležnim institucijama Ostvareno min 5 kontakata zainteresovanih za izgradnju saobraćajnice	0	0	0
2.2.2.Program	Program: Unaprijeđenje vodovodne infrastrukture				

	2.2.2.1. Izgradnja sistema vodosnabdijevanje naselja Gornja Lipnica, I faza (2019)	Izgrađeno 5.500 m vodovodne mreže u naselju Gornja Lipnica Obezbjedeno redovno snabdijevanje vodom za 800 novih korisnika priključenih na sistem	886.000	0	886.000
	2.2.2.2. Vodosnabdijevanje naselja Pekmezije, MZ Solina (2019.)	Izgrađeno 2.400 m vodovodne mreže u naselju Pekmezije, MZ Solina Obezbjedeno redovno snabdijevanje vodom za 200 novih korisnika priključenih na sistem	141.000	45.000	186.000
	2.2.2.3. Vodosnabdijevanje naselja Mala Solina, MZ Solina (2019.)	Izgrađeno 4.050 m vodovodne mreže u naselju Mala Solina Obezbjedeno redovno snabdijevanje vodom 250 novih korisnika priključenih na sistem	475.000	120.000	595.000
	2.2.2.4. Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija vodovodne mreže na području grada Tuzla (2019.-2021.)	Izgrađeno i rekonstruisano oko 6.000 m vodovodne mreže Obezbjedeno redovno snabdijevanje vodom na projektom obuhvaćenom području	2.500.000	0	2.500.000
	2.2.2.5. Obezbjedenje novih kapaciteta za dugoročno snabdjevanje vodom Grada Tuzla (2019.-2020., početak u 2018.)	Poboljšanje uslova za vodosnabdijevanje u gradu Tuzla i smanjeni gubici u vod.mreži za min. 5%	0	24.000.000	24.000.000
2.2.3. Program	Program: Unaprijeđenje kanalizacione infrastrukture				
	2.2.3.1. Kanalizacija u Fočanskoj ulici (2019.)	Izgrađeno 2.500 m kanalizacione mreže i 110 novih korisnika priključeno na kanalizacionu mrežu	250.000	100.000	350.000

	2.2.3.2. Kanalizaciona mreža u naselju Krojčica (2019.)	Izgrađeno 665 m kanalizacione mreže i 80 novih korisnika priključeno na kanalizacionu mrežu	61.500	0	61.500
	2.2.3.3. Kanalizaciona mreža u naselju Grabovica (2019.)	Izgrađeno 4.500 m kanalizacione mreže i 500 novih korisnika priključeno na kanalizacionu mrežu	1.400.000	0	1.400.000
	2.2.3.4. Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija kanalizacione mreže na području grada Tuzla (2019.-2021.)	Izgrađeno i rekonstruisano oko 8.000 m kanalizacione mreže i oko 700 novih korisnika priključeno na kanalizacionu mrežu	2.500.000	0	2.500.000
2.2.4.Program	Program: Ostala društvena infrastruktura				
	2.2.4.1. Izgradnja gradskog groblja – I etapa (2019.)	Urađena projektna dokumentacija I faza za realizaciju I etape izgradnje gradskog groblja na novoj lokaciji Obezbjeđeni svi uslovi za početak gradnje u skladu sa projektnom dokumentacijom	50.000	100.000	150.000
	2.2.4.2. Izgradnja javne rasvjete na području nekoliko mjesnih zajednica (2019.-2020.)	Min 15 MZ dobilo javnu rasvjetu za povećanje sigurnosti i ugodnosti života građana i bezbjednosti učesnika u saobraćaju	200.000	0	200.000
	2.2.4.3. Izgradnja novih i adaptacija postojećih autobusnih stajališta na području nekoliko mjesnih zajednica, sa postavljanjem nadstrešnica (2019.-2020.)	Izgrađena ili adaptirana autobuska stajališta i poboljšan pristup javnom saobraćaju za stanovnike 10 MZ-a	100.000	0	100.000
2.3 Sektorski cilj	Poboljšati uslove za razvoj kulture i sporta	Očekivani sektorski ishodi, do kraja 2021. godine u odnosu na	• Povećan broj posjetilaca sportskih manifestacija za 6% • Povećan broj posjetilaca kulturnih manifestacija za 5%	Indikatori sektorskog cilja	• Broj posjetilaca sportskih manifestacija

		2017. godinu			• Broj posjetilaca kulturnih manifestacija
2.3.1.Program	Program: Pобоljšanje uslova za razvoj sporta				
	2.3.1.1. Izgradnja istočne tribine Stadiona Tušanj Tuzla - II faza izgradnje istočne tribine (2019.)	Povećan kapacitet Stadiona Tušanja za 7.000 mjestau Povećani prihodi JU Stadion Tušanj za 20%	1.500.000	0	1.500.000
	2.3.1.2. Rekreativni centar Ilinčica (2020.)	Uređen multifunkcionalni objekat i okolni prostor za posjetitelje na Ilinčici Povećani broj posjetitelja Ilinčici	400.000	0	400.000
	2.3.1.3. Sanacija, rekonstrukcija i izgradnja manjih višenamjenskih igrališta na području grada Tuzla (2019.)	Izgrađeno 5 višenamjenskih igrališta u 5 MZ Ostvareno povećanje broja članova sportskih klubova za 5%	50.000	0	50.000
	2.3.1.4. Afirmisanje i razvoj amaterskog, rekreativnog i vrhunskog sporta na području grada Tuzla (2019.-2021.)	Pružena podrška za oko 100 sportskih udruženja Ostvareno povećanje broja članova koji se bave sportom na oko 4.500	450.000	0	450.000
	2.3.1.5. Podrška sportskim manifestacijama i takmičenjima na području grada Tuzla (2019.-2021.)	Podrška za oko 60 sportskih manifestacija na području grada Tuzla, Aktivno uključeno u sportske manifestacije i takmičenja preko 1.500 sportista	240.000	0	240.000
	2.3.1.6. Revitaliziranje atletske staze na stadionu Tušanj (2020.)	Revitalizirano 400m atletske staze Povećani prihodi od naplate usluga vezanih za atletsku stazu za 5%	80.000	0	80.000
2.3.2.Program	Program: Pобоljšanje uslova za razvoj kulture				

	2.3.2.1. Organizacija međunarodnih književnih susreta Cum Grano Salis (2019.-2021.)	Podržano preko 500 učesnika manifestacije Najznačajnija nagrada za roman u regionu omogućila povezivanje sa književnicima iz min 3 nova grada	135.000	0	135.000
	2.3.2.2. Organizacija međunarodnog festivala umjetnosti mladih Kaleidoskop (2019.-2021.)	Najmanje 15.000 mladih na festivalu umjetnosti	180.000	90.000	270.000
	2.3.2.3. Organizacija manifestacije „Ljeto u Tuzli“ (2019.-2021.)	Afirmacija najmanje 45 organizacija civilnog društva u oblasti kulture	180.000	0	180.000
	2.3.2.4. Unapređenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa (2019.-2021.)	Podržana sva kulturno-nacionalna udruženja na području grada Povećan broj učesnika kulturno-nacionalnih sadržaja za 5%	120.000	0	120.000
	2.3.2.5. Kvalitetniji kulturni život sa dijasporom (2019.-2020.)	Organizovane najmanje 2 kulturne manifestacije u saradnji s kulturnim institucijama iz dijaspore Pripremljeni i distribuirani promotivni materijali preko turističkih agencija uz podršku dijaspore Opremljena i otvorena suvenirnica u okviru Turističke zajednice Povećan broj učesnika iz udruženja iz dijaspore u međunarodnim kulturnim manifestacijama u Tuzli za 5%	12.500	50.000	62.500
	2.3.2.6. Kulturne manifestacije u Tuzli (2019.-2021.)	Podržano 60 kulturnih manifestacija u organizaciji civilnog društva Povećan broj aktivnih	240.000	0	240.000

		učesnika kulturnih manifestacija za 5%			
2.4 Sektorski cilj	Ojačati kapacitete za pružanje kvalitetnijih usluga korisnicima u domenu javne infrastrukture i društvenog života	Očekivani sektorski ishodi, do kraja 2021. godine u odnosu na 2017. godinu	Povećanje prihoda od nekretnina za 5% Onemogućena prijava na nepostojeće ili pogrešne adrese Povećanje prihoda javnih preduzeća sa sistemom pamentnog upravljanja za 10%	Indikatori sektorskog cilja	Ukupan iznos prihoda od nekretnina Broj slučajeva prijave na nepostojeće ili pogrešne adrese Ukupan iznos prihoda javnog/ih preduzeća koja su implemmentirala pametno upravljanje
2.4.1.Program	Program: Pобоljšanje kapaciteta javne uprave				
	2.4.1.1. Izgraditi bazu podataka nekretnina u vlasništvu grada Tuzla (2019.)	Skupljeni i ažurirani podaci o nekretninama u vlasništvu grada u jednoj bazi podataka Redovno realizovane aktivnosti nadzora i analize upravljanja nekretninama	80.000	0	80.000
	2.4.1.2. Unapređenje informacionog sistema i rada sa prostornim podacima za područje Grada Tuzla (2019.)	Unaprijeđen informacioni sistem sa ažuriranim prostornim podacima Rješeni svi zahtjevi korisnika vezani za prostorne podatke u predviđenim rokovima	120.000	0	120.000
	2.4.1.3. Adresni registar (registar adresa) (2019.)	Uspostavljena jedinstvena baza podataka koja omogućava pregled svih neophodnih podataka vezanih za objekte, katastarske čestice i adrese Uspostavljena veza sa evidencijom prebivališta i	80.000	20.000	100.000

		boravišta			
	2.4.1.4. Uspostavljanje sistema pametnog grada (2021.)	Povećana pokrivenost grada besplatnim internetom za 25% Unaprijeđena efikasnost rada barem 1 javnog preduzeća sa smanjenjem troškova za 10%, po uvođenju sistema pametnog upravljanja	50.000	250.000	300.000
3.Strateški cilj	<u>Strateški cilj 3: Poboljšati kvalitet okoliša</u> Očekivani uticaj do kraja 2026. u odnosu na 2017. godinu • Smanjene srednje godišnje koncentracije SO₂, NO₂, CO i O₃ za 10% • Povećani prihodi od plasiranog recikliranog otpada za 18% • Povećano korištenje energije iz obnovljivih izvora u javnim objektima za 5%				
3.1.Sektorski cilj	Smanjiti nepovoljne uticaje na okoliš (industrija, saobraćaj, stanovništvo i dr.)	Očekivani sektorski ishodi, do kraja 2021. godine u odnosu na 2017. godinu	• Povećano korištenje javnog prijevoza za 5% • Povećan broj učesnika manifestacija za biciklizam • Povećano zadovoljstvo građana održavanjem javnih površina za 7%	Indikatori sektorskog cilja	• Broj korisnika mjesečnih karti za javni prijevoz • Broj učesnika manifestacija za bicikliste • Prosječna ocjena zadovoljstva građana održavanjem javnih površina
3.1.1.Program	Program: Zagovaranje, promocija i realizacija mjera za smanjenje zagađenja zraka				
	3.1.1.1. Zagovaranje za ugradnju filtera za odsumporavanje na postojećim blokovima TE Tuzla i izgradnju zamjenskog bloka 7 TE Tuzla sa	Realizovano zagovaranje kroz učešće na min 4 sastanaka i pregovora sa nadležnim Izdato min 4 saopštenja za	0	0	0

	filterima za odsumporavanje (2019.-2021.)	javnost Donesena Rezolucija Gradskog vijeća			
	3.1.1.2. Promocija i edukacija ekološke vožnje i prijevoza (2019.-2021.)	Održano 2 promotivna i edukativna događaja u prosjeku godišnje Svi učesnici događaja informisani i edukovani o značaju zaštite okoliša i načinima ekološke vožnje i prijevoza	10.000	0	10.000
	3.1.1.3. Podizanje ekološke svijesti građana u mjesnim zajednicama i poticanje korištenja ekološkog prijevoza (2019.-2021.)	Povećana svijest građana u 40 mjesnih zajednica i povećan interes građana za korištenje javnog prijevoza i bicikla kao prevoznog sredstva za min 10%	0	15.000	15.000
	3.3.1.4. Izgradnja biciklističke staze (VIII faza) (2020.)	Poboljšano stanje 1.200 m biciklističkih staza i povezane postojeće staze Povećan broj članova Biciklističkog kluba Tuzla za 10%	250.000	0	250.000
3.1.2. Program	Program ozelenjavanja i ukrašavanja				
	3.1.2.1. Nastavak realizacije projekata ozelenjavanja i ukrašavanja područja grada Tuzla (2019.-2021.)	Redovno održavano 5 formiranih ozelenjenih i ukrašenih zona	20.000	0	20.000
	3.1.2.2. Revitalizacija šumskog pojasa između TE Tuzla i naselja Kolona, Bukinje i Povrat (2019.)	Izgrađen zaštitni pojas i ekološki prihvatljivija zona od 2.000m ²	10.000	0	10.000
	3.1.2.3. Zamjena ostarjelog i oboljelog bjelogoričnog i crnogoričnog drveća (2019.)	Zamijenjeno oko 500 starih stabala i redovno održavani drvoređi	10.000	0	10.000
3.2 Sektorski cilj	Unaprijediti sistem i javnu svijest za integralno upravljanje otpadom	Očekivani sektorski ishodi, do kraja 2021. godine u	- Povećani prihodi od usluga prikupljanja otpada za 5% - Povećani prihodi od prodaje	Indikatori sektorskog cilja	Iznos prihoda od usluga prikupljanja otpada

		odnosu na 2017. godinu	korisnog prikupljenog otpada za 5%		Prihodi od prodaje korisnog prikupljenog otpada
3.2.1. Program	Program upravljanja otpadom				
	3.2.1.1. Izrada projektne dokumentacije i priprema za proširenje kapaciteta regionalne deponije „Desetine“ Tuzla (2020.-2021.)	Otkupljeno zemljište i prošireni kapaciteti deponije u skladu sa projektnom dokumentacijom	200.000	100.000	300.000
	3.2.1.2. Nastavak izgradnje reciklažnih dvorišta u Tuzli (2020.-2021.)	Uspostavljeno 50 novih reciklažnih dvorišta u Tuzli i povećana količina selektivno prikupljenog otpada za 5%	200.000	50.000	250.000
	3.2.1.3. Uvođenje primarne selekcije otpada u domaćinstvima (2020.-2021.)	Najmanje 10.000 individualnih domaćinstava obuhvaćeno primarnom selekcijom otpada i povećana količina selektivno prikupljenog otpada za 5%	60.000	20.000	80.000
	3.2.1.4. Promocija i obuka u oblasti upravljanja otpadom za javni i privatni sektor (2020.-2021.)	Ojačana svijest najmanje 1.000 domaćinstava i 500 privrednih subjekata o prikupljanju otpada i povećana količina selektivno prikupljenog otpada za 5%	40.000	20.000	60.000
3.3. Sektorski cilj	Osigurati veći stepen sigurnosti i zaštite od prirodnih i drugih nesreća (klizišta, poplave i sl.)	Očekivani sektorski ishodi, do kraja 2021. godine u odnosu na 2017. godinu	- Smanjene materijalne štete uzrokovane klizištima za 10% - Smanjene materijalne štete utrokovane poplavama za 10%	Indikatori sektorskog cilja	- Iznos materijalnih šteta uzrokovanih klizištima - Iznos materijalnih šteta uzrokovanih poplavama
3.3.1. Program	Program zaštite od poplava				

	3.3.1.1. Čišćenje vodotoka na području mjesnih zajednica (2020.-2021.)	Očišćeno oko 1.000 m vodotoka u prosjeku godišnje i nema zabilježenih poplava u očišćenoj zoni	300.000	0	300.000
	3.3.1.2. Regulacija vodotoka Joševica (MZ Lipnica donja, Lipnica srednja i Lipnica gornja) (2021.)	Regulisan vodotok u dužini od 5.000 m i nema zabilježenih poplava u regulisanoj zoni	390.000	200.000	590.000
3.3.2. Program	Program sanacije klizišta				
	3.3.2.1. Sanacija klizišta u MZ Brčanska Malta (2021.)	Povećana sigurnost za najmanje 130 domaćinstava u MZ Kiseljak	400.000	0	400.000
	3.3.2.2. Sanacija nestabilnog dijela padine u naselju Rasovac (MZ Tušanj) (2021.)	Povećana sigurnost za najmanje 150 domaćinstava u MZ Kiseljak	700.000	0	700.000
	3.3.2.3. Interventna sanacija klizišta na području grada Tuzla (2021.)	Uklanjanje opasnosti od klizišta za građane, infrastrukturu i objekte prema ukazanoj potrebi i smanjene površine na području grada ugrožene posljedicama klizišta	800.000	0	800.000
3.4. Sektorski cilj	Povećati primjenu politika energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije	Očekivani sektorski ishodi, do kraja 2021. godine u odnosu na 2017. godinu	- Količina toplinske energije koja se preuzima u sistem daljinskog grijanja povećana za 3% - Smanjeni troškovi budžetskih izdvajanja za toplinsku energiju za javne objekte koji su uveli mjere energetske efikasnosti za 15% - Ostvarena ušteda od 5% u troškovima el. energije za javnu rasvjetu		Indikatori sektorskog cilja - Količina toplinske energije - Iznos troškova za grijanje javnih objekata koji su primijenili mjere energetske efikasnosti - Iznos izdvajanja iz budžeta za troškove el. energije

3.4.1. Program	Program: Energetska efikasnost toplinske energije				
	3.4.1.1. Toplifikacija naselja Batva (2019)	Povećan broj korisnika daljinskog sistema grijanja za 80 korisnika, koji više ne koriste individualna ložišta ili druge izvore toplinske energije	759.000	0	759.000
	3.4.1.2. Projekat toplifikacije individualnih stambenih objekata u naselju Skojevska (ulice Slavka Mičića i Strajka Mitrovića), MZ Brčanska Malta (2019)	Povećan broj korisnika daljinskog sistema grijanja za 75 korisnika, koji više ne koriste individualna ložišta ili druge izvore toplinske energije	993.000	0	993.000
	3.4.1.3. Toplifikacija objekata u ulici Put Vinište, MZ Jala (2019)	Povećan broj korisnika daljinskog sistema grijanja za 30 korisnika, koji više ne koriste individualna ložišta ili druge izvore toplinske energije	250.000	0	250.000
	3.4.1.4. Toplifikacija dijela MZ Mejdan (2019)	Povećan broj korisnika daljinskog sistema grijanja za 30 korisnika, koji više ne koriste individualna ložišta ili druge izvore toplinske energije	250.000	0	250.000
	3.4.1.5. Toplifikacija naselja na području grada Tuzla, uključujući i projekte priključenja individualnih stambenih objekata (2020.-2021.)	Povećan broj korisnika daljinskog sistema grijanja za 300 korisnika, koji više ne koriste individualna ložišta ili druge izvore toplinske energije	7.100.000	0	7.100.000
	3.4.1.6. Stvaranje uslova za naplatu potrošnje toplinske energije prema utrošenoj energiji kod svih potrošača (2020.)	Ugrađena individualna mjerila/kalorimetara u prosjeku godišnje prema projektu i ostvarena pravedna raspodjela troškova toplinske energije po korisnicima	0	30.000	30.000
	3.4.1.7. Ugradnja toplotne izolacije na sve javne objekte (2019.-2021.)	Na 5 javnih objekata ugrađena toplotna izolacija Ostvarena ušteda u troškovima za toplotnu energiju za 15%	150.000	0	150.000

	3.4.1.8. Energetska obnova objekta na SKPC Mejdan (2021.)	Ostvarena ušteda u troškovima za toplotnu energiju za 5%	105.000	595.000	700.000
3.4.2.Program	Program: Energetska efikasnost električne energije				
	3.4.2.1. Ugradnja LED svjetiljki u javnu rasvjetu (2019)	Ugrađeno 80 LED svjetiljki Ostvarena ušteda u troškovima za el. energiju za javnu rasvjetu za 5%	50.000	0	50.000
	3.4.2.2. Ugradnja solarnih sistema za pripremu tople vode i fotonaponskih sistema za proizvodnju električne energije na svim javnim objektima (gdje je to opravdano) (2019.-2021.)	Na 5 javnih objekata ugrađeni solarni sistemi i fitinaponski sistem Ostvarena ušteda u troškovima za el. energiju za 5%	150.000	0	150.000
	3.4.2.3. Smanjenje gubitaka električne i toplotne energije mjesnih zajednica za urbane i vanurbane mjesne zajednice (2019.-2020.)	Smanjeni gubici el. energije za 5% i smanjeni gubici toplotne energije za 5%	180.000	0	180.000

Prilog 2: Tabela varijabli za praćenje indikatora revidirane Strategije 2019-2021

*Polja označena se zvjezdicom su polja za period koji se prati nakon evaluacije Strategije i do kraja perioda revizije, odnosno do 2021. godine.

EKONOMSKI SEKTOR

Naziv indikatora						Tip	Definicija					Vremenski okvir praćenja	Zvanična statistika ili interni izvor JLS, izvor verifikacije		
Strateški cilj 1: Povećati konkurentnost privrede															
Iznos poreskih prihoda po glavi stanovnika						Osnovni	Ukupan iznos poreskih prihoda u KM podijeljen sa ukupnim brojem stanovnika					2017-2021	Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH – godišnji bilten FZZPR		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Stopa zaposlenosti						Osnovni	Broj zaposlenih osoba u odnosu na radno sposobno stanovništvo					2017-2021	Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH – godišnji bilten FZZPR		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj nezaposlenih						Osnovni	Broj osoba evidentiranih nezaposlenih osoba na evidenciji Biroa za zapošljavanje					2017-2021	Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH – godišnji bilten FZZPR		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Vrijednost izvoza roba i usluga						Osnovni	Ukupan iznos izvoza u KM					2017-2021	Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH – godišnji bilten FZZPR		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj stanovnika						Pomoćni	Lica sa prijavljenim mjestom prebivališta na području grada					2017– 2021	Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH – godišnji bilten FZZPR		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
SEKTORSKI CILJ 1.1 Unaprijediti okruženje i podršku za															

razvoj privrede i nove ekonomije															
Broj privrednih subjekata						Osnovni	Ukupan broj registrovanih privrednih subjekata					2017-2021	Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH – godišnji bilten FZZPR		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj preduzeća izvoznika						Osnovni	Ukupan broj preduzeća upisanih u registar izvoznika					2017-2021	Evidencija o preduzećima u JLS		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj novih radnih mjesta						Osnovni	Ukupan broj novoprijavljenih radnika u poslovnim subjektima na području grada					2017-2021	Porezna ispostava Tuzla		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Prosječna neto plata						Osnovni	Ukupan iznos prosječne neto plate poslovnih subjekata na području grada Tuzla					2017-2021	Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH – godišnji bilten FZZPR		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
1.1.1.1. Podrška Start-upima															
Formiran fond za podršku start-upima						Izlaz	Prema projektu					2019-2021	Služba za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti		
Broj registrovanih novih start-upa						Ishod	Ukupan broj novoregistrovanih start-upa koje su pokrenuli korisnici podrške					2019-2021	Služba za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti		
1.1.1.2. Poticanje interesnog povezivanja malih i srednjih preduzeća i podrška formiranju mreža odnosno klastera za pojedine oblasti poslovanja															
Formiran klaster						Izlaz	Prema projektu					2019	Izvještaj implementatora		

Ostvareno povezivanje klastera sa min 1 klasterom iz regije	Ishod	Uspostavljena saradnja između uspostavljenog klastera sa drugih klasterom iz regije uz zabilježenu saradnju članica	2019	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
1.1.1.3 Fond za finansiranje razvojnih projekata malih i srednjih preduzeća u gradu Tuzla				
Formiran fond za finansiranje razvojnih projekata i objavljen poziv	Izlaz	Prema projektu	2019-2020	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
Broj malih i srednjih preduzeća korisnika fonda koji su uspješno implementirali razvojne projekte	Ishod	Ukupan broj preduzeća kojima su dodijeljena sredstva za razvojne projekte i koji su podnijeli izvještaj o uspješnoj implementaciji	2019-2020	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
1.1.2.1. Podrška postojećim i uspostava novih poslovnih zona, poduzetničkih inkubatora i tehnoloških parkova				
Unapređeni i prošireni kapaciteti u poslovnoj zoni Kreka Sjever i BIT centru	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj implementatora
Broj novih korisnika poslovnih zona, poduzetničkih inkubatora i tehnoloških parkova	Ishod	Ukupan broj novih korisnika koji su uspostavili poslovanje ili koristili usluge u poslovnim zonama, poduzetničkim inkubatorima i tehnološkim parkovima	2019-2021	Izvještaj implementatora
1.1.2.2. Razvoj istraživačkih centara				
Broj novouspostavljenih laboratorija i njihova površina	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj BIT Centra
Broj novih usluga istraživačkog centra	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj BIT Centra
Broj novih korisnika istraživačkog centra	Ishod	Ukupan broj novih korisnika istraživačkog centra	2019-2021	Izvještaj BIT Centra
1.1.2.3. Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih institucija za saradnju s dijasporom				

Formirana i ažurirana baza podataka dijaspora za Grad Tuzlu	Izlaz	Prema planu projekta	2019	Izvještaj implementatora
Izrađen promotivni materijal interaktivna web stranica i e-bilten za dijasporu	Izlaz	Prema planu projekta	2019	Izvještaj implementatora
Izrađena interaktivna web stranica za dijasporu	Izlaz	Prema planu projekta	2019	Izvještaj implementatora
Broj organizovanih investicionih foruma za dijasporu	Izlaz	Prema planu projekta	2019	Izvještaj implementatora
Broj ostvarenih novih investicija dijaspore	Ishod	Broj realizovanih investicija u razvojne projekte dijaspore na području grada	2019	Izvještaj implementatora
1.1.3.1. Program "Aktivne mjere zapošljavanja"				
Broj zaposlenih osoba kroz program godišnje	Izlaz	Prema programu	2019-2021	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
Broj održanih novoformiranih radnih mjesta	Ishod	Broj održanih radnih mjesta koja su uspostavljena kroz program	2019-2021	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
1.1.3.2. Stipendiranje učenika za deficitarna zanimanja				
Broj stipendiranih učenika za različita deficitarna zanimanja, godišnje	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
Broj zaposlenih stipendiranih učenika u prvoj godini nakon završenog školovanja	Ishod	Ukupan broj zaposlenih stipendiranih učenika u prvoj godini nakon završenog školovanja	2019-2021	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
1.1.3.3. Promocija poduzetništva i sektora MSP na fakultetima i u školama				
Broj projekata promocije poduzetništva i razvoja vještina za samozapošljavanje u školama i na fakultetima	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj implementatora
Broj mladih (učenika i studenata) obuhvaćenih promocijom poduzetništva i razvojem vještina za samozapošljavanje putem podržanih projekata	Ishod	Broj mladih osoba (učenika i studenata) koji se uključuju u projekte vezane za sticanje poduzetničkih znanja i vještina	2019-2021	Izvještaj implementatora

1.1.3.4. Podrška upošljavanju socijalno ranjivih grupa																
Broj zaposlenih osoba iz socijalno ranjivih grupa						Izlaz	Prema projektu					2019-2021	Izvještaj implementatora			
Broj održanih novoformiranih radnih mjesta za socijalno ranjive grupe						Ishod	Broj održanih radnih mjesta za zaposlene osobe iz socijalno ranjivih grupa kroz projekat					2019-2021	Izvještaj implementatora			
1.1.3.5. Uspostavljanje Savjeta poslodavaca pri Univerzitetu u Tuzli																
Formiran privredni Savjet poslodavaca						Izlaz	Prema projektu					2019	Izvještaj inicijatora			
Prijedlog potreba za usklađivanje obrazovanja sa zahtjevima tržišta rada						Ishod	Dokument čiji je sadržaj analiza problema i prijedlog potreba za usklađivanje obrazovanja sa zahtjevima tržišta rada					2019	Izvještaj Savjeta poslodavaca			
Prijedlog izmjene Zakona za lakše odrađivanje prakse u privrednim subjektima						Ishod	Dokument čiji je sadržaj inicijativa za izmjenu Zakon o obrazovanje u cilju stvaranja uslova za lakše odrađivanje prakse u privrednim subjektima					2019	Izvještaj Savjeta poslodavaca			
SEKTORSKI CILJ 1.2. Unaprijediti okruženje i podršku za razvoj poljoprivredne proizvodnje i održivost ruralne privrede																
Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava i obrta						Osnovni	Broj poljoprivrednih gazdinstava i obrta koji su registrovani					2017-2021	Evidencija JLS o registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima i obrtima			
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
											*	*	*	*	*	
Obrađena površina						Osnovni	Ukupna obrađena površina na kojoj se obavlja poljoprivredna proizvodnja					2017-2021	Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH – godišnji bilten FZZPR			
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	

											*	*	*	*	*
Ukupna poljoprivredna proizvodnja						Osnovni	Ukupne količine proizvedenih poljoprivrednih proizvoda po vrstama				2017-2021		Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH – godišnji bilten FZZPR		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj novih kooperanata u sistemu otkupa						Osnovni	Broj novih kooperanata koji otkupljuju proizvode od poljoprivrednih proizvođača sa područja grada				2017-2021		Izveštaj poljoprivrednih udruženja i zadruga		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
1.2.1.1. Unapređenje i očuvanje uspostavljene poljoprivredne proizvodnje i kapaciteta u poljoprivredi na području grada Tuzla															
Broj korisnika, godišnje						Izlaz	Prema planu projekta				2019-2021		Izveštaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti		
Broj realizovanih edukacija i broj educiranih učesnika, godišnje						Izlaz	Prema planu projekta				2019-2021		Izveštaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti		
Promotivni materijal						Izlaz	Prema planu projekta								
Broj promotivnih događaja za tradicionalne polj. proizvode na kojima su predstavljeni proizvođači						Izlaz	Prema planu projekta				2019-2021		Izveštaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti		
Količine poljoprivredne proizvodnje kod korisnika						Ishod	Ukupne količine poljoprivredne proizvodnje kod korisnika podrške				2019-2021		Izveštaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti		
1.2.1.2. Razvoj ruralnih područja kroz samozapošljavanje															
Broj različitih edukativnih radionica 100 biznis planova pripremljeno 100 grantova za realizaciju biznis planova dodijeljeno i registrovano samozaposlenih poljoprivrednika						Izlaz	Prema projektu				2019-2021		Izveštaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti		

Broj pripremljenih poslovnih planova	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
Broj dodijeljenih grantova za realizaciju biznis planova	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
Broj samozaposlenih osoba u ruralnom području	Ishod	Ukupan broj samozaposlenih osoba koji su uspješno registrovali biznis uz grant podršku	2019-2021	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
1.2.1.3. Podrška za povećanje poljoprivrednih kapaciteta do bržeg lokalnog ekonomskog razvoja na području grada Tuzla				
Broj korisnika godišnje za koje je obezbjeđena oprema ili inputi za proizvodnju	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj implementatora
Broj potencijalnih poljoprivrednih poduzetnika educirano	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj implementatora
Broj novoregistrovanih poljoprivrednih gazdinstava od korisnika podrške	Ishod	Ukupan broj korisnika podrške koji su registrovali poljoprivredna gazdinstva ili obrte	2019-2021	Izvještaj implementatora
1.2.1.4. Ekonomski održiva proizvodnja jagodičastog voća				
Broj nabavljenih i dodijeljenih sadnica jagodičastog voća	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj implementatora
Broj novih proizvođača jagodičastog i bobičastog voća sa održanom proizvodnjom	Ishod	Broj korisnika projekta koji su registrovali gazdinstva ili obrte za poljoprivrednu proizvodnju I koji su održali proizvodnju	2019-2021	Izvještaj implementatora
1.2.2.1. Podrška razvoju i unapređenju zadrugarstva				
Broj podržanih zadruga, na godišnjem nivou	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj implementatora
Ukupna poljoprivredna proizvodnja u podržanim zadrugama	Ishod	Ukupne količine poljoprivredne proizvodnje u zadrugama po vrsti proizvoda	2019-2021	Izvještaj implementatora
1.2.2.2. Unapređenje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje uz podršku dijaspore				

Uspostavljena saradnja sa udruženjem dijaspore						Izlaz	Prema projektu					2019	Izveštaj implementatora			
Promotivni video i materijal						Izlaz	Prema projektu					2019	Izveštaj implementatora			
Broj edukativnih radionica za poljoprivrednike						Izlaz	Prema projektu					2019	Izveštaj implementatora			
Broj novih kooperanata iz dijaspore za otkup						Ishod	Broj novih kooperata iz dijaspore sa kojim je uspostavljena saradnja za otkup preko udruženja dijaspore					2019	Izveštaj implementatora			
1.2.2.3. Formiranje Lokalne akcione grupe (LAG) za ruralni razvoj																
Formirana LAG od predstavnika Grada, Zadruga i privatnog sektora						Izlaz	Prema projektu					2019	Izveštaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti			
Broj sastanaka LAG						Ishod	Broj održanih sastanaka LAG					2019	Izveštaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti			
SEKTORSKI CILJ 1.3. Povećati valorizaciju prirodnih i kulturno-historijskih resursa za razvoj sektora turizma																
Broj registrovanih turista						Osnovni	Broj turista koji su registrovali noćenje na području grada tuzla					2019-2021	Izveštaj Turističke zajednice grada Tuzla			
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
											*	*	*	*	*	
Iznos prijavljenih prihoda u sektoru ugostiteljstva i hotelijerstva						Osnovni	Ukupna vrijednost ostvarenih prihoda u sektoru turizma (ugostiteljstvo i hotelijerstvo)					2019-2021	Federalni zavod za statistiku AFIP			
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
											*	*	*	*	*	
Broj poslovnih subjekata u sektoru						Osnovni	Ukupan broj registrovanih poslovnih subjekata, preduzeća i obrta, u sektoru hotelijerstva i ugostiteljstva					2019-2021	Federalni zavod za statistiku			
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	

											*	*	*	*	*
1.3.1.1. Stvaranje turističkog paketa kulturno-historijskog sadržaja															
Broj kulturno-hiskorijskih sadržaja u turističkom paketu						Izlaz	Prema projektu				2020-2021		Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle		
Broj turističkih web stranica na kojima je promovisan formirani turistički paket						Ishod	Broj turističkih web stranica na kojima je promovisan turistički paket sa kulturno-historijskim sadržajima				2020-2021		Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle		
1.3.1.2. Razvoj i plasman cjelovite ponude vikend turizma															
Razvijena ponuda za vikend turizam						Izlaz	Prema projektu				2019-2021		Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle		
Promovisana ponuda za vikend turizam preko web stranice						Izlaz	Prema projektu				2019-2021		Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle		
Broj turista u Tuzli tokom vikenda na godišnjem nivou						Ishod	Ukupan broj turista koji su boravili u Tuzli tokom vikenda, na godišnjem nivou				2019-2021		Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle		
1.3.1.3. Unapređenje turističkih sadržaja za zimsku sezonu															
Formiran turistički sadržaj za zimsku sezonu						Izlaz	Prema projektu				2019		Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle		
Broj turista u Tuzli u zimskom periodu						Ishod	Ukupan broj turista koji su boravili u Tuzli u toku zimskih mjeseci				2019		Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle		
1.3.1.4. Pokretanje izrade autohtonih suvenira i umrežavanje proizvođača suvenira i tradicionalnih proizvoda															
Broj podržanih proizvođača tradicionalnih suvenira i tradicionalnih proizvoda na godišnjem nivou						Izlaz	Prema projektu				2020-2021		Izvještaj implementatora		
Formirana mreža proizvođača tradicionalnih suvenira i proizvoda						Izlaz	Prema projektu				2020-2021		Izvještaj implementatora		

Količina proizvedenih tradicionalnih suvenira i proizvoda	Ishod	Ukupna količina proizvedenih tradicionalnih suvenira i proizvoda od članica iz mreže	2020-2021	Izvještaj implementatora
1.3.1.5. Promocija turističkih potencijala i proizvoda grada Tuzla (sajmovi, video prezentacije, materijali)				
Broj sajmova na kojima je ostvareno učešće	Izlaz	Prema projektu	2020-2021	Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle
Broj pripremljenih promotivnih materijala, video i prezentacija	Izlaz	Prema projektu	2020-2021	Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle
Broj novih kontakata za povezivanje u regionalni turistički proizvod	Ishod	Broj ostvarenih kontakata za povezivanje u regionalni turistički proizvod	2020-2021	Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle
1.3.1.6. Osnivanje gradskog turističkog klastera				
Osnovan 1 turistički klaster	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Ukupan prihod članica klastera, godišnje	Ishod	Ukupan ostvareni prihod članica turističkog klastera, na godišnjem nivou	2019	Izvještaj implementatora
1.3.1.7. Podsticaji za mlade i početnike u turističkoj djelatnosti				
Broj poduzetnika u oblasti turizma na godišnjem nivou obuhvaćenih podrškom	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj implementatora
Broj novoregistrovanih start-upa u sektoru turizma	Ishod	Ukupan broj novoregistrovanih star-upa u sektoru turizma	2019-2021	Izvještaj implementatora
1.3.2.1. Animiranje standardizacije slobodnih smještajnih kapaciteta za iznajmljivanje u turističke svrhe				
Broj aktivnosti za animiranje standardizacije slobodnih smještajnih kapaciteta za iznajmljivanje	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle
Povećanje kvaliteta smještajnih kapaciteta za turiste na području grada Tuzla uz standardizaciju novih smještajnih kapaciteta	Ishod	Broj novih standardiziranih smještajnih kapaciteta	2019	Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle

1.3.2.2. Ponuda online informacija za turiste po principu 'sve na jednom mjestu'				
Uspostavljena online turistička platforma sa relevantnim podacima za turiste	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj posjetilaca online turističke platforme, godišnje	Ishod	Ukupan broj posjeta turističkoj platformi	2019	Izvještaj implementatora
1.3.2.3. Iniciranje razvoja smještajnih kapaciteta za ruralni turizam				
Edukacije i promocija mogućnosti ruralnog turizma	Izlaz	Prema projektu	2020	Izvještaj implementatora
Ukupni smještajni kapaciteti za ruralni turizam	Ishod	Ukupan broj smještajnih kapaciteta registrovanih za ruralni turizam	2020	Izvještaj implementatora
1.3.2.4. Edukacija za turističke operatere				
Broj edukacija za turističke operatere	Izlaz	Prema projektu	2020	Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle
Kapaciteti turističkih operatera za privlačenje turista	Ishod	Broj turističkih operatera	2020	Izvještaj Turističke zajednice grada Tuzle

DRUŠTVENI SEKTOR

Naziv indikatora						Tip	Definicija					Vremenski okvir praćenja	Zvanična statistika ili interni izvor JLS, izvor verifikacije			
Strateški cilj 2: Unapređenje javne infrastrukture i društvenog života																
Prosječan stepen zadovoljstva građana svim javnim uslugama						Osnovni	Razlika prosječnih ocjena zadovoljstva javnim uslugama poslije i prije implementacije strategije					2017-2021	Izvještaj JLS o sprovedenom anketiranju uzorka građana			
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
											*	*	*	*	*	
Iznos socijalnih transfera						Osnovni	Ukupan iznos isplaćenih sredstava za					2017-2021	Izvještaj Centra za socijalni rad			

							različite vidove socijalnih programa i pomoći u KM (iz općinskih i kantonalnih sredstava)						Tuzla		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj stanovnika						Osnovni	Broj osoba sa stalnim ili privremenim mjestom boravka na području općine					2017-2021	Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH – godišnji bilten FZZPR		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj zdravstveno osiguranih lica						Osnovni	Broj osoba evidentiranih osoba za zdravstveno osiguranje sa područja grada Tuzle na evidenciji zavoda za zdravstveno osiguranje					2017-2021	Izvještaj Zavoda za zdravstveno osiguranje		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj posjetilaca kulturnih manifestacija						Osnovni	Broj osoba koje su posjetile različite manifestacije u oblasti kulture					2017-2021	Izvještaj Centra za kulturu Tuzla		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj aktivnih članova sportskih udruženja/klubova						Pomoćni	Broj osoba koje su učlanjene u različita sportska udruženja/klubove koja su registrovana na području grada					2017– 2021	Izvještaj Sportskog saveza grada Tuzla		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Migracijski saldo						Pomoćni	Razlika između broja novoprijavljenih osoba za mjesto prebivališta na području grada i broja osoba koje su odjavile mjesto prebivališta sa područja grada					2017– 2021	Izvještaj CIPS-a		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
SEKTORSKI CILJ 2.1 Povećati socijalnu uključenost i zaštitu građana															

Broj registrovanih lica u stanju socijalne potrebe						Osnovni	Ukupan broj registrovanih lica koje su u stanju različite socijalne potrebe					2017-2021	Izveštaj Centra za socijalni rad Tuzla		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj nezaposlenih mladih osoba						Osnovni	Ukupan broj nezaposlenih osoba iz kategorije mladih					2017-2021	Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH – godišnji bilten FZZPR		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj nezaposlenih žena						Osnovni	Ukupan broj nezaposlenih osoba iz kategorije žena					2017-2021	Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH – godišnji bilten FZZPR		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj aktivnih udruženja građana						Osnovni	Ukupan broj aktivnih udruženja građana sa sjedištem na području grada Tuzla pri registracionom uredu					2017-2021	Evidencija iz registra udruženja FBiH i BiH		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj djece u vrtićima						Osnovni	Broj djece upisaen u vrtiće na području grada Tuzla					2017-2021	Izveštaji vrtića		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
2.1.1.1. Pružanje usluga njege i pomoći za osobe treće životne dobi															
Broj osoba korisnika treće životne dobi uslugama pomoći i njege na godišnjem nivou						Izlaz	Prema projektu					2019-2020	Izveštaj Centra za socijalni rad Tuzla		
Ocjena zadovoljstvo uslugama njege i pomoći osoba treće životne dobi						Ishod	Prosječna ocjena zadovoljstva uslugama njege i pomoći za osobe treće životne dobi prema rezultatima anketiranja ciljne grupe					2019-2020	Izveštaj Centra za socijalni rad Tuzla		

2.1.1.2. Podrška ranjivim grupama u oblasti obrazovanja i zdravstvene zaštite				
Broj korisnika podrške iz ranjivih grupa za obrazovanje i zdravstvenu zaštitu	Izlaz	Prema projektu	2019-2020	Izvještaj Centra za socijalni rad Tuzla
Broj korisnika koji ostvaruju redovno pravo na obrazovanje i po potrebi prava na zdravstvenu zaštitu	Ishod	Korisnici podrške ostvaruju prava na obrazovanje i zdravstvenu zaštitu	2019-2021	Izvještaj Centra za socijalni rad Tuzla
2.1.1.3. Poboljšanje socio-ekonomske situacije mladih ljudi bez roditeljskog staranja				
Broj korisnika podrške iz kategorije mladih ljudi bez roditeljskog staranja	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj Centra za socijalni rad Tuzla
Broj korisnika iz kategorije mladih ljudi bez roditeljskog staranja koji su ostvarili inkluziju poboljšanjem socioekonomskog položaja	Ishod	Ukupan broj korisnika koji su ostvarili inkluziju kroz poboljšanje socioekonomskog položaja	2019	Izvještaj Centra za socijalni rad Tuzla i Centra za djecu bez roditeljskog staranja Tuzla
2.1.1.4. Podrška inkluziji marginaliziranih i ranjivih grupa (aktivnosti i projekti NVO-a)				
Broj korisnika podrške iz kategorije marginaliziranih i ranjivih grupa	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj Centra za socijalni rad Tuzla
Broj korisnika iz kategorije marginaliziranih i ranjivih grupa koji su ostvarili inkluziju	Ishod	Ukupan broj korisnika iz kategorije marginaliziranih i ranjivih grupa koji su ostvarili inkluziju	2019-2021	Izvještaj Centra za socijalni rad Tuzla i Centra za djecu bez roditeljskog staranja Tuzla
Broj sklopljenih parterstava između udruženja i Grada Tuzla radi poboljšanja uslova marginaliziranih grupa	Ishod	Ukupan broj partnerstava između udruženja i Grada Tuzla za realizaciju projekata i aktivnosti usmjerenih na inkluziju marginaliziranih i ranjivih grupa	2019-2021	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
2.1.1.5. Izrada socijalne karte na području grada Tuzla				
Izrađena socijalna karta	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj institucija koje koriste socijalnu kartu kao izvor	Ishod	Institucije kojima je dostavljena socijalna	2019	Izvještaj Centra za socijalni rad

verifikacije statusa korisnika socijalne zaštite							karta i koje u svoj radu koriste socijalnu kartu za verifikaciju socijalnog statusa osoba koje se prijavljuju za socijalnu pomoć								
2.1.1.6. Proširenje i poboljšanje uslova za boravak djece u vrtićima JU „Naše dijete“ Tuzla															
Rekonstrukcija objekta i nabavka namještaja I opreme u vrtiću						Izlaz	Prema projektu					2020-2021	Izveštaj implementatora		
Ocjena zadovoljstva smještajnim uslovima i uslovima za boravak i igru djece u vrtićima						Ishod	Prosječna ocjena zadovoljstva roditelja korisnika usluga vrtića na osnovu rezultata ankete sa ocjenom prije i poslije rekonstrukcije i opremanja					2020-2021	Izveštja vrtića sa informacijom o zadovoljstvu roditelja		
SEKTORSKI CILJ 2.2. Unaprijediti javnu infrastrukturu															
Broj saobraćajnih nesreća						Osnovni	Ukupni broj saobraćajnih nesreća na području grada					2017-2021	Izveštaj MUP TK, Policijska uprava Tuzla		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj prekida u vodosnabdijevanju						Osnovni	Ukupan broj prekida u vodosnabdijevanju na području grada dužih od 1 dana					2017-2021	Izveštaj JKP Vodovod i kanalizacija		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj učesnika manifestacija za rekreativce bicikliste						Osnovni	Ukupan broj biciklista rekreativaca, učesnika manifestacija za bicikliste					2017-2021	Izveštaji organizatora		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Iznos prihoda JKP Vodovod i kanalizacija						Osnovni	Ukupni prihodi od usluga JKP Vodovod i kanalizacija					2017-2021	Izveštaj JKP Vodovod i kanalizacija		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*

Procenat pokrivenosti područja grada javnom rasvjetom						Osnovni	Ukupan udio područja grada pokrivenog javnom rasvjetom u odnosu na ukupno područje opštine					2017-2021	Izvještaj JKP Saobraćaj i komunikacije		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Broj pasa lualica						Osnovni	Ukupan procijenjeni broj napuštenih pasa lualica na području grada					2017-2021	Izvještaj JKP Komunalac Tuzla		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
2.2.1.1. Izgradnja i rekonstrukcija ceste Tušanj - Mandići (kroz krug Rudnika soli), MZ Tušanj															
Dužina izgrađenog i rekonstruisanog puta za poboljšanje komunikacijskih uslova kroz Rudnik soli, na dionici Tušanj-Mandići						Izlaz	Prema projektu					2019	Izvještaj implementatora		
Ocjena građana poboljšanja komunikacijskih javne putne infrastrukture						Ishod	Ocjena poboljšanja komunikacijskih uslova kroz ocjenu zadovoljstva građana putnom infrastrukturom					2019	Izvještaj Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ		
2.2.1.2. Sanacija dijela puta u romskom naselju na Krojčici, MZ Kreka															
Dužina saniranog i asfaltiranog makadamskog puta uz sanaciju oborinske kanalizacije u romskom naselju Krojčica						Izlaz	Prema projektu					2019	Izvještaj implementatora		
Ocjena građana poboljšanja komunikacijskih uslova putne infrastrukture						Ishod	Ocjena poboljšanja komunikacijskih uslova kroz ocjenu zadovoljstva građana putnom infrastrukturom					2019	Izvještaj Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ		
2.2.1.3. Izgradnja kružnog toka kod Tenisa															
Izgrađen kružni tok za povezivanje 5 ulica						Izlaz	Prema projektu					2019	Izvještaj implementatora		
Ocjena građana poboljšanja komunikacijskih uslova putne infrastrukture						Ishod	Ocjena poboljšanja komunikacijskih uslova kroz ocjenu zadovoljstva građana putnom					2019	Izvještaj Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ		

		infrastrukturuom		
2.2.1.4. Izgradnja mosta preko rijeke Jale u naselju Jahići, MZ Simin Han				
Dužina izgrađenog mosta u naselju Jahići	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implemntatora
Ocjena građana poboljšanja komunikacijskih uslova putne infrastrukture	Ishod	Ocjena poboljšanja komunikacijskih uslova kroz ocjenu zadovoljstva građana putnom infrastrukturom	2019	Izvještaj Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ
2.2.1.5. Pješački most preko rijeke Jale Stupine Sjenjak				
Dužina izgrađenog mosta preko rijeke Jale u naselju Stupine Sjenjak	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implemntatora
Ocjena građana poboljšanja komunikacijskih uslova putne infrastrukture	Ishod	Ocjena poboljšanja komunikacijskih uslova kroz ocjenu zadovoljstva građana putnom infrastrukturom	2019	Izvještaj Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ
2.2.1.6. Izgradnja mosta i sanacija puta u naselju Požarnica				
Dužina izgrađenog mosta i saniranog puta u naselju Požarnica	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implemntatora
Ocjena građana poboljšanja komunikacijskih uslova putne infrastrukture	Ishod	Ocjena poboljšanja komunikacijskih uslova kroz ocjenu zadovoljstva građana putnom infrastrukturom	2019	Izvještaj Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ
2.2.1.7. Sanacija puteva u naselju Grabovica				
Dužina saniranog puta u naselju Grabovica	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implemntatora
Ocjena građana poboljšanja komunikacijskih uslova putne infrastrukture	Ishod	Ocjena poboljšanja komunikacijskih uslova kroz ocjenu zadovoljstva građana putnom infrastrukturom	2019	Izvještaj Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ
2.2.1.8. Sanacija puteva u ostalim MZ				

Dužina saniranih puteva u MZ	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj implemntatora
Ocjena građana poboljšanja komunikacijskih uslova putne infrastrukture	Ishod	Ocjena poboljšanja komunikacijskih uslova kroz ocjenu zadovoljstva građana putnom infrastrukturom	2019-2021	Izvještaj Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ
2.2.1.9. Rekonstrukcija puta Dokanj-Breške (nova trasa)				
Dužina rekonstruisanog puta	Izlaz	Prema projektu	2020	Izvještaj implementatora
Ocjena građana poboljšanja komunikacijskih uslova putne infrastrukture	Ishod	Ocjena poboljšanja komunikacijskih uslova kroz ocjenu zadovoljstva građana putnom infrastrukturom	2020	Izvještaj Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ
2.2.1.10. Asfaltiranje, sanacija i rekonstrukcija puteva u pojedinim mjesnim zajednicama grada Tuzla, u skladu sa Planom kapitalnih investicija				
Dužina asfaltiranih, saniranih i rekonstruisanih puteva u skladu sa Planom kapitalnih investicija	Izlaz	Prema planu	2019-2021	Izvještaj implementatora
Ocjena građana poboljšanja komunikacijskih uslova putne infrastrukture	Ishod	Ocjena poboljšanja komunikacijskih uslova kroz ocjenu zadovoljstva građana putnom infrastrukturom	2019-2021	Izvještaj Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ
2.2.1.11. Zagovaranje izgradnje Y kraka autoceste od Sarajeva prema Beogradu, koji vodi preko Žepča, Tuzle, Brčkog i Bijeljine do granice sa Srbijom				
Realizovano zagovaranje kroz učešće na min 5 sastanaka i pregovora Informisane zainteresovane strane putem izdatih i distribuiranih min 5 saopštenja za javnost	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj Stručne službe za poslove gradonačelnika
Broj izdatih i distribuiranih saopštenja za javnost za informisanje zainteresovanih strana	Ishod	Broj izdatih i distribuiranih saopštenja za javnost svim medijima za informisanje zainteresovanih strana	2019-2021	Izvještaj Stručne službe za poslove gradonačelnika

2.2.1.12. Promocija idejnog rješenja Izgradnje saobraćajnice sa tunelom Tuzla – Međunarodni aerodrom Dubrave				
Broj promocija idejnog rješenja za zagovaranje izgradnje	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ
Broj kontakata vezanih za izgradnju saobraćajnice	Ishod	Ostvareni broj konkata o projektu izradnje saobraćajnice	2019-2021	Izvještaj Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ
2.2.2.1. Izgradnja sistema vodosnabdijevanje naselja Gornja Lipnica, I faza				
Dužina izgrađene vodovodne mreže	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj novih korisnika priključenih na sistem	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj dana kontinuiranog snabdijevanja	Ishod	Broj dana kontinuiranog vodosnabdijevanja, bez redukcija na području naselja Gornja Lipnica	2019	Izvještaj JP Vodovod i kanalizacija
2.2.2.2. Vodosnabdijevanje naselja Pekmezije, MZ Solina				
Dužina izgrađene vodovodne mreže	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj novih korisnika priključenih na sistem	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj dana kontinuiranog snabdijevanja	Ishod	Broj dana kontinuiranog vodosnabdijevanja, bez redukcija na području naselja Gornja Lipnica	2019	Izvještaj JP Vodovod i kanalizacija
2.2.2.3. Vodosnabdijevanje naselja Mala Solina, MZ Solina				
Dužina izgrađene vodovodne mreže	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj novih korisnika priključenih na sistem	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora

Broj dana kontinuiranog snabdijevanja	Ishod	Broj dana kontinuiranog vodosnabdijevanja, bez redukcija na području naselja Gornja Lipnica	2019	Izvještaj JP Vodovod i kanalizacija
2.2.2.4. Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija vodovodne mreže na području grada Tuzla				
Dužina izgrađene vodovodne mreže	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj novih korisnika priključenih na sistem	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj dana kontinuiranog snabdijevanja	Ishod	Broj dana kontinuiranog vodosnabdijevanja, bez redukcija na području naselja Gornja Lipnica	2019	Izvještaj JP Vodovod i kanalizacija
Ukupni gubici vode u mreži	Ishod	Ukupni gubici vode u vodovodnoj mreži na području grada Tuzla	2019.	Izvještaj JP Vodovod i kanalizacija
2.2.2.5. Obezbjedenje novih kapaciteta za dugoročno snabdjevanje vodom Grada Tuzla				
Dužina izgrađene vodovodne mreže	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj novih korisnika priključenih na sistem	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj dana kontinuiranog snabdijevanja	Ishod	Broj dana kontinuiranog vodosnabdijevanja, bez redukcija na području naselja Gornja Lipnica	2019	Izvještaj JP Vodovod i kanalizacija
Ukupni gubici vode u mreži	Ishod	Ukupni gubici vode u vodovodnoj mreži na području grada Tuzla	2019.	Izvještaj JP Vodovod i kanalizacija
2.2.3.1. Kanalizacija u Fočanskoj ulici				
Dužina izgrađene kanalizacione mreže	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj novih korisnika priključeno na kanalizacionu mrežu	Ishod	Ukupan broj novih korisnika priključenih na	2019	Izvještaj JP Komunalac Tuzla

		izgrađenu kanalizacionu mrežu		
2.2.3.2. Kanalizaciona mreža u naselju Krojčica				
Dužina izgrađene kanalizacione mreže	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj novih korisnika priključeno na kanalizacionu mrežu	Ishod	Ukupan broj novih korisnika priključenih na izgrađenu kanalizacionu mrežu	2019	Izvještaj JP Komunalac Tuzla
2.2.3.3. Kanalizaciona mreža u naselju Grabovica				
Dužina izgrađene kanalizacione mreže	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj novih korisnika priključeno na kanalizacionu mrežu	Ishod	Ukupan broj novih korisnika priključenih na izgrađenu kanalizacionu mrežu	2019	Izvještaj JP Komunalac Tuzla
2.2.3.4. Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija kanalizacione mreže na području grada Tuzla				
Dužina izgrađene kanalizacione mreže	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj implementatora
Broj novih korisnika priključeno na kanalizacionu mrežu	Ishod	Ukupan broj novih korisnika priključenih na izgrađenu kanalizacionu mrežu	2019-2021	Izvještaj JP Komunalac Tuzla
2.2.4.1. Izgradnja gradskog groblja – I etapa				
Urađena projektna dokumentacija I faza za realizaciju I etape izgradnje gradskog groblja na novoj lokaciji	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Obezbjeđeni svi uslovi za izgradnju gradskog groblja na novoj lokaciji	Ishod	Obezbjeđeni svi uslovi za prvu etapu izgradnje gradskog groblja u skladu sa projektnom dokumentacijom	2019	Izvještaj Službe za geodetske i imovinsko pravne poslove
2.2.4.2. Izgradnja javne rasvjete na području nekoliko mjesnih zajednica				
Broj postavljenih stubova javne rasvjete	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj implementatora
Broj stanovnika mjesnih zajednica kojima je poboljšán pristup	Ishod	Broj stanovnika MZ-a koje su dobile javnu	2019-2021	Izvještaj Službe za geodetske i

javnom saobraćaju							rasvjetu za povećanje sigurnosti i ugodnosti života građana i bezbjednosti učesnika u saobraćaju						imovinsko pravne poslove			
2.2.4.3. Izgradnja novih i adaptacija postojećih autobusnih stajališta na području nekoliko mjesnih zajednica, sa postavljanjem nadstrešnica																
Broj izgrađenih ili adaptiranih autobuskih stajališta						Izlaz	Prema projektu					2019-2021	Izveštaj implementatora			
Broj stanovnika mjesnih zajednica kojima je poboljšán pristup javnom saobraćaju						Ishod	Broj stanovnika u MZ u kojima su izgrađena nova ili adaptirana postojeća autobuska stajališta					2019-2021	Izveštaj Službe za geodetske i imovinsko pravne poslove			
SEKTORSKI CILJ 2.3. Poboljšati uslove za razvoj kulture i sporta																
Broj posjetilaca sportskih manifestacija						Osnovni	Ukupan broj posjetilaca svih sportskih manifestacija na području grada Tuzla					2019-2021	Izveštaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti prema informacijama organizatora			
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
											*	*	*	*	*	
Broj posjetilaca kulturnih manifestacija						Osnovni	Ukupan broj posjetilaca svih kulturnih manifestacija na području grada Tuzla					2019-2021	Izveštaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti prema informacijama organizatora			
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
											*	*	*	*	*	
2.3.1.1. Izgradnja istočne tribine Stadiona Tušanj Tuzla - II faza izgradnje istočne tribine																
Izgrađena istočna tribina sa kapacitetom Stadiona Tušanja za 7.000 mjesta						Izlaz	Prema projektu					2019	Izveštaj implementatora			
Povećani prihodi JU Stadion Tušanj						Ishod	Ukupni prihodi koje ostvari JU od manifestacija koje se realizuju godišnje na					2019	Izveštaj JU Gradski stadion			

		Stadionu Tušanj		Tušanj
2.3.1.2. Rekreativni centar Ilinčica				
Uređen multifunkcionalni objekat i okolni prostor za posjetitelje na Ilinčici	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj implementatora
Povećan broj posjetitelja Ilinčici	Ishod	Procijenjeni broj posjetitelja multifunkcionalnom objektu i okolnom prostoru na Ilinčici	2019-2021	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
2.3.1.3. Sanacija, rekonstrukcija i izgradnja manjih višenamjenskih igrališta na području grada Tuzla				
Broj izgrađenih višenamjenskih igrališta u MZ	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Broj članova sportskih udruženja	Ishod	Ukupan broj aktivnih članova svih sportskih udruženja i klubova na području grada	2019	Sportski savez grada Tuzla
2.3.1.4. Afirmisanje i razvoj amaterskog, rekreativnog i vrhunskog sporta na području grada Tuzla				
Broj sportskih udruženja korisnika podrške	Izlaz	Prema programu	2019-2021	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
Broj članova sportskih udruženja	Ishod	Ukupan broj aktivnih članova svih sportskih udruženja i klubova na području grada	2019-2021	Sportski savez grada Tuzla
2.3.1.5. Podrška sportskim manifestacijama i takmičenjima na području grada Tuzla				
Broj podržanih sportskih manifestacija na području grada Tuzla	Izlaz	Prema program	2019-2021	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
Broj aktivnih učesnika uključenih u sportske manifestacije i takmičenja	Ishod	Ukupan broj aktivnih učesnika u sportskim manifestacijama i takmičenjima	2019-2021	Izvještaji implementatora
2.3.1.6. Revitaliziranje atletske staze na stadionu Tušanj				
Dužina revitalizirane atletske staze	Izlaz	Prema projektu	2020	Izvještaj implementatora

Iznos prihoda od naplate usluga vezanih za atletsku stazu	Ishod	Ukupni prihodi ostvareni prodajom usluga vezanih za atletsku stazu kroz sadržaje na Stadionu Tušanj	2020	Izvještaj JU Stadion Tušanj
2.3.2.1. Organizacija međunarodnih književnih susreta Cum Grano Salis				
Realizovan program festivala, godišnje	Izlaz	Prema programu	2019-2021	Izvještaj Centra za kulturu
Broj mladih koji posjećuju festival	Ishod	Ukupan broj mladih koji posjete program festivala	2019-2021	Izvještaj Centra za kulturu
2.3.2.2. Organizacija međunarodnog festivala umjetnosti mladih Kaleidoskop				
Realizovan program festivala, godišnje	Izlaz	Prema programu	2019-2021	Izvještaj Centra za kulturu
Broj mladih koji posjećuju festival	Ishod	Ukupan broj mladih koji posjete program festivala	2019-2021	Izvještaj Centra za kulturu
2.3.2.3. Organizacija manifestacije „Ljeto u Tuzli“				
Realizovani programi u okviru programa manifestacije, godišnje	Izlaz	Prema programu	2019-2021	Izvještaj Centra za kulturu
Broj afirmisanih organizacija civilnog društva u oblasti kulture	Ishod	Ukupan broj afirmisanih organizacija civilnog društva u oblasti kulture kroz program manifestacije	2019-2021	Izvještaj Centra za kulturu
2.3.2.4. Unapređenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa				
Broj podržanih kulturno-nacionalnih udruženja na području grada	Izlaz	Prema planu i raspoloživim sredstvima	2019-2021	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti
Broj učesnika kulturno-nacionalnih sadržaja na području grada	Ishod	Ukupan broj učesnika kulturno-nacionalnih sadržaja na području grada	2019-2021	Informacija kulturno-nacionalnih udruženja
2.3.2.5. Kvalitetniji kulturni život sa dijasporom				

Organizovane najmanje 2 kulturne manifestacije u saradnji s kulturnim institucijama iz dijaspore						Izlaz	Prema projektu					2019-2020	Izvještaj implementatora		
Pripremljeni i distribuirani promotivni materijali preko turističkih agencija uz podršku dijaspore						Izlaz	Prema projektu					2019-2020	Izvještaj implementatora		
Opremljena i otvorena suvenirnica u okviru Turističke zajednice						Izlaz	Prema projektu					2019-2020	Izvještaj implementatora		
Broj učesnika iz udruženja iz dijaspore na međunarodnim kulturnim manifestacijama u Tuzli						Ishod	Ukupan broj učesnika iz udruženja koja su iz dijaspore a koja učestvuju u kulturnim manifestacijama koje su međunarodnog karaktera					2019-2020	Izvještaj Centra za kulturu		
2.3.2.6. Kulturne manifestacije u Tuzli															
Broj podržanih kulturnih manifestacija u organizaciji civilnog društva						Izlaz	Prema programu					2019-2021	Izvještaj Službe za ekonomski razvoj i društvene djelatnosti		
Broj aktivnih učesnika u kulturnim manifestacijama						Ishod	Ukupan broj aktivnih učesnika u kulturnim manifestacijama					2019-2021	Izvještaj Centra za kulturu Tuzla		
SEKTORSKI CILJ 2.4. Ojačati kapacitete za pružanje kvalitetnijih usluga korisnicima javnih usluga															
Ukupan iznos prihoda od nekretnina						Osnovni	Ukupan iznos prihoda od nekretnina u vlasništvu Grada					2019-2021	Izvještaj Službe za budžet i finansije		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Onemogućene prijave na nepostojeće ili pogrešne adrese						Osnovni	Onemogućene prijave na nepostojeće ili pogrešne adrese usljed postojanja jedinstvene evidencije adresa na području grada					2019-2021	Izvještaj Službe za geodetske i imov.pravne poslove		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Ukupni prihodi od javnih usluga preduzeća koja su implementirala sistem pametnog upravljanja						Osnovni	Iznos prihoda javnih preduzeća koja su implementirala sistem pametnog upravljanja					2021	Izvještaj Službe za geodetske i		

							nakon uspostavljanja sistema u odnosu na iznos prihoda prije uspostavljanja sistema						imov.pravne poslove			
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
																*
2.4.1.1. Izgraditi bazu podataka nekretnina u vlasništvu grada Tuzla																
Skupljeni i ažurirani podaci o nekretninama u vlasništvu grada u jednoj bazi podataka						Izlaz	Prema projektu					2019	Izvještaj implementatora			
Redovni nadzor i analiza upravljanja nekretninama u vlasništvu grada						Ishod	Aktivnosti nadzora i analize upravljanje nekretninama					2019	Izvještaj Službe za geodetske i imov.pravne poslove			
2.4.1.2. Unapređenje informacionog sistema i rada sa prostornim podacima za područje Grada Tuzla																
Unaprijeđen informacioni sistem sa ažuriranim prostornim podacima						Izlaz	Prema projektu					2019	Izvještaj implementatora			
Broj rješениh zahtjeva vezanih za prostorne podatke u skladu sa rokovima u odnosu na ukupan broj						Ishod	Broj rješениh zahtjeva vezanih za prostorne podatke u skladu sa rokovima u odnosu na ukupan broj					2019	Izvještaj Službe za geodetske i imov.pravne poslove			
2.4.1.3. Adresni registar (registar adresa)																
Uspostavljena jedinstvena baza podataka adresa						Izlaz	Uspostavljena jedinstvena baza podataka adresa koja omogućava pregled svih neophodnih podataka vezanih za objekte, katastarske čestice i adrese					2019	Izvještaj implementatora			
Uspostavljena veza sa evidencijom o prebivalištu i boravištu						Ishod	Uspostavljena veza između baze registra sa evidencijom o prebivalištu i boravištu					2019	Izvještaj Službe za geodetske i imov.pravne poslove			
2.4.1.4. Uspostavljanje sistema pametnog grada																
Pokrivenost urbanog područja mrežom besplatnog interneta						Izlaz	Ukupna površina urbanog područja grada koja je pokrivena mrežom besplatnog interneta u odnosu na ukupnu površinu					2021	Izvještaj implementatora			

		urbanog dijela grada		
Broj javnih preduzeća koja su uvela sistem petnog upravljanja	Izlaz	Broj preduzeća koja su u okviru projekta uvela sistem pametnog upravljanja	2021	Izveštaj implementatora
Iznos troškova javnog preduzeća nakon uspostavljanja sistema	Ishod	Ukupni troškovi javnog preduzeća nakon uspostavljanja sistema/rješenja pametnog upravljanja u odnosu na ukupne troškove prije uspostavljanja sistema	2021	Izveštaj javnog preduzeća koje je implementiralo rješenje

SEKTOR OKOLIŠA

Naziv indikatora						Tip	Definicija					Vremenski okvir praćenja	Zvanična statistika ili interni izvor JLS, izvor verifikacije		
Strateški cilj 3: Poboljšati kvalitet okoliša															
Srednje godišnje koncentracije SO ₂ , NO ₂ , CO i O ₃						Osnovni	Srednje godišnje koncentracije na mjernim mjestima na području grada (Skver, BKC, Bukinje)					2017-2021	Godišnji izvještaj o kvalitetu zraka FBiH – Federalni hidrometeorološki zavod		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Prihodi od plasiranog recikliranog otpada						Osnovni	Ukupni prihodi u KM ostvareni prodajom prikupljenog recikliranog otpada					2017-2021	JKP Komunalac Tuzla		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Potrošnja energije iz obnovljivih izvora u javnim objektima						Osnovni	Ukupna količina potrošene energije iz obnovljivih izvora u javnim objektima koji koriste obnovljive izvore za toplinsku energiju					2017-2021	Godišnji izvještaji o troškovima u javnim objektima		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
SEKTORSKI CILJ 3.1 Smanjiti nepovoljne uticaje na okoliš (industrija, saobraćaj, stanovništvo i dr.)															

Broj korisnika mjesečnih karti za javni prijevoz						Osnovni	Ukupan broj izdatih mjesečnih karti za korisnike usluga javnog prijevoza					2017-2021	Izvještaj DD Gradski i prigradski saobraćaj Tuzla		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Prosječna ocjena zadovoljstva građana održavanjem javnih površina						Osnovni	Prosječna ocjena nivoa zadovoljstva građana kvalitetom javnih komunalnih usluga održavanja javnih površina, koja se izračunava na osnovu analize rezultata odgovora iz ankete provedene na uzorku građana					2017-2021	Izvještaj o sprovedenoj anketi o zadovoljstvu građana javnim uslugama		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
3.1.1.1. Zagovaranje za ugradnju filtera za odsumporavanje na postojećim blokovima TE Tuzla i izgradnju zamjenskog bloka 7 Termoelektrane Tuzla sa filterima za odsumporavanje															
Održani saastanci za zagovaranje i pregovore						Izlaz	Prema dinamici relevantnih aktivnosti					2019-2021	Izvještaj o sastancima gradonačelnika		
Izdana saopštenja za javnost						Izlaz	Prema rasporedu sastanaka					2019-2021	Izvještaj o medijskim aktivnostima Grada		
Donesena Rezolucija Gradskog vijeća						Ishod	Dokument rezolucije koju usvaja Gradsko vijeće na sjednici					2019-2021	Izvještaj Gradskog vijeća		
3.1.1.2. Promocija i edukacija ekološke vožnje i prijevoza															
Održani promotivni i edukativni događaji						Izlaz	Prema planu projekta					2019-2021	Izvještaj implementatora		
Informisani i educirani učesnici događaja o važnosti zaštite okoliša i načinima ekološke vožnje i prijevoza						Ishod	Iskazani nivo svijesti učesnika promotivnih i edukativnih događaja kroz prezentacije i promotivne materijale koji iskazuju u anketi					2019-2021	Izvještaji o anketiranju učesnika		
3.1.1.3. Podizanje ekološke svijesti građana i poticanje															

korištenja ekološkog prijevoza				
Broj održanih radionica i događaja za podizanje ekološke svijesti građana	Izlaz	Prema planu projekta	2019-2021	Izvještaj implementatora
Iskazani interes građana za korištenje javnog prijevoza i bicikla za ekološki prijevoz	Ishod	Iskazani nivo interesa korisnika za korištenje bicikla kao prevoznog sredstva koji iskazuju u anketi	2019-2021	Izvještaji o anketiranju korisnika
3.1.1.4. Izgradnja biciklističke staze (VIII faza)				
Dužina rekonstruisanih biciklističkih staza i povezivanje sa postojećim stazama	Izlaz	Prema projektu	2020	Izvještaj implementatora
Interes građana za korištenje bicikla kao prevoznog sredstva	Ishod	Iskazani nivo interesa korisnika za korištenje bicikla kao prevoznog sredstva koji iskazuju u anketi	2020	Izvještaji o anketiranju korisnika
3.1.2.1. Nastavak realizacije projekata ozelenjavanja i ukrašavanja područja grada Tuzla				
Formirane ozelenjene i ukrašene zone na području grada	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izvještaj implementatora
Redovno održavanje zelenjenih i ukrašenih zona na području grada	Ishod	Redovne aktivnosti održavanja ozelenjenih i ukrašenih površina u skladu sa planom održavanja	2019-2021	Izvještaji JKP Komunalac
3.1.2.2. Revitalizacija šumskog pojasa između TE Tuzla i naselja Kolona, Bukinje i Povrat				
Revitalizirane šume u naseljima Kolona, Bukinje i Povrat	Izlaz	Prema projektu	2019	Izvještaj implementatora
Izgrađen zaštitni pojas i ekološki prihvatljivija zona od 2.000 m ²	Ishod	Zaštitni pojas i ekološki prihvatljiva zona izgrađena revitalizacijom šume u naseljima Kolona, Bukinje i Povrat	2019	Izvještaji Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ
3.1.2.3. Zamjena ostarjelog i oboljelog bjelogoričnog i crnogoričnog drveća				

Zamijenjeno oko 500 starih stabala						Izlaz	Prema projektu					2019	Izvještaj implementatora			
Redovno održavani drvoređi i parkovi						Ishod	Redovne aktivnosti održavanja drvoređi i prakova u skladu sa planom održavanja					2019	Izveštaji Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ			
SEKTORSKI CILJ 3.2. Unaprijediti sistem i javnu svijest za integralno upravljanje otpadom																
Iznos prihoda od usluga prikupljanja otpada						Osnovni	Ukupna iznos prihoda od usluga prikupljanja otpada pruženih usluga fizičkim i pravnim licima					2017-2021	Izveštaji JKP Komunalac			
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
											*	*	*	*	*	
Prihodi od prodaje korisnog otpada						Osnovni	Ukupni prihodi od prodaje korisnog otpada prikupljenog kroz selektivno prikupljanje otpada kroz javni sistem, odnosno od JKP Komunalac Tuzla					2017-2021	Izveštaji JKP Komunalac			
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
											*	*	*	*	*	
3.2.1.1. Izrada projektne dokumentacije i priprema za proširenje kapaciteta regionalne deponije „Desetine“ Tuzla																
Pripremljena projektna dokumentacija						Izlaz	Sadržaj projektne dokumentacije prema projektu					2020-2021	Projektna dokumentacija			
Otkupljeno zemljište i prošireni kapaciteti deponije						Ishod	Potpisani ugovori o otkupu zemljišta za potrebe proširenja kapaciteta deponije u skladu sa projektnom dokumentacijom					2020-2021	Izveštaji Službe za komunalne poslove, izgradnju i poslove MZ i potpisani ugovori o otkupu zemljišta			
3.2.1.2. Nastavak izgradnje reciklažnih dvorišta u Tuzli																
Uspostavljeno 50 novih reciklažnih dvorišta u Tuzli						Izlaz	Prema projektu					2020-2021	Izveštaji JKP Komunalac			
Količina selektivnog prikupljenog otpada						Ishod	Ukupna količina selektivno prikupljenog otpada putem reciklažnih dvorišta					2020-2021	Izveštaji JKP Komunalac			
3.2.1.3. Uvođenje primarne selekcije otpada u domaćinstvima																
Nabavljena i postavljena oprema za selektivno prikupljanje otpada u domaćinstvima						Izlaz	Prema projektu					2020-2021	Izveštaji JKP Komunalac			

Najmanje 10.000 individualnih domaćinstava obuhvaćeno primarnom selekcijom otpada						Izlaz	Broj domaćinstava koja su uključena u selektivno prikupljanje otpada					2020-2021		Izvještaji JKP Komunalac		
Količina selektivnog prikupljenog otpada						Ishod	Ukupna količina selektivno prikupljenog otpada putem reciklažnih dvorišta					2020-2021		Izvještaji JKP Komunalac		
3.2.1.4. Promocija i obuka u oblasti upravljanja otpadom za javni i privatni sektor																
Organizovani promotivni i edukativni događaji za javni i privatni sektor o upravljanju otpadom						Izlaz	Prema projektu					2020-2021		Izvještaj implementatora		
Najmanje 1.000 domaćinstava i 500 privrednih subjekata obuhvaćeno obukom						Izlaz	Prema projektu					2020-2021		Izvještaj implementatora		
Količina selektivnog prikupljenog otpada						Ishod	Ukupna količina selektivno prikupljenog otpada putem reciklažnih dvorišta					2020-2021		Izvještaji JKP Komunalac		
SEKTORSKI CILJ 3.3. Osigurati veći stepen sigurnosti i zaštite od prirodnih i drugih nesreća (klizišta, poplave i sl.)																
Iznos materijalnih šteta uzrokovanih klizištima						Osnovni	Ukupan iznos procijenjenih prijavljenih šteta od posljedica klizišta					2019-2021		Izvještaji Civilne zaštite		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
											*	*	*	*	*	
Iznos materijalnih šteta uzrokovanih poplavama						Osnovni	Ukupan iznos procijenjenih prijavljenih šteta od posljedica poplava					2019-2021		Izvještaji Civilne zaštite		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
											*	*	*	*	*	
3.3.1.1. Čišćenje vodotoka na području mjesnih zajednica																
Dužina očišćenog vodotoka u prosjeku godišnje						Izlaz	Prema projektu					2020-2021		Izvještaj Civilne zaštite		
Broj zabilježenih poplava u očišćenoj zoni						Ishod	Evidentirane poplave u slučajevima vremenskih nepogoda i katastrofa u zoni očišćenog vodotoka					2020-2021		Izvještaj Civilne zaštite		

3.3.1.2. Regulacija vodotoka Joševica (MZ Lipnica donja, Lipnica srednja i Lipnica gornja)				
Dužina regulisanog vodotoka Joševice	Izlaz	Prema projektu	2020-2021	Izvještaj Civilne zaštite
Broj zabilježenih poplava u zoni regulisanog vodotoka	Ishod	Evidentirane poplave u slučajevima vremenskih nepogoda i katastrofa u zoni regulisanog vodotoka Joševice	2020-2021	Izvještaj Civilne zaštite
3.3.2.1. Sanacija klizišta u MZ Brčanska Malta				
Sanirano područje klizišta u MZ Brčanska Malta	Izlaz	Prema projektu	2021	Izvještaj implementatora
Broj domaćinstava za koje je povećana sigurnost i zaštita od posljedica klizišta	Ishod	Broj domaćinstava na području MZ Brčanska Malta za koje je povećana sigurnost i zaštita od posljedica klizišta	2021	Izvještaj Civilne zaštite
3.3.2.2. Sanacija nestabilnog dijela padine u naselju Rasovac (MZ Tušanj)				
Saniran nestabilni dio padine Rasovac	Izlaz	Prema projektu	2021	Izvještaj implementatora
Broj domaćinstava za koje je povećana sigurnost i zaštita od posljedica nestabilnosti padine Rasovac	Ishod	Broj domaćinstava na području MZ Tušanj za koje je povećana sigurnost i zaštita od posljedica nestabilnosti padine Rasovac	2021	Izvještaj Civilne zaštite
3.3.2.3. Interventna sanacija klizišta na području grada Tuzla				
Interventno sanirana klizišta na području grada	Izlaz	Prema projektu	2021	Izvještaj implementatora
Površine na području grada ugrožene posljedicama klizišta	Ishod	Ukupne površine na području grada ugrožene posljedicama klizišta	2021	Izvještaj Civilne zaštite
SEKTORSKI CILJ 3.4. Povećati primjenu politika energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije				
Količina toplinske energije	Osnovni	Ukupna količina toplinske energije koja se preuzima u sistem daljinskog grijanja povećana	2019-2021	Izvještaji JP Centralno grijanje

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Iznos troškova za grijanje javnih objekata koji su primijenili mjere energetske efikasnosti						Osnovni	Ukupna vrijednost troškova grijanja iskazana u rashodima javnih subjekata koji su primijenili mjere izolacije, prije i poslije primjene mjera				2019-2021		Izvještaji javnih subjekata na čijim objektima su primjenjene mjere EE		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
Iznos izdvajanja iz budžeta za troškove el. energije						Osnovni	Ukupna vrijednost troškova el. energije iskazana u budžetskim rashodima				2019-2021		Izvještaj Službe za budžet i finansije		
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
											*	*	*	*	*
3.4.1.1. Toplifikacija naselja Batva															
Uspostavljen sistem toplifikacije i daljinskog grijanja u naselju Batva						Izlaz	Prema planu projekta				2019		Izvještaj implementatora		
Broj novih korisnika daljinskog sistema grijanja u naselju Batva koji ne koriste individualna ložišta						Ishod	Ukupan broj novih korisnika koji su priključeni na sistem daljinskog grijanja na novom području na kojem je provedena toplifikacija				2019		Izvještaj implementatora		
3.4.1.2. Projekat toplifikacije individualnih stambenih objekata u naselju Skojevka (ulice Slavka Mičića i Strajka Mitrovića), MZ Brčanska Malta															
Uspostavljen sistem toplifikacije i daljinskog grijanja u naselju Skojevka						Izlaz	Prema planu projekta				2019		Izvještaj implementatora		
Broj novih korisnika daljinskog sistema grijanja u naselju Skojevka koji ne koriste individualna ložišta						Ishod	Ukupan broj novih korisnika koji su priključeni na sistem daljinskog grijanja na novom području na kojem je provedena toplifikacija				2019		Izvještaj implementatora		
3.4.1.3. Toplifikacija objekata u ulici Put Vinište, MZ Jala															

Uspostavljen sistem toplifikacije i daljinskog grijanja u ulici Put Vinište	Izlaz	Prema planu projekta	2019	Izvještaj implementatora
Broj novih korisnika daljinskog sistema grijanja u ulici Put Vinište koji ne koriste individualna ložišta	Ishod	Ukupan broj novih korisnika koji su priključeni na sistem daljinskog grijanja na novom području na kojem je provedena toplifikacija	2019	Izvještaj implementatora
3.4.1.4. Toplifikacija dijela MZ Mejdan				
Uspostavljen sistem toplifikacije i daljinskog grijanja u MZ Mejdan	Izlaz	Prema planu projekta	2019	Izvještaj implementatora
Broj novih korisnika daljinskog sistema grijanja u MZ Mejdan koji ne koriste individualna ložišta	Ishod	Ukupan broj novih korisnika koji su priključeni na sistem daljinskog grijanja na novom području na kojem je provedena toplifikacija	2019	Izvještaj implementatora
3.4.1.5. Toplifikacija naselja na području grada Tuzla, uključujući i projekte priključenja individualnih stambenih objekata				
Uspostavljen sistem toplifikacije i daljinskog grijanja na području grada	Izlaz	Prema planu projekta	2019	Izvještaj implementatora
Broj novih korisnika daljinskog sistema grijanja na području grada koji ne koriste individualna ložišta	Ishod	Ukupan broj novih korisnika koji su priključeni na sistem daljinskog grijanja na novom području na kojem je provedena toplifikacija	2019	Izvještaj implementatora
3.4.1.6. Stvaranje uslova za naplatu potrošnje toplinske energije prema utrošenoj energiji kod svih potrošača				
Ugrađena individualna mjerila/kalorimetara u prosjeku godišnje prema projektu	Izlaz	Prema projektu	2020	Izvještaj implementatora
Ostvarena pravedna raspodjela troškova	Ishod	Iznos troškova za toplinsku energiju za svakog korisnika obuhvaćenog projektom se obračunava u skladu sa tačno izmjerenom	2020	Izvještaj JP Centralno grijanje

		potrošnjom po korisniku		
3.4.1.7. Ugradnja toplotne izolacije na sve javne objekte				
Ugrađena toplinska izolacija u javnim objektima	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izveštaj implementatora
Ušteda u troškovima za toplotnu energiju	Ishod	Iznos troškova za grijanje javnih objekata korisnika projekta na kojima je provedena mjera EE	2019-2021	Godišnji izvještaji o troškovima javnih objekata korisnika projekta prije i nakon projekta
3.4.1.8. Energetska obnova objekta SKPC Mejdan				
Izvršeni radovi energetske obnove na SKPC Mejdan	Izlaz	Prema projektu	2021	Izveštaj implementatora
Ušteda u troškovima za toplotnu energiju	Ishod	Iznos troškova za grijanje objekta SKPC Mejdan na kojem je provedena mjera EE	2021	Godišnji izvještaji o troškovima SKPC Mejdan prije i nakon projekta
3.4.2.1. Ugradnja LED svjetiljki u javnu rasvjetu				
Broj ugrađenih LED svjetiljki	Izlaz	Prema projektu	2019	Izveštaj implementatora
Ušteda u troškovima za el. energiju za javnu rasvjetu	Ishod	Razlika između potrošnje el. energije prije i nakon ugradnje LED sijalica	2019	Izveštaj o budžetskim rashodima za javnu rasvjetu
3.4.2.2. Ugradnja solarnih sistema za pripremu tople vode i fotonaponskih sistema za proizvodnju električne energije na svim javnim objektima (gdje je to opravdano)				
Ugrađeni solarni sistemi i fitinaponski sistemi na javnim objektima	Izlaz	Prema projektu	2019-2021	Izveštaj implementatora
Ušteda u troškovima za el. energiju	Ishod	Razlika između potrošnje el. energije prije i nakon ugradnje sistema, po sezoni i objektima	2019-2021	Izveštaji o troškovima potrošnje el. energije od javnih subjekata koji su ugradili sisteme
3.4.2.3. Smanjenje gubitaka električne i toplotne energije mjesnih zajednica za urbane i vanurbane mjesne zajednice				

Izvršena nabavka ugradnja materijala za smanjenje gubitaka u mjesnim zajednicama	Izlaz	Prema projektu	2019-2020	Izvještaj implementatora
Smanjeni gubici el. energije i smanjeni gubici toplotne energiju mjesnih zajednica	Ishod	Ukupni gubici el. energije Ukupni gubici toplotne energije	2019-2020	Analiza gubitaka el. energije i toplotne energije za urbane i vanurbane mjesne zajednice

Prilog 3: Plan implementacije strateških projekata i mjera za 3 godine (1+2 godine) u excel formatu

Plan
implementacije_Tuzla

Prilog 4: Procjena mogućnosti finansiranja prioriteta revidirane Strategije razvoja grada Tuzla za period 2019-2021

Osvrt na finansiranje tokom prethodnog perioda implementacije strategije: Za protekli petogodišnji period implementacije Strategije nije pripreman indikativni finansijski okvir, tako da nije bilo moguće analizirati efikasnost u ostvarenju finansijskog plana. Ukupan iznos realizovanih sredstava za finansiranje projekata iz Strategije u periodu 2012.-2017. godina iznosio je 42.256.983 KM, od čega su 66% sredstva iz budžeta, a 34% sredstva iz vanjskih izvora. Od ukupnog iznosa realizovanih sredstava, za projekte ekonomskog razvoja realizovano je 2.527.033 KM (6%), za projekte društvenog razvoja realizovano je 34.246.545 KM (81%), dok za projekte zaštite okoliša realizovano je 5.483.405 KM (13%).

Od 2017. godine, od kada je uvedena praksa pripreme Planova implementacije, moguće je pratiti stepen realizacije planiranih finansijskih sredstava za implementaciju projekata. Ukoliko se posmatra omjer planiranih finansijskih sredstava za projekte iz Plana implementacije za 2017. godinu i realizovanih sredstava, od ukupno 7.889.000 KM planiranih za implementaciju, realizovano je 7.084.349 KM, odnosno 90%, što je vrlo visok nivo ostvarenja finansijskog plana i ukazuje da se u procesu planiranja vodilo računa o ograničenosti finansijskih sredstava i realnosti planiranja. Od ukupnog iznosa realizovanih sredstava u 2017. godini, za projekte ekonomskog razvoja realizovano je 1.305.000 KM (18,4%), za projekte društvenog razvoja realizovano je 6.439.000 KM (79,4%), dok za projekte zaštite okoliša realizovano je 145.000 KM (2%).

Obrazloženje prognoze sredstava za period 2019.-2021. godine: Prognoza finansiranja razvojne strategije za period 2019. -2021. godine pripremljena je uzimajući u obzir (I) trend izdvojenih sredstava u periodu 2012.-2017. godine; (II) indikativni finansijski plan za implementaciju strategije 2018.-2020., (III) budžetski zahtjevi za 2019. godinu i projekcije DOB-a za 2019.-2021. (IV) očekivana dopunska sredstva iz ostalih eksternih izvora; (V) ograničenja u pogledu akumuliranih obaveza i zaduženosti kao i drugih rizika. U pogledu budžeta za 2018. godinu, za implementaciju strategije je okvirno predviđeno 18.000.000 KM dok je iz eksternih izvora predviđeno 4.636.000 KM. Na osnovu operativnih evidencija, iz budžeta 2018. je do izrade ove procjene realizirano 8.500.000 KM te iz eksternih izvora 2.400.000 KM. Ovi podaci ukazuju da tokom 2018. godine nije došlo do značajnih izmjena trenda realizacije izdvajanja za finansiranje strategije u odnosu na prethodnu godinu. U pogledu projekcije DOB-a 2019-2021., za kapitalne projekte i ostale investiciono značajne projekte je okvirno predviđeno 58.300.000 KM.

Prognoza je pripremljena putem konsultacija⁸ ključnih članova Razvojnog tima i Službe za finansije te je usaglašena sa Gradonačelnikom JLS Tuzla. Prognoza je će biti korištena kao polazna osnova za pripremu sektorskih planova revidirane razvojne strategije JLS.

Pregled procjene po glavnim izvorima finansiranja za period 2019.-2021. godine

Izvori finansiranja lokalne razvojne strategije	Okvirna procjena po godinama			UKUPNO (u KM)
	2019	2020	2021	
Iz Budžeta Grada Tuzla (u KM)	15.400.000	11.500.000	12.000.000	38.900.000
Iz eksternih izvora (<i>kredit, entiteti, kantoni, država, javna preduzeća i privatni izvori</i>) (u KM)	13.000.000	11.800.000	1.100.000	25.900.000
Iz eksternih izvora (<i>IPA, donatori i ostalo</i>) (u KM)	1.000.000	1.410.000	200.000	2.610.000
UKUPNO (u KM)	29.400.000	24.710.000	13.300.000	67.410.000

Prijedlog okvirne raspodjele finansiranja po sektorima razvoja (stvarna raspodjela će utvrditi tokom revidiranja strategije)

Ekonomski sektor	Društveni sektor	Sektor zaštite životne sredine	Ukupno
5.700.000 KM	47.300.000 KM	14.410.000 KM	67.410.000 KM

Napomene /obrazloženja

Iz Budžeta JLS Tuzla	- Sredstva po osnovu rada Termoelektrane Tuzla, kao vrsta prihoda za Budžet Grada Tuzla
----------------------	---

⁸ Lista učesnika je u prilogu.

Eksterni izvori (<i>kredit, entiteti, kantoni, država, javna preduzeća i privatni izvori, sl.</i>)	- Sredstva po osnovu poreza na dohodak od Tuzlanskog kantona, a na osnovu godišnjih revidiranih projekcija za ovu vrstu prihoda - Pripremljeni projektni prijedlozi - Projektni prijedlozi koji su u fazi realizacije
Iz eksternih izvora (<i>IPA, donatori i ostalo</i>) (u KM)	- Veoma uspješna dosadašnja saradnja sa međunarodnim organizacijama, na osnovu čega se svake godine kandiduju projekti prema različitim dostupnim otvorenim fondovima

Prilog 5: Projekti koji nisu obuhvaćeni Planom implementacije zbog nedostatka sredstava za period 2019-2021

Razvojni tim je u procesu revizije Strategije identifikovao projekte koji mogu doprinjeti ostvarenju sektorskih ciljeva, ali se nisu mogli sa sigurnošću utvrditi izvori finansiranja. Ukoliko se u međuvremenu pronađu finansijska sredstva za realizaciju ovih projekata, Odjeljenje za razvojno planiranje i upravljanje razvojem će u saglasnosti sa nadležnom općinskom službom ove projekte uključiti u Plan implementacije 1+2. U narednoj tabeli prikazana je lista takvih projekata.

Lista projekata koji nisu obuhvaćeni Planom implementacije 2019-2021:

Projekat /Mjera	Ukupni očekivani ishodi projekta/mjere	Izvori finansiranja		
		Budžet	Eksterni izvori	Ukupno
<u>Projekat:</u> Podrška za kreditno-garantni fond za mala i srednja preduzeća (2019.-2021.)	Povećan portfolio KGF-a za 75% i za prosječno 35 preduzeća subvencionirane kamate	275.000	0	275.000
<u>Projekat:</u> Projekat One-stop shop za biznise (2019.-2021.)	Skraćeno vrijeme za registraciju biznisa na maksimalno 7 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva	0	42.000	42.000
<u>Projekat:</u> Regulacija vodotoka S.Han – Požarnica (MZ S.Han i MZ Požarnica)	Regulisan vodotok u dužini od 3.000 m	250.000	100.000	350.000

<u>Projekat:</u> Regulacija vodotoka Dobrinjski Potok-Previle (MZ Dobrinja)	Regulisan vodotok u dužini od 2.000 m	150.000	50.000	200.000
<u>Projekat:</u> Sanacija nestabilnog dijela padine u naselju Ševar (MZ Kiseljak)	Povećana sigurnost za najmanje 200 domaćinstava u MZ Kiseljak	800.000	0	800.000
<u>Projekat:</u> Sanacija nestabilnog dijela padine u naselju Orašje (MZ Par Selo)	Povećana sigurnost za najmanje 200 domaćinstava u MZ Kiseljak	965.000	0	965.000
<u>Projekat:</u> Uspostavljanje senzorskog sistema ranog upozoravanja od plavljenja	Povećana sigurnost građana u slivu plavnih rijeka za 50%	350.000	150.000	500.000
<u>Projekat:</u> Sanacija klizišta naselja Badre, Solina i Grabovica	Povećana sigurnost za najmanje 300 domaćinstava u nekoliko MZ	1.050.000	250.000	1.300.000
<u>Projekat:</u> Satelitski monitoring pomjeranja klizišta u ugroženom centralnom dijelu grada	Povećana sigurnost za najmanje 1.000 domaćinstava u centralnom dijelu Tuzle	600.000	200.000	800.000
<u>Projekat:</u> Toplifikacija dijela mreže u RPC Lipnica i hidrant mreže (2019.-2020.)	20 korisnika RPC Lipnica priključeno na daljinski sistem grijanja	129.000	281.000	410.000

U prethodnoj tabeli su predstavljene indikativne procjene strukture finansiranja projekata iz budžeta i eksternih izvora, kako bi se naglasilo za koje je projekte neophodno pojačati aktivnosti mobilizacije sredstava iz eksternih izvora.

